

Emma Roinila

MATKAILUA KULTTUURIYMPÄRISTÖSSÄ :
MATKABLOGGAAJIEN HAVAINTOJA BENGTSKÄRIN
MAJAKALTA

Maisterintutkielma
Jyväskylän yliopisto
Musiikin, taiteen ja kulttuurin
tutkimuksen laitos
Nykykulttuurin tutkimus
kevät 2019

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
Tekijä Emma Irina Roinila	
Työn nimi Matkailua kulttuuriympäristössä : Matkabloggaajien havaintoja Bengtskärin majakalta	
Oppiaine Nykykulttuurin tutkimus	Työn laji Maisterintutkielma
Aika Toukokuu 2019	Sivumäärä 86
Tiivistelmä <p>Tämän tutkimuksen kohteena on Bengtskärin majakkasaari ja siitä kirjoitetut suomalaisten matkabloggaajien blogijutut. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten matkabloggaajat kokevat ja kuvailevat Bengtskärin kulttuuriympäristöä, ja sitä kautta ymmärtää millaisena majakkasaaren kulttuuriympäristö näyttää matkailijoille.</p> <p>Tutkimuksessa on analysoitu 21:n blogijutun tekstisisältöä sisällönanalyysin keinoin. Teksteistä on noussut esiin seitsemän Bengtskärin kulttuuriympäristöön ja matkailuun liittyvää pääteemaa: majakkasaaren historia, sankarimajakka sodassa, torni majakan tärkeimpänä symbolina, majakka matkakohteena, majakka säiden armoilla, karu ja puuton luoto sekä majakkavierailun herättämät tunteet.</p> <p>Erityisen tärkeinä matkabloggaajat ovat kokeneet muun muassa majakan torniin kiipeämisen, kahvila- ja ruokapalvelut, sekä saarella yöpyneet mahdollisuuden sauna 100-vuotiaassa puusaunassa. Tutkimus toi esiin myös sen, kuinka merkittävä osa majakkamatkaa merimatka sinne on.</p> <p>Kirjoittajien motiivit majakkamatkalle ja sen herättämät tunteet onnellisuudesta innostukseen ja jännitykseen vaihtelivat. Tutkimuksen tuloksista on kuitenkin pääteltävissä, että kokonaismatkakokemuksen kannalta kaikki seitsemän esiin nousutta Bengtskärin kulttuuriympäristöön ja matkailuun liittyvää pääteemaa ovat matkailijalle merkittäviä.</p>	
Asiasanat Kulttuuriympäristö, kulttuurimatkailu, majakkamatkailu, matkablogi	
Säilytyspaikka	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUSAINEISTO, TUTKIMUSKYSYMYS JA MENETELMÄT	3
2.1 Miksi juuri Bengtskär?.....	3
2.2 Tutkimusaineistona blogit.....	7
2.3 Tutkimuskysymys.....	9
2.4 Tutkimusmenetelmä	10
2.4.1 Laadullisen tutkimuksen lähtökohtia	10
2.4.2 Tutkimuksen sisällönanalyysi.....	11
3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS	14
3.1 Aiempi majakkamatkailua koskeva tutkimus	14
3.2 Keskeiset käsitteet ja teorat.....	18
3.2.1 Majakka ja majakkasaarten kulttuuriympäristö	18
3.2.2 Majakkamatkailu on kulttuurimatkailua	20
3.2.3 Bloggaaminen ja matkablogit Suomessa.....	22
4 MATKABLOGGAAJIEN JUTUT BENGTSKÄRILTÄ	25
5 BENGTSKÄR – ”ONHAN SE HIENO PAIKKA JA HIENO MAJAKKA HISTORIOINEEN KAIKKINEEN”	33
5.1 Majakkasaaren historia	33
5.1.1 Majakan rakentamisen motiivi ja historia	34
5.1.2 Majakka merenkävijöiden pelastajana	35
5.1.3 Elämää menneinä aikoina.....	36
5.1.4 Majakan kunnostus ja entisöinti.....	38
5.2 Sankarimajakka sodassa.....	38
5.3 Tornin majakan tärkeimpänä symbolina.....	40
5.3.1 Pohjoismaiden korkein majakka	41
5.3.2 Tornin kokeminen kiipeämällä	42
5.3.3 Majakan valohuone	43
5.3.4 Näkymät tornin huipulta.....	43
5.4 Majakka matkakohteena	44
5.4.1 Matkustamisen motiivi	44
5.4.2 Matkailupalvelut	45
5.4.2 Yöpyjien kokemukset.....	48
5.4.3 Aktiviteetit	51
5.5 Majakka säiden armoilla	53
5.5.1 Merimatka majakalle	53
5.5.2 Sää majakkaluodolla	56
5.6 Karu ja puuton luoto	57
5.7 Majakkavierailun herättämät tuntemukset	58
5.7.1 ”Tuli paikasta vahva tunne siitä, että tällaista se on, kun aika ei tunnu liikkuvan mihinkään”	60

5.7.2 ”Värisyttää, enkä tiedä, onko syynä kylmyys vai tämän kaiken kokonaisvaltainen upeus”	60
5.7.3 ”Olen onnellinen”	61
5.7.4 ”Majakkasaaresta jäi vähän ristiriitaiset fiilikset”	61
5.7.5 Onnistunut vierailu vai ”tulipa käytyä”?	62
5.8 Valokuvien analyysi	63
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	73
7 LÄHTEET	79

1 JOHDANTO

”Istun auringonpaisteisella kalliolla heinäkuun komeimpana päivänä. Kuuntelen tarinoita, joita Bengtskärin saaren kalliot minulle kuiskivat. Ja onhan niitä, tarinoita. Sillä ovathan saaren kalliot imeneet niitä itseensä jo vuosikymmenten ajan. Tai vuosisatojen.” (Maailman äärellä, 2016)

Suomalaisilla majakoilla ja majakkasaarilla on hyvin omalaatuinen kulttuuriympäristö. Ne sijaitsevat usein kaukana merellä, ja hankalan saavutettavuuden vuoksi niillä on eletty eristäytyntä elämää. Tästä syystä ne ovat kuitenkin säilyneet tähän päivään saakka ainutlaatuisina kulttuurihistoriallisina tutkimus- ja vierailukohteina, ja niiden historia on edelleen käsin kosketeltavissa ja läsnä.

Tutkimukseni aihe – Bengtskärin majakkasaaren kulttuuriympäristö ja se, miten sitä kuvataan matkablogeissa – juontaa omaan kiinnostukseeni majakoita ja matkailun kehittämistä kohtaan sekä rakkaaseen harrastukseeni matkabloggaamiseen. Halusin tutkia nimenomaan matkailijan näkökulmasta kerrottuja tarinoita ja kokemuksia majakalta, ja valitsin aineistokseni matkabloggaajien aiheesta kirjoittamat jutut. Oletukseni matkabloggaajien majakkajuttuja lukiessani on, että kirjoittaja on keskimääräistä enemmän kiinnostunut matkustamisesta ja myös tottunut, jos ei analysoimaan, niin ainakin ilmaisemaan matkakohteen herättämiä tunteita ja ajatuksia.

Ennen kulttuuriympäristön tutkimuksen maisteriopintoja olen valmistunut matkailualan restonomiksi ja kansainvälisen kaupan tradenomiksi. Minulle on ollut selvää myös maisteriopintojeni ajan, että haluan yhdistää kulttuuriympäristön tutkimukseen niin kiinnostukseni matkailuun kuin myös alan kaupalliseen kehittämiseen. Katsonkin myös siitä syystä tässä tutkimuksessa kulttuuriympäristöjä nimenomaan matkailijan silmin, ja toivon päätelmistäni olevan hyötyä myös majakkamatkailun kehittäjille.

Majakkamatkailu on tätä nykyä monen majakan suojelemisen ja kunnossapidämisen elinehto. On mielestäni kuitenkin tärkeää, ettei majakkasaarista tule ainoastaan matkailukohteita tai merellisiä huvipuistoja, vaan että niiden jokaisen ominta luonnetta ylläpidetään ja ominaislaatuisuutta tuodaan esiin myös matkailumarkkinoinnissa ja matkailupalveluiden

järjestämisen tukena. Majakkasaarten matkailuimagoa kehittämällä ja täsmentämällä löydetään todennäköisesti myös uusia kulttuurimatkailusta kiinnostuneita matkailijaryhmiä.

Tutkimukseni vastaa kysymykseen miten matkabloggaajat kokevat majakoiden kulttuuriympäristön ja kuinka he kuvailevat sitä. Yleisemmin matkablogijuttujen analyysin avulla toivon löytäväni vastauksen kysymykseen miten kulttuuriympäristö näyttäytyy matkailijalle. Analyysin avulla pyrin selvittämään mitkä kokemukset ja näkökulmat korostuvat matkabloggaajien teksteissä ja kuvissa, ja minkälaisia havaintoja ja aistikokemuksia majakoilla koetaan. Etsin aineistosta vastauksia myös kysymyksiin ovatko kokemukset keskenään samankaltaisia vai herättääkö historiallinen ympäristö eri bloggaajissa erilaisia tuntemuksia, sekä millaisen kuvan matkabloggaajat välittävät lukijoilleen majakoilta ja kannustaako se majakkamatkailuun ja majakoiden kulttuuriympäristöihin tutustumiseen.

Aineistoni on rajattu Bengtskärin majakasta kirjoitettuihin, suomenkielisiin matkablogeissa julkaistuihin juttuihin. Kaikista Suomen majakoista tutkimukseni kohteeksi valikoitui Bengtskär kahdesta syystä: se on ensinnäkin julkaistujen juttujen lukumäärän perusteella majakoista ehdottomasti vierailuin, ja toiseksi Bengtskärin majakalla on myös aivan erityinen sija Suomen historiassa. Palaan sen historiaan tarkemmin luvussa 2.1.

Tämä tutkimus on merkityksellinen Suomen majakoiden kulttuuriperinnön dokumentoimiselle ja vahvistamiselle. Majakkarakennuksilla ei nykypäivänä ole enää sitä tärkeää tehtävää, joka niillä pitkään historiassa on ollut. Viimeinenkin majakanvartijoiden sukupolvi on katoamassa. Tutkimus antaa myös majakkamatkailuyrittäjille tietoa siitä, miten matkailija kokee majakkasaaren matkakohteena, mihin asioihin hän kiinnittää huomiota ja mistä viestii edelleen muille. Vaikken tämän työn tuloksena tuotakaan esimerkiksi konkreettisia ehdotuksia majakkamatkailun markkinoinnin kehittämiseen, auttavat johtopäätökset varmasti myös markkinoinnin ja palvelujen kehittämisen parissa työskenteleviä ihmisiä heidän niin halutessaan kehittämään omaa toimintaansa.

2 TUTKIMUSAINEISTO, TUTKIMUSKYSYMYKSET JA MENETELMÄT

Suomen rannikolla on yhteensä 56 majakkaa (Laurell 1999, 7). Majakkasaarista osa on ollut – ja muutama on vieläkin – ympärivuotisesti asuttuja yhteisöjä, kun taas osaa on asuttanut vain majakanvartija perheineen. Matkailun näkökulmasta Suomen majakat tarjoavat kävijälle kukin eri tyyppisiä elämyksiä: osa niistä on erityisesti arkkitehtonisesti merkittäviä, osa houkuttelee esimerkiksi lintubongareita, ja osalla on tärkeä rooli Suomen historiassa. Osa majakoista tarjoaa myös palveluita matkailijoille vähintään kesäsesongin aikaan: majoitusta, ruokailupalveluita, palveluita veneilijöille, opastusta ja niin edelleen.

Tutkimukseni kohteeksi olen valinnut kaikkien Suomen majakoiden joukosta Bengtskärin majakan Turun saaristossa. Kohteen valintaan vaikutti aineiston laajuus (Bengtskäristä on kirjoitettu lukumäärällisesti enemmän blogijuttuja kuin mistään muusta Suomen majakasta) sekä Bengtskärin majakan erityisyys, jota käsitelen tarkemmin alaluvussa 2.1.

Alaluvussa 2.2 käsitelen lähemmin blogikirjoitusten ominaispiirteitä ja sitä, miten käsitelen niitä tässä tutkimuksessa tutkimusaineistona. Alaluvussa 2.3 käsitelen tutkimukseni tutkimuskysymyksiä, ja alaluvussa 2.4 valitsemiani tutkimusmenetelmiä.

2.1 Miksi juuri Bengtskär?

Bengtskärin majakkaa voidaan monessa mielessä pitää Suomen majakoiden joukossa eräänlaisena kansallismonumenttina. Se on kaikista Pohjoismaiden majakoista korkein, ja strategisen sijaintinsa vuoksi se on joutunut hyökkäysten kohteeksi niin ensimmäisessä kuin toisessakin maailmansodassa. Bengtskärin majakasta kirjan kirjoittanut Paula Wilson (2009, 9) kuvaa majakkaa muun muassa näin:

”Majakkan ja maiseman kauneutta on helppo ylistää. Uljas rakennus, sileäksi hioutuneet kalliot ja suurenmoinen näköala ovat kauneudessaan häkellyttäviä. Bengtskärin

varsinainen, sisäinen kauneus on vaikeampi pukea sanoiksi. Sen aistii saaren ilmapiirissä ja erityisessä tunnelmassa. Mennyt aika tuntuu lähes käsin kosketeltavalta, tuulahdukselta sitä omalaatuista elämää, jota siellä elettiin, ja julmaa kuolemaa, jonka moni kohtasi.”

Bengtskärin majakka sijaitsee Turun saaristossa sadoista luodoista ja kareista koostuvalla merialueella, jolle on historian saatossa haaksirikkoutunut lukematon määrä laivoja. Itse majakan rakentamisenkin sysäsi lopulta alulle höyrylaiva Helsingforsin karilleajo vuonna 1905 (Wilson 2009, 11). Majakkarakennusta varten tarvittu kiviaines louhittiin saaren kallioista, ja vain yhdeksän kuukauden rakennustöiden jälkeen majakan valo sytytettiin ensimmäistä kertaa joulukuussa 1906 (Wilson 2009, 28, 40). Bengtskärin majakan aloittaessa toimintansa majakkasaarella asui viiden miehen henkilökunta – majakkamestari, kolme majakanvartijaa ja sumusireeninhoitaja – perheineen (Wilson 2009, 45). Enimmillään Bengtskärin asukasluku on ollut 1930-luvulla, jolloin siellä asui kaikkiaan 32 henkilöä (Wilson 2009, 67).

Bengtskär on myös sankarimajakan maineessa, sillä sieltä käsin on puolustettu Suomen rajoja monessa sodassa. Ensimmäisen kerran Bengtskärin majakka joutui sotatoimien kohteeksi ensimmäisessä maailmansodassa 1914, mutta vielä tuolloin se selvisi vähäisillä vahingoilla ja koko henkilökunta ehdittiin evakuoita mantereelle ennen tulitusta (Wilson 2009, 58). Talvisodan sytyttyä vuonna 1939 Bengtskärin majakan valo sammutettiin toisen kerran ja henkilökunta evakuoitiin. Talvisodan päätyttyä saarelta käsin valvottiin venäläisten Hankoon perustamaa tukikohtaa (Wilson 2009, 89, 91). Jatkosodan sytyessä 1941 Bengtskärin majakka toimi Hangon rintaman etuvartiolla ja tornin valohuoneesta johdettiin niin rannikkotyökistön kuin laivastonkin tulta (Wilson 2009, 91).

Venäläisten joukkojen näkökulmasta Bengtskärin majakan strateginen sijainti tarkoitti sitä, että se oli tuhottava (Wilson 2009, 92). Bengtskärin taistelussa 26.7.1941 venäläiset joukot hyökkäsivät saarelle aamuyön hämärissä yrittäen yllätyshyökkäyksen turvin nousta maihin ja räjäyttää majakan. Hyökkääjät onnistuivat kuitenkin valtaamaan vain majakan pohjakerroksen, sillä suomalaiset joukot puolustivat majakkaa sen tornista käsin niin pitkään, että tukijoukot ehtivät paikalle mantereelta ja valtasivat saaren takaisin venäläisiltä. Venäläiset kuitenkin jatkoivat hyökkäystä vielä kahden seuraavan päivän ajan pommittamalla majakkaa, ja se

saikin hyökkäyksessä mittavia vaurioita. Bengtskärin taistelu päättyi lopulta, kun Suomen taistelulentokoneet saivat ajettua venäläiset 28.7.1941 pois. Bengtskärin taistelussa kuoli 32 suomalaista ja arviolta 100 venäläistä sotilasta. (Wilson 2009, 95-96).

Sodan päätyttyä Bengtskärin majakkaa korjattiin 1950-alkuun asti ja samalla majakka sähköistettiin (Wilson 2009, 116, 119). Majakan sähköistämisen jälkeen majakanhoitajien perheet eivät enää palanneet asumaan saarelle, koska majakkaa pystyttiin hoitamaan pienemmällä henkilökunnalla ja lyhyemmissä työvuoroissa (Wilson 2009, 120). Lopulta vuonna 1968 majakka automatisoitiin kokonaan (Wilson 2009, 125).

Sotahistorian lisäksi Bengtskärin erikoisuuksiin kuuluvat myös sen kallioihin vuosikymmenten aikana kaiverretut kalliopiirroksot. Kaikkiaan yli 200 piirroksen joukossa on niin yksinkertaisia nimikirjainten raapustuksia kuin isompia taideteoksiakin. Bengtskärin kallioiden taiteellisin kaiverrus esittää sotilaskotisisarta, ja se on hakattu kallioon jatkosodan aikana. Vanhimmat piirroksot ovat vuodelta 1896 ja niitä ovat sen jälkeen hakanneet saaren kallioihin niin sotilaat kuin myös majakanvartijat perheineen. (Wilson 2009, 185-188).

Bengtskärin automatisointia seuranneina vuosikymmeninä majakka jäi luonnonvoimien armoille. Sen maali ja rappaus alkoivat irrota, majakkarakennuksen seinät rapautua, home levitä kosteassa ympäristössä ja puurakenteet lahota (Wilson 2009, 127). Myös ihminen vaikutti Bengtskärin rapistumiseen. Wilson (2009, 127) kirjoittaa:

”Luonnonvoimat eivät olleet ainoat syylliset murhenäytelmään. Veneilijöiden, vapaa-ajankalastajien, linnustajien ja muiden kävijöiden jäljet kauhistuttivat. Ikkunoita rikottiin, ovia murrettiin auki, sisustus hajotettiin ja kaikki mikä varastettavissa oli, varastettiin. Ilkivalta kiihtyi vuosien myötä, ja lopulta rakennus alkoi muistuttaa enemmän romahtamaisillaan olevaa purkutaloa kuin ylvästä majakkaa”.

Vuonna 1985 Pro Bengtskär ry. vuokrasi rapistuneen Bengtskärin majakkarakennuksen Merenkulkuhallitukselta aikeenaan korjata ja ylläpitää majakkaa ympärivuotisesti (Wilson 2009, 129). Yhdistyksellä ei kuitenkaan ollut lopulta resursseja toteuttaa suunnitelmaansa ja vuonna 1992 vuokrasopimus ja korjausvastuu siirtyi Turun yliopistolle, joka suoritti urakan

loppuun (Wilson 2009, 136). Perusteellisesti korjatun majakan uudelleenviikkimisjuhlaa vietettiin elokuussa 1995 (Wilson 2009, 146).

Tänä päivänä Bengtskärin majakan toimintaa pyörittää Wilsonin perhe. Heidän toiminta-ajatuksensa on, että Bengtskär on koko kansan majakka, jonka käytön tulee olla sopusoinnussa paikan historian kanssa, ja toiminnan pitää tämän lisäksi olla kannattavaa, ja sen on tuettava elävän saariston säilymistä (Wilson 2009, 154). Paula Wilson kertoo kirjassaan (2009, 154-157), että kaikessa toiminnassa Bengtskärin majakalla huomioidaan sen menneisyys ja perinteet. Paitsi että mennyttä elämää esitellään majakan museoissa, se heijastuu myös koko majakan sisustukseen ja jopa siellä tarjottavaan ruokaan. Omavaraisuuden vaatimus tarkoittaa Wilsonin mukaan sitä, että yritystoimintaa on jatkuvasti kehitettävä ja asiakkaan odotukset ylittävä – ja lisäksi kaikki Bengtskärin kävijät voivat myös luottaa siihen, että he edesauttavat majakan kunnossa pysymistä ja säilymistä jälkipolville.

Museovirasto on listannut Bengtskärin majakan valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi ja kuvailee sitä sivuillaan muun muassa näin: ”Bengtskärin majakka on merenkulun tärkeimpiä rakennusperintökohteita ja siihen liittyy huomattavia arkkitehtonisia arvoja. Majakka on myös historiallinen taistelupaikka. Avomerellä, paljaalla kallioluodolla sijaitseva majakka on hallitseva maisemaelementti.” (Museovirasto 2009).

Tuoreessa (10.1.2019) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle antamassaan lausunnossa Museovirasto kuvailee Bengtskärin kulttuurihistoriallista merkitystä seuraavasti:

”Bengtskär on eräs 1850-luvulta alkaneen järjestelmällisen Suomen rannikkojen meriväylien kehittämisen merkittävimmistä hankkeista. Majakan linsistä, voimakkain Suomeen siihen asti rakennettu, on sijoitettu pohjoismaiden korkeimman majakkatornin huipulle (nykyinen linsistä on vuodelta 1968). Majakkayhteisön elämä ja historia on hyvin säilynyt kirjallisissa lähteissä ja suullisissa kertomuksissa. Osaltaan tätä on tukenut Bengtskärin nykyinen toiminta matkailukohteena. Majakalla on rikas aineeton kulttuuriperintö, josta eniten muistellaan ns. Bengtskärin taistelua (26.7.1941) toisen maailmansodan aikana. Tästä muistumina ovat jäljet rakennusten julkisivuissa, bunkkerit ja muut varustukset ympäristössä. Sotahistorian tapahtumiin liittyy myös saksalaisten sotalaivojen pommitus syksyllä 1914.

Bengtskärin majakka on olennainen osa merenkulun historiaa ja kulttuuriperintöä. Se on myös käytössä oleva merimerkki. Majakalla on niin kulttuurihistoriaan, merenkulun sosiaalishistoriaan, majakoiden rakennushistoriaan ja arkkitehtuuriin sekä symboliarvoihin liittyvää historiallista merkitystä. Rakennuksilla on rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 8 §:n tarkoittamaa kulttuurihistoriallista merkitystä ainakin harvinaisuuden, edustavuuden, alkuperäisyyden ja historiallisen todistusvoiman sekä historiallisen kerroksisuuden näkökulmista (kohdat 1, 3, 4, 5, 6).

Bengtskärin majakalla, saunarakennuksella ja luodon muulla rakennuskannalla sekä rakenteilla on rakennusperinnön suojelusta annetun lain 2 §:n tarkoittamaa valtakunnallista merkitystä.”

Nykyään Bengtskärin majakka on avoinna yleisölle keväästä syksyyn, ja tänä aikana majakalla on mahdollista myös majoittua ja ruokailla. Bengtskärin majakalla toimii majoituspalveluiden lisäksi kappeli, majakanvartijan kotimuseo, vaihtuvia näyttelyitä, majakkaposti, kokoustilat, matkamuiستomyymälä sekä yöpyjien käytössä oleva vanha sauna.

Bengtskärin majakalla, Suomen eteläisimmällä matkakohteella, vierailee vuosittain 13 000 – 15 000 kävijää (Bengtskär.fi, 2018). Matkailupalveluista saatavat tulot kattavat tällä hetkellä Paula Wilsonin mukaan majakan käyttömenot, jonka lisäksi ulkopuolista rahoitusta haetaan tarvittaessa suurempiin investointeihin ja peruskorjauksiin (Wilson 2009, 157).

2.2 Tutkimusaineistona blogit

Tutkimusaineistoni koostuu 21:stä vuosina 2014-2018 julkaistusta blogijutusta, jotka käsittelevät vierailua Bengtskärin majakalla. Aineisto on haettu internetistä Blogit.fi-blogiportaalin kautta (hakusanalla Bengtskär) sekä Googlen haulla (hakusanoina Bengtskär + blogi). Aineistoa on sen jälkeen rajattu karsimalla jutut vuonna 2014 tai sen jälkeen kirjoitettuihin, selkeästi matka- tai retkiblogiksi identifioituvien blogien suomenkielisiin juttuihin. Aineistosta on rajattu pois myös yhteisöjen tai yritysten pitämät blogit (esimerkiksi Retkipaikka).

Matkablogi-kategoriaan lasken tässä yhteydessä kuuluvaksi kaikki sellaiset blogit, joissa matkailu kotimaassa ja/tai ulkomailla ja/tai retkeily luonnossa ovat etusijalla. Kun esimerkiksi

lifestyle-blogeissa jutut käsittelevät pitkälti bloggaajan arkea ja kodin seinien sisäpuolella tapahtuvia asioita (aiheina lifestyle-blogeissa voi olla esimerkiksi muoti, perhe, ruoka ja lapset), katson matkablogeja kuvaavan kootusti se, että niissä kirjoitetaan matkoista ja retkistä kodin ja arkisen elämän ulkopuolelle, oli se sitten lähelle tai kauemmas.

Jutuissa käytettyjen kuvien sisältö ja määrä on myös luokiteltu. Osa tutkimusaineistoon valituista blogijutuista on selkeästi tekstipainotteisempia, kun taas toiset sisältävät pääasiassa kuvia. Tutkimuksessa käsitellyt blogijutut on esitelty tarkemmin luvussa 4.

Matkablogien valintaa tutkimusaineistoksi puoltaa myös se, että perinteisten, painettujen matkaoppaiden suosio on ollut viime vuodet laskusuunnassa digitaalisen ja sosiaalisen median kustannuksella, ja matkablogien välittämille omakohtaisille kokemuksille on enenevässä määrin kysyntää. Esimerkiksi Työ- ja elinkeinoministeriön selvitys digitaalisen matkailumarkkinoinnin ja myynnin haasteista ja ratkaisuehdotuksista (2015, 24) listaa matkailumarkkinoinnin keskeisimmiksi megatrendeiksi muun muassa suosittelumarkkinoinnin ja sisältömarkkinoinnin kasvavan merkityksen. Matkablogit ovatkin mielestäni nykypäivän matkaoppaita: matkablogien juttuja luetaan sekä yksityiskohtaisten ja tuoreiden käytännön kokemusten, että niiden välittämien tunnelmien ja henkilökohtaisten havaintojen takia.

Rehelliset matkakertomukset, kuten tämän tutkimuksen tapauksessa blogijutut, auttavat myös ymmärtämään matkailijoiden motiiveja ja kokemuksia. Räikkönen (2007, 30) avaa asiaa seuraavasti: ”Matkakokemusten hahmottaminen ja jäsentäminen matkailijoiden näkökulmasta auttaa ymmärtämään, miksi matkailijat toimivat niin kuin toimivat ja mitä he itse asiassa saavat matkailusta. Tämän avulla matkailuelinkeino voi tunnistaa niitä matkan elementtejä, joilla on matkailijoille suuri painoarvo. Lisäksi saadaan tietoa sellaisista tekijöistä, joita elinkeino ei voi kontrolloida, mutta jotka aiheuttavat kielteisiä kokemuksia.”

2.3 Tutkimuskysymys

Tutkimukseni analysoi matkabloggaajien kirjoituksia Bengtskärin majakalta ja erityisesti sitä, miten ne tulkitsevat ja välittävät majakkasaaren kulttuuriympäristöä.

Tutkimuskysymyksekseni nouseekin

Miten matkabloggaajat kokevat majakoiden kulttuuriympäristön ja kuinka he kuvailevat sitä? Miten kulttuuriympäristö näyttäytyy matkailijalle?

Pyrin tutkimuksessani pohtimaan myös sitä kannustaako matkabloggaajien Bengtskärin majakalta lukijoilleen välittämä kuvailu majakkamatkailuun ja majakoiden kulttuuriympäristöihin tutustumiseen.

Näiden tutkimuskysymysten avulla haluan selvittää minkälaisia yhdistäviä, ja toisaalta erottavia, teemoja yli kahdenkymmenen matkabloggaajan teksteistä on löydettävissä. Vertailen tutkimuksessani blogeissa käsiteltyjä teemoja ja etsin määrällisen ja sisällön analyysin avulla yhdistäviä kokemuksia. Bengtskärin majakan erityispiirteenä on esimerkiksi sen varsin merkittävä rooli Suomen sotahistoriassa. Määrittääkö se matkabloggaajien kokemuksia, ja miten, jos mitenkään, sitä tuodaan esiin? Kuinka moni bloggaaja käsittelee tätä teemaa ja kuinka syvällisesti?

Tutkimuksen tarkoituksena on myös analysoida mitkä muut yksittäiset asiat nähdään osana majakkasaaren kulttuuriympäristöä, ja mitkä niistä nähdään nimenomaan niin tärkeinä, että niistä halutaan viestiä lukijoille? Onko erilaisten blogijuttujen sävy kauttaaltaan positiivinen vai nähdäänkö majakkamatkailussa myös negatiivisia piirteitä? Blogijuttujen sävyerojen ja sanavalintojen perusteella pohdin kannustavatko jutut lukijoita matkustamaan Bengtskärille vai pikemminkin valitsemaan mieluummin jonkun muun matkakohteen?

2.4 Tutkimusmenetelmä

Tutkimuksessani etsin ja kuvaan rajatusta kirjallisesta aineistosta kirjoittajien kokemuksia, mielikuvia ja tuntemuksia Bengtskärin majakkaan ja sen kulttuuriympäristöön liittyen. Aineistona käytän blogitekstejä, jotka ovat aina subjektiivisia ja kirjoittajansa näköisiä: blogeilla ei ole esimerkiksi sanomalehtiartikkelien kaltaista tarvetta tai edellytystä kertoa faktoja tai tarkastaa taustoja. Niinpä en itsekään tässä tutkimuksessa ole kiinnostunut ensisijaisesti siitä minkälaista faktatietoa matkabloggaajat jutuissaan kertovat vaan siitä minkälaisia henkilökohtaisia kokemuksia he välittävät lukijoilleen. Samasta syystä nimenomaan matkablogien juttuja tutkimalla uskonkin olevan mahdollista nähdä missä määrin matkailijat antavat matkakohteessa arvoa kulttuuriympäristölle, minkä verran se vaikuttaa matkakokemukseen ja miten siitä kerrotaan.

2.4.1 Laadullisen tutkimuksen lähtökohtia

Laadullinen analyysi jäsentää aina kulttuurin käsitettä ja pyrkii selittämään merkityksellistä toimintaa (Alasuutari 2011, 24). Laadulliselle tutkimukselle on lisäksi tunnusomaista sen tutkimussuunnitelman ja tulkinnan eläminen läpi tutkimusprosessin sekä harkinnanvarainen, usein varsin pieni, otanta (Eskola & Suoranta 2014, 16, 18). Määrällisesti pienen aineiston kohdalla, kuten tässäkin tutkimuksessa, tieteellisyyden kriteeri onkin nimenomaan laatu ja käsitteellistämisen kattavuus (Eskola & Suoranta 2014, 18).

Laadullinen tutkimus on luonteeltaan subjektiivista. Tuomi & Sarajärvi (2018) selittävät, että se, millainen yksilön käsitys ilmiöstä on, millaisia merkityksiä tutkittavalle ilmiölle annetaan tai millaisia välineitä tutkimuksessa käytetään, vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin, ja puhtaan objektiivisen tiedon sijaan tutkija päättää tutkimusasetelmasta oman ymmärryksensä varassa.

Laadulliselle tutkimukselle on myös luonteenomaista kerätä aineistoa, joka tekee mahdollisimman monenlaiset tarkastelut mahdollisiksi (Alasuutari 2011, 84). Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa tarkastellaan empiirisesti eikä pyritä tilastollisiin yleistyksiin. Tätä

periaatetta silmällä pitäen Tuomi & Sarajärvi (2018) painottavat, että on tärkeää, että henkilöt, joilta tietoa kerätään, tietävät tutkittavasta ilmiöstä mieluummin mahdollisimman paljon tai heillä on kokemusta asiasta. Matkablogien jutut ovat siis tässä mielessä varsin sopiva tutkimuskohde, kun tutkitaan nimenomaan matkailijoiden kokemuksia ja tulkintoja tietyn matkailukohteen kulttuuriympäristöstä.

2.4.2 Tutkimuksen sisällönanalyysi

Tuomi & Sarajärvi (2018) jakavat laadullisen tutkimuksen tutkimusaineistona käytettävän kirjallisen materiaalin kahteen luokkaan: yksityisiin dokumentteihin ja joukkotiedotuksen tuotteisiin. Helasvuo, Johansson ja Tanskanen (2014, 22-23) taas edelleen luokittelevat digitaalisen vuorovaikutuksen aineistoja sen perusteella, miten julkisia tai yksityisiä ne ovat. Tässä tutkimuksessa aineistona käyttämäni blogikirjoitukset asettuvat johonkin näiden kahden luokituksen väliin. Ne voivat toisaalta olla päiväkirjamaisia yksityisiä tekstejä tai muistelmia, mutta toisaalta ne on julkaistu digitaalisesti ja ne ovat siis kenen tahansa saatavilla. Blogien kirjoittajien motiivit ja ilmaisutavat poikkeavat lisäksi usein esimerkiksi tyypillisestä lehtijutusta.

Tutkittavan aineiston luonne asettaa tutkimukselle rajat ja määrittelee tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen sekä sen millaisia metodeja sitä tutkittaessa voi käyttää (Alasuutari 2011, 83). Analyysin tavoitteena on luoda laadulliseen aineistoon selkeyttä ja siten tuottaa sen pohjalta uutta tietoa. Selkeyttä luodaan tiivistämällä aineistoa ja luomalla hajanaisesta sisällöstä selkeää ja mielekästä. (Eskola & Suoranta 2014, 138). Tässä tutkimuksessa olen valinnut metodikseni aineistolähtöisen analysoinnin ilman teoreettisia etukäteisolettamuksia.

Eskola & Suoranta (2014, 151, 156) neuvovat aloittamaan pilkkomalla ja järjestämällä aineisto pienempiin, helpommin tulkittaviin osiin. Alasuutari (2011, 40) käyttää ensimmäisestä vaiheesta termiä havaintojen pelkistäminen. Hän ohjeistaa tutkijaa kiinnittämään aineistoa tarkasteltaessa huomiota vain siihen, mikä on kysymyksenasettelun kannalta olennaista, ja karsimaan havaintomäärää havaintoja yhdistämällä. Edelleen

Alasuutari (2011, 40) sanoo, että tutkijan tulee tässä kohtaa käyttää omaa kulttuurista esiyymmärrystään löytääkseen aineistosta olennaiset ja siinä usein – implisiittisesti tai eksplisiittisesti – toistuvat erottelun ulottuvuudet. Se mihin erottelun ulottuvuuksiin tutkija huomionsa kiinnittää, riippuu aina tutkijan kiinnostuksen kohteista tai jo määritellystä tutkimusasetelmasta.

Luokittelu on yksinkertaisinta aineiston järjestämistä, ja luokiteltu aineisto voidaan esittää esimerkiksi taulukkona (Tuomi & Sarajärvi 2018), kuten tässä tutkimuksessa on tehty valokuvien osalta luvussa 5.8. Tekstiaineiston kohdalla taas havaintojen järjestäminen ja pelkistäminen on tehty teemoittelemalla (jota eri lähteissä kutsutaan myös tyypittelyksi, ryhmittelyksi tai koodaamiseksi), eli etsimällä tietyille teemoille yhteisiä näkemyksiä ja ominaisuuksia ja muodostamalla niistä eräänlainen tyypiesimerkki (Tuomi & Sarajärvi 2018).

Kuten jo aiemmin mainittiin, laadullinen tutkimus on aina subjektiivista ja tutkija rakentaa aineistostaan teemoja omasta näkökulmastaan. Eskola & Suoranta (2014, 158) muistuttavat, että tutkimusaineistosta muodostunut teemaluettelo saattaa muodostua hyvinkin erilaiseksi eri tutkijoiden käsittelyssä, tai tapauksessa, jossa vaikkapa samaan aineistoon palaisi alkuperäinen tutkija myöhempänä aikana. He muistuttavat myös, että aineiston kattava koodaus (teemoittelu) on mahdotonta ja koodausrunko (teemoittelu) elää, muuttuu ja täydentyy koko tutkimusprosessin ajan.

Teemoittelun jälkeen tutkijan tulee yhdistää erilliset raakahavainnot joko yhdeksi tai ainakin harvemmaksi havaintojen joukoksi etsimällä havaintojen yhteinen piirre tai nimittäjä (Alasuutari 2011, 40). Tämän jälkeen koodatusta tutkimusaineistosta voidaan tehdä johtopäätöksiä ja tulkita tutkittavasta ilmiöstä merkityksiä (Alasuutari 2011, 44). Analyysin tarkoituksena on siis luoda tutkimusaineistoon selkeyttä, niin että tutkittavasta ilmiöstä, tässä tapauksessa majakkamatkailusta Bengtskärin saarelle, voidaan tehdä selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä ja kuvata sitä erilaisista näkökulmista. Aineiston laadullinen käsittely perustuu loogiseen päättelyyn ja tulkintaan, jossa aineisto ensin hajotetaan osiin, sitten käsitteellistetään

ja lopulta kootaan uudestaan loogiseksi kokonaisuudeksi tutkijan käyttämästä näkökulmasta katsottuna. (Tuomi & Sarajärvi 2018).

Tämän tutkimuksen aineisto on analysoitu teemoittelun keinoin. Analyysivaiheessa matkabloggaajien teksteistä on eritelty ja tarkasteltu kaikkia yksittäisiä kuvauksia majakkamatkan yksityiskohdista, jonka jälkeen tätä raakahavaintojen joukkoa on tiivistetty ja teemoiteltu yhteisten nimittäjien avulla. Lopulliset teemat, jotka esittelen tutkimuksen luvussa 5, ovat muodostuneet keräämällä yhteen teksteistä samantyyppisiä ja/tai samasta aihealueesta kirjoitettuja sitaatteja ja tarkastelemalla niille yhteisiä piirteitä. Ne ovat muodostuneet useiden lukukertojen jälkeen ja nousseet suoraan matkablogien teksteistä.

3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Majakkamatkailua tarkastellaan tässä tutkimuksessa kulttuurimatkailun alaisuuteen kuuluvana käsitteenä. Kulttuurimatkailulla tarkoitetaan yksinkertaisimmillaan matkailua kulttuurisesti merkittäviin kohteisiin, ja se on näin hyvinkin laeva termi. Tässä tutkimuksessa onkin erityisen tärkeää huomioida nimenomaan majakkamatkailun ominaispiirteet, jotka erottavat sen käsitteenä matkailusta moneen muuhun perinteisempään kulttuurikohteeseen.

Suomalaisille majakoille matkustamiseen liittyy lisäksi lähes aina muun muassa pääsyn hankaluus, vuodenaikojen huomioiminen sekä luonnonympäristön asettamat haasteet kuten sääolot ja vaikkapa rauhoitettujen lintujen pesintä.

Luon tässä luvussa ensin katsauksen aiheesta kirjoitettuun aiempaan tutkimukseen (alaluku 3.1) ja esittelen sen jälkeen tutkimukselle keskeisimmät käsitteet ja teoriat alaluvussa 3.2. Siinä palaan tarkemmin myös kulttuurimatkailun ja majakkamatkailun käsitteisiin.

3.1 Aiempi majakkamatkailua koskeva tutkimus

Majakkamatkailu ei ole suurten massojen matkailua, mutta ilmiö ja käsite toki tunnetaan ympäri maailman: onhan majakoita kaikkialla missä on merenkulkuakin. Majakkamatkailua ei ole myöskään tutkittu siinä määrin kuin monia muita kohteita kulttuurimatkailun saralla, mutta muutama mielenkiintoinen näkökulma majakkamatkailuun on löydettävissä kansainvälisistä tieteellisistä julkaisuista.

Blake (2007) esimerkiksi käsittelee artikkelissaan *Lighthouse Symbolism in the American Landscape* pohjoisamerikkalaisten majakoiden symboliikkaa, mutta hänen havaintonsa ovat yhtä lailla sovellettavissa muihinkin kuin pohjoisamerikkalaisiin majakoihin. Blaken artikkeli sai minut muun muassa pohtimaan sitä, onko majakoilla Suomessa symbolista arvoa kansallistunteelle, tai vielä tarkemmin, olisiko nimenomaan Bengtskär sotahistoriallisen arvonsa puolesta majakoista se 'kansallinen ikonimme'. Bengtskärin taistelussahan kaatui

kaikkiaan 32 suomalaista sotilasta, mutta tappioista huolimatta majakan puolustajat selvisivät venäläisiä vastaan voittajina.

Blake (2007, 9) kuvaa majakoita paikkaidentiteetin keskeisiksi ikoneiksi ja kansallisen saavutuksen, uskon ja toivon symboleiksi. Majakoiden omaperäinen esteettisyys – muoto, värit, koko ja näkyvä historia – ovat Blaken (2007, 10) mukaan ne seikat, joilla majakat vaikuttavat ja vakuuttavat kävijänsä. Näitä seikkoja myös toistetaan mediassa ja majakkamatkailun markkinointimateriaalissa. Majakoihin liitetystä tunnusmerkeistä tärkein on Blaken mukaan tornin korkeus. Muita pääsymboleja ovat portaat, linsistö, ympäristön topografia sekä majakan värit ja kuosi (Blake 2007, 11). Majakoihin liittyy myös sankaruuden mielikuva ja historia, joka toistuu edelleen tarinoissa, joissa sankarillinen majakanvartija pelastaa haaksirikkoutuneita merimiehiä ja pitää tornin valaistuna pahimmassakin myrskyssä (Blake 2007, 11).

Myös majakkamatkailu muokkaa majakoiden symboliikkaa. Blaken mukaan (2007, 11) kävijät kokevat yhteyttä erityisesti majakoihin, joiden torniin voi kiivetä. Se on ainoa tapa päästä sekä tutustumaan majakan historiaan ja arkkitehtuuriin kokonaisuutena kuin myös aistimaan itse rakennus, esimerkiksi sen viileys ja hämäryys. Myös vertikaalisuuden kokemus on kävijälle tärkeä. Monissa majakoissa torniin päästäkseen täytyykin kiivetä ylös lähes pyörryttävältä tuntuvia kierreportaita, joiden keskellä oleva tyhjä tila tuo torniin valoa ja toimii myös koneiston ketjujen ja painojen tilana (Blake 2007, 11-12).

Kaikkein eniten matkailijaa miellyttävät majakkamaisemat ovat Blaken mukaan sellaisia, joihin liittyy karuja ja rosoisia pinnanmuotoja, kuten korkeita kalliojyrkänteitä tai suuria hiekkadyynejä. Majakkamaisemat herättävätkin ihmisissä ristiriitaisia tunteita aina pelosta kaipaukseen – ja samanlainen ristiriita koskee Blaken (2007, 12) mukaan niitä kahdenlaisia tarkoituksia, joita varten majakoita on historiassa rakennettu: toisaalta kutsumaan laivoja turvalliselle reitille tai satamaan, ja toisaalta varoittamaan merenkulkijoita vaarallisista matalikoista ja kareista. Majakoita on rakennettu monenlaisiin ympäristöihin, ja maisemasta riippumatta Blake (2007, 15) yhdistää majakoihin käytännöllisyyden lisäksi nostalgian,

pysyvyyden ja luottamuksen tunteet, haasteiden ylittämisen sekä ihmisen ja paikan välisen yhteyden.

Costa (2017) taas tarkastelee artikkelissaan *To the Lighthouse: Sentinels at the Water's Edge* majakoiden esiintymistä erityisesti taiteen kentässä sekä sitä miten majakat kehittyvät perinnekohteista turistikohteiksi ja luovat kansallista ja paikallista identiteettiä.

Costan mukaan majakat ovat erityisesti toivon symboleita meren hallitsemattomien voimien äärellä, mutta toisaalta myös sen ystävällisinä tuikkivia vartijoita. Niille annettu tehtävä on pyyteetön ja ylevä: ohjata ihmisiä ja laivoja turvallisesti määränpäähensä. Myös tekninen osaaminen, arkkitehtoninen eleganssi ja majakoiden omalaatuinen muoto- ja värikieli ovat Costan mukaan osa niiden viehätystä. Mielikuvat majakanvartijoista – nimettömistä, näennäisromanttisista sankareista, joiden elämäntyö oli muiden elämän turvaaminen ja pelastaminen – sekä majakoiden luonnonkauniit maisemat herättävät osaltaan ihmisissä kiinnostusta ja uteliaisuutta. (Costa 2017, 88).

María Gómez y Patiño tarkastelee artikkelissaan majakoiden uutta, sosiaalista käyttöä esimerkiksi kestävän matkailun kohteina. Gómez y Patiño (2010, 42-43) on huomannut, että moni majakka jää tyhjilleen ja käyttämättä sen jälkeen, kun niillä ei ole enää käyttöä alkuperäisessä tarkoituksessaan, ja ehdottaa, että yhä useampi majakka otettaisiin käyttöön matkailukohteena – mutta ei massaturismin vaan kestävän matkailun ehdoilla. Majakoita voidaan muuttaa museoiksi, taidegallerioiksi ja erilaisiin kulttuuritarkoituksiin sopiviksi tiloiksi sekä muokata hotelleiksi. Gómez y Patiño (2010, 43) näkee majakkamatkailun uudeksi potentiaaliseksi asiakaskunnaksi etenkin luovien alojen ihmiset: tutkijat, kirjailijat ja taiteilijat, jotka etsivät tietynlaista eristynyttä kauneutta ja luovaa ilmapiiriä.

Azevedo (2018) ottaa omassa tutkimuksessaan esille edelliseen verrattuna erilaisen näkökulman ja esittää, että majakkamatkailu on *dark tourismia*, jonka voisi suomentaa tuskaturismiksi tai synkäksi matkailuksi. ”Dark tourism” on alun perin Lennon ja Foleyn vuonna 2000 esittelemä käsite, jota esimerkiksi Tuomas Hovi (2011, 182) on selittänyt suomeksi seuraavasti: ”turismiksi, jonka vierailupaikat liittyvät jollain tavalla kuolemaan,

kauhuun, kärsimykseen tai katastrofeihin”. Hän jatkaa: ” Synkän turismin vierailupaikkoja ovat esimerkiksi kuuluisien ihmisten kuolinpaikat, hautausmaat, terrori-iskujen kohteet, vankilat, luonnonkatastrofien tai suuronnettomuuksien tapahtumapaikat tai kohteet, joissa esitetään tai lavastetaan kuolemaan liittyviä tapahtumia”.

Azevedo esittää, että majakkamatkailu on synkän matkailun asteikolla lievimmästä päästä, mutta kuuluu sen määritelmän piiriin erityisesti majakoiden lähistöllä tyypillisesti sattuneiden vakavien haaksirikkojen tähden. Hän kirjoittaa, että majakkavierailu on kävijälle mahdollisuus kohdata kuolevaisuutensa, mutta sopivan matkan päästä ja turvallisessa ympäristössä. (2018, 55). Azevedon mukaan majakat houkuttelevat erityisesti kahden tyyppisiä synkästä matkailusta kiinnostuneita ihmisiä: sellaisia, joita kiinnostavat katastrofit (rannikkoalueilla on suurten myrskyaaltojen ja kovien tuulten vaara, joka voi aiheuttaa esimerkiksi haaksirikkoja, ihmisten hukkumisia, majakanvartijoiden mysteerisiä katoamisia ja muita kuolemaan liittyviä tapahtumia) ja sellaisia, jotka etsivät henkilökohtaisia äärimmäisiä tunnekokemuksia, kuten esimerkiksi myrskybongareita (2018, 59).

Mielenkiintoisena yksityiskohtana Azevedo mainitsee artikkelissaan (2018, 64) myös Bengtskärillä kuvatun videon, jossa Paula Wilson vertaa matkaa majakalle pyhiinvaellukseen sanoen ”to Finns, visiting Bengtskär lighthouse is almost like going on a pilgrimage. It’s something everyone has to do at some point in their lives”. Wilson tuskin kuitenkaan viittaa uskonnolliseen pyhiinvaellukseen, vaan pikemminkin Bengtskärin asemaan eräänlaisena Suomen kansallismajakkana.

Suomessa muun muassa Mia Puotunen on tutkinut yhden tietyn majakan, Söderskärin, kulttuuriperintöä, joskin rakennusperinnön näkökulmasta. Hänen tekemänsä selvityksen tarkoituksena on ollut tuoda esille Söderskärin nykyisen rakennuskannan muodostumisen historia sekä antaa rakennusten kulttuuriperintöarvosta ja nykytilasta hyvä yleiskuva korjausrakentamisen tarpeisiin. Puotusen tekemässä selvityksessä sivutaan myös Söderskärin matkailuhistoriaa, kun hän kuvaa saarta 1900-luvun alun retkeily- ja vierailukohteena. Erityisesti Söderskärin luonto on hänen mukaansa vuosien saatossa innoittanut taiteilijoita, runoilijoita ja elokuvan tekijöitä (Puotunen 2012, 20).

Paula Wilson on kirjoittanut Bengtskärin historiasta ja nykypäivästä kirjan Bengtskär : Majakka, koti ja taistelutanner, johon tässäkin tutkimuksessa on useassa kohdassa viitattu. Lisäksi Suomen Majakkaseura on tuottanut Bengtskäriltä elokuvan Bengtskärin tarina.

3.2 Keskeiset käsitteet ja teoriat

Tämä tutkimus käsittelee matkabloggaajien välittämiä kokemuksia Bengtskärin majakalta ja majakkasaaren kulttuuriympäristöstä. Tässä alaluvussa on määritelty tutkimukselle keskeisiä käsitteitä (majakka, kulttuuriympäristö, bloggaaminen, matkablogi) ja teorioita (kulttuurimatkailu, majakkamatkailu).

3.2.1 Majakka ja majakkasaarten kulttuuriympäristö

Harri Nyman (2009, 11-12) määrittelee majakan käsitteen seuraavasti:

Majakat ovat valaistuja merimerkkejä, jotka helpottavat avomerellä kulkevien laivojen navigointia ja estävät näitä ajautumasta liian lähelle rannikkoa. Majakat myös varoittavat karikoista ja opastavat tärkeitten, saariston sisään vievien reittien alkuun. Majakat tehtiin 1870-luvulle saakka lähinnä tiilestä ja 1880-luvulta lähtien teräselementeistä. Kun Bengtskärin yli 45 metriä korkea majakkatorni valmistui vuonna 1906, oli Suomessa jo yli 20 merimajakkaa. Majakkahistorian romantiikanhoitoisella kulta-ajalla, 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa, majakka-asemilla työskenteli yleensä yksi majakkamestari ja kolme majakanvartijaa. Nämä olivat hyvin palkattuja erityisammattilaisia ja hoitivat vastuullista virkaa aikansa huipputeknologialla. Majakat koettiin tulevaisuuteen katsovan ja järjestäytyneen yhteiskunnan symboleiksi.

Kulttuuriympäristön käsite taas määritellään esimerkiksi Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Ympäristöministeriön yhteistyössä vuonna 2014 laatimassa Kulttuuriympäristöstrategiassa seuraavasti: ”Kulttuuriympäristö tarkoittaa ihmisen toiminnasta sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta syntyneitä ympäristöä. Siihen kuuluu kulttuurimaisema, rakennettu

kulttuuriympäristö ja muinaisjäännökset. Kulttuuriympäristö pitää sisällään sekä aluekokonaisuuksia että yksittäisiä kohteita.” (Kulttuuriympäristöstrategia 2014, 9).

Kulttuuriympäristömme.fi-palvelu, jota ylläpitävät Ympäristöministeriön ja Opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi Museovirasto, lisää määritelmään myös ympäristölle annetut merkitykset, tulkinnat ja erilaiset nimeämiset: ”Kulttuuriympäristö on yleiskäsite. Sillä tarkoitetaan ympäristöä, jonka ominaispiirteet ilmentävät kulttuurin vaiheita sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta. Kulttuuriympäristöön liittyy myös ihmisen suhde ympäristöönsä ennen ja nyt; sille annetut merkitykset, tulkinnat ja sen erilaiset nimeämiset. Tarkemmin kulttuuriympäristöä voidaan kuvata käsitteillä kulttuurimaisema ja rakennettu kulttuuriympäristö. Kulttuuriympäristöön kuuluvat myös muinaisjäännökset ja perinnebiotoopit.” (Kulttuuriympäristömme.fi, 2015).

Majakkasaarten, tässä tutkimuksessa nimenomaisesti Bengtskärin, kulttuuriympäristö koostuu saaren uniikin luonnon ja maiseman lisäksi kaikesta ihmisen vuosikymmenten kuluessa saarelle rakentamasta ja luomasta. Se pitää sisällään kaikki saaren majakkarakennukset sisätiloineen. Bengtskärin kulttuuriympäristö kietoutuu yhteen kulttuurimaiseman, kulttuuriperinnön ja kulttuurihistorian käsitteiden kanssa.

Nyman (2009, 51) toteaa Bengtskärin kulttuurihistoriallisesta kokonaisuudesta seuraavaa:

Pohjoismaiden korkein majakkarakennus muodostuu majakkatornista ja siihen liittyvästä asuinsiivestä. – – Rakennuksena Bengtskär on ainutlaatuinen. Majakan sisäseinät on muurattu tiilestä ja julkisivut graniitista. Arkkitehtuuriltaan se edustaa kansallisromantiikkaa. Majakka on historiallisessa asussaan ja hyvin säilynyt. Myös tilajako on alkuperäinen, mutta interiöörit ovat automatisoinnin jälkeen muuttuneet. Linssistö ja osa kaasuvälön liittyneestä tekniikasta on paikoillaan. Majakan vieressä on alkuperäiseen rakennuskantaan kuulunut kivinen pesutuparakennus. Paljaalla kallioluodolla sijaitseva majakka on hallitseva maisemaelementti ja sen historiallinen tehtävä on ilmiselvä. Luodolla kiteytyvät miehitetyille majakoille tunnusomaiset piirteet, kuten merellisyys, eristyisyys, sekä karu ja rajallinen ympäristö. Majakka on myös historiallinen taistelupaikka ja sillä on huomattavaa symboliarvoa. 1990-luvulla Bengtskäriä on kehitetty kulttuurimatkailukohteena. Bengtskärin majakka on merenkulun tärkeimpiä rakennusperintökohteita ja siihen liittyy huomattavia arkkitehtonisia arvoja.

3.2.2 Majakkamatkailu on kulttuurimatkailua

Matkailu on monessa mielessä alueellinen ja tilallinen ilmiö. Matkailu tapahtuu jossakin tilassa, kohdistuen johonkin maantieteelliseen kohteeseen. Ne vetovoimatekijät, jotka houkuttelevat matkailijan tiettyyn kohteeseen, voivat olla mielikuvia, palveluita tai konkreettisia nähtävyyksiä, kuten majakat. Tietyn kohdealueen vetovoimaisuuteen vaikuttaa myös sen kyky vastaanottaa matkailijoita – majakoiden kohdalla se on usein niiden sijainnin takia rajallinen. (Saarinen 2017, 43-44).

Matkailussa puhutaan niin vetovoima- kuin työntövoimatekijöistäkin. Molemmat ovat hyvin selkeästi havaittavissa majakkamatkailun osalta. Työntövoimana majakkamatkailussa on ihmisten halu kokea erilainen matkakohde – majakoille ei matkusteta sattumalta tai ohikulkumatkalla. Tutkimukseni oletuksena onkin, että majakkasaarten omalaatuinen kulttuuriympäristö on monelle matkailijalle vähintään olennainen, ellei tärkein, syy matkustaa niille. Myös majakoiden eristyneisyys ja hankala pääsy ovat paitsi matkailua rajoittavia tekijöitä, niin myös juuri niitä majakoiden erityisyyttä korostavia vetovoimatekijöitä.

Majakoille matkataan monenlaisista syistä: uniikin luonnon takia, lintuja bongaamaan, arkkitehtuurin takia, niillä poiketaan veneilyreissulla ja tutustutaan sota- tai paikallishistoriaan. Näin ollen majakkamatkailua voisi näkökulmasta riippuen käsitellä myös osana luontomatkailua, elämysmatkailua tai vaikkapa hyvinvointimatkailua. Tässä tutkimuksessa näkökulmani on kulttuuriympäristön tutkimuksessa ja määrittelen majakkamatkailun osaksi kulttuurimatkailua.

Tuomas Hovi kuvaa artikkelissaan (2017, 64-65) kulttuurimatkailua matkailuksi, jossa vierailaan paikoissa, joilla katsotaan olevan kulttuurista arvoa. Hänen mukaansa jopa 35–75 % kaikista kansainvälisistä matkoista voidaankin määritelmistä ja näkökulmasta riippuen laskea kulttuurimatkailuksi. Ei ole siis lainkaan yksinkertaista erottaa kulttuurimatkailua muista matkailun aloista ja muodoista, eikä tiukkaa ja yksiselitteistä rajanvetoa ole usein edes mahdollista tehdä.

Kulttuuriperintö on olennaisesti kulttuurimatkailuun liittyvä käsite. Yksinkertaisimmillaan kulttuuriperintöä on se osa kulttuurista ja historiasta, jonka tietty taho tai ryhmä on erikseen nostanut esille ja määritellyt erityisen tärkeäksi ja tulevaisuuden sukupolville säilytettäväksi (Hovi 2017, 66). Kulttuuriperintö voi olla myös jotain synkemmäksi miellettyä, kuten sotien taistelupaikat tai teloitusten ja luonnonkatastrofien tapahtumapaikat (Hovi 2017, 67). Kulttuurimatkailussa pyritäänkin tuomaan esiin sekä vierailtavien paikkojen nykyistä että mennyttä elämäntapaa.

Hovi (2017, 66) sanoo Timothy & Boydia (2003) lainaten, että kulttuuriperinnöstä on tullut niin merkittävä osa matkailuteollisuutta, että kulttuuriperintömatkailusta on muodostunut oma matkailun tyyppinsä kulttuurimatkailun ohella. Hovin (2017, 67) mukaan kulttuuriperintö voikin olla juuri se yksittäinen seikka, joka lisää paikan arvoa ja antaa sille uuden elämän matkailukohteena. Juuri tästä on kyse majakkamatkailun kohdalla – ehkä siis majakkamatkailustakin voisi puhua kulttuurimatkailun sijaan kulttuuriperintömatkailuna.

Tarkemmin majakkamatkailulla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa sellaista majakkasaarille suuntautuvaa matkailua, jonka tarkoituksena on nimenomaan vierailla majakassa tai majakkasaarella (näin esimerkiksi kaikki saaristomatkailu ei siis välttämättä ole majakkamatkailua). Suomen majakoista suuri osa tarjoaa ainakin osan vuotta jonkinlaisia matkailupalveluja kuten majoitusta ja ruokailumahdollisuuksia, osa myös esimerkiksi juhla- ja kokouspalveluja. Kullakin Suomen majakalla on kuitenkin eri omistajataho, ja siten omanlaisensa intressit ja tavoitteet majakkamatkailun suhteen. Yhteistä Suomen majakoille on kuitenkin se, että majakkamatkailu on meillä matkailijan kannalta poikkeuksellisen vaativaa siinä mielessä, että rannikon pirstaleisuuden vuoksi 90 prosenttia majakoista on sijoitettu saariin (Kehittämissuunnitelma, 3).

Vuonna 2013 julkaistu Majakkamatkailun kehittämissuunnitelma Suomessa ja Virossa 2008-2013 jakaa majakkakävijät kahteen eri ryhmään: tavallisiin matkailijoihin ja majakka-asiantuntijoihin. Kehittämissuunnitelman (2013, 5) mukaan tavalliselle matkailijalle riittää, jos hän pääsee tutustumaan majakan rakenteeseen ja historiaan sekä katselemaan tornista näköaloja. Asiantuntijat taas ovat kiinnostuneita myös teknisistä ratkaisuksista, valolaitteista,

lyhtyhuoneesta ja niin edelleen. Suunniteltaessa majakkamatkailua kehittämissuunnitelma kehottaakin palvelujen tarjoajia ottamaan huomioon molemmat kohderyhmät, ja kehittämään ja tarjoamaan niille erilaisia matkareittejä ja -ohjelmia. Tämän tutkimuksen tutkimusaineistona käytettyjen blogijuttujen kirjoittajiin kuuluu varmasti matkailijoita näistä molemmista ryhmistä, kuten blogijuttujen sisällönanalyysi myöhemmin osoittaa.

Kehittämissuunnitelman (2013, 5-6) mukaan Suomen majakkamatkailun vahvuuksiin kuuluvat seuraavat seikat: 1) Suomesta löytyy majakkamatkailun kehittämisestä kiinnostuneita aktiivisia yrittäjiä, järjestöjä, kuntia sekä julkisen sektorin edustajia, 2) Suomessa on useita mielenkiintoisia majakoita, 3) Suomesta löytyy jo matkailukohteina menestyneitä majakoita, 4) majakat sijaitsevat vetovoimaisissa paikoissa, 5) taustatieto majakoista on melko hyvä, 6) Suomen merenkululaitos on majakkamatkailun aktiivinen tukija, ja 7) majakkamatkailu työllistää ihmisiä syrjäseuduilla. Tulevaisuuden mahdollisuuksina kehittämissuunnitelmassa nähdään muun muassa erilaisten tapahtumien järjestäminen (esimerkiksi häät, seminaarit, luontoretket) ja kansainvälisen majakkamatkailun kasvu. Itse lisäisin listaan myös kasvavan kiinnostuksen kestävään matkailuun ja kotimaan matkailuun.

Suurin hidaste Suomen majakkamatkailulle on lyhyen sesongin (joka johtaa myös vaikeuteen ylläpitää kannattavaa liiketoimintaa) ja vaikeapääsyyden lisäksi mielestäni tiedon huono saatavuus matkailijan näkökulmasta sekä keskitetyn majakkamatkailuverkoston puuttuminen. Matkailun kehittäminen on joka tapauksessa keskeistä paitsi majakkamatkailun taloudelliselle kannattavuudelle niin myös majakoiden suojelutyölle ja niiden kulttuuriperinnön säilymiselle.

3.2.3 Bloggaaminen ja matkablogit Suomessa

Internetissä julkaistavat, yksityishenkilöiden kirjoittamat blogit eroavat perinteisestä mediasta erityisesti siten, että ne tarjoavat enemmän mahdollisuuksia osallistumiselle ja keskustelulle. Kirjassa *Sosiaalisen median lyhyt historia* lainataan Gary Thompsonin kuvausta blogeista: ”nettiteksteissä on runsaasti tilaa kirjoittajiensa performatiiviselle läsnäololle, jossa tyyli voi vaihdella ironiasta satiiriin ja sarkasmista suoranaisiin herjauksiin” (Suominen, Östman,

Saarikoski & Turtiainen 2013, 33). Lisäksi Thompson on kuvaillut blogeja ”ajankohtaiseksi ja hetkelliseksi viestinnän muodoksi, joka toimii nopeammin kuin esimerkiksi printtimedia ja joka ruokkii (sähköistä) yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä hyvässä ja pahassa”. (Suominen, Östman, Saarikoski & Turtiainen 2013, 33).

Vuodesta 2003, jolloin Thompson on kuvailunsa kirjoittanut, on blogien määrä räjähtänyt niin Suomessa kuin maailmallakin, ja täysin uudenlaisia teemoja on tullut mukaan. Vain harvalla yksittäisellä blogilla on enää erityisen suurta ja sitoutunutta yhteisöä ympärillään, ja etenkin matkablogeihin päädytään useimmiten yksittäisten blogiartikkeleiden ja otsikkojen perusteella muualta sosiaalisesta mediasta tai hakukoneiden kautta.

Suomessa julkaistavien blogien määrää on täysin mahdoton arvioida, sillä uusia blogeja sekä perustetaan että haudataan päivittäin. Kuka tahansa voi perustaa uuden blogin helposti ja ilmaiseksi ja erilaisia harrastusta helpottavia blogiportaaleja (esimerkiksi matkabloggaajien keskuudessa suosittu Rantapallo.fi) on useita. Bloggaaminen on arkipäiväistynyt 2010-luvulla ja se on nykyään monelle harrastus siinä missä vaikkapa liikunta tai käsityöt.

Vuonna 2006 sosiaalista mediaa tutkinut Esa Sirkkunen totesi blogeista: ”Ne ovat asettumassa osaksi journalismin lajityypistöä ja näin ehkä myös muuttamassa sisältöpäin journalistisia työprosesseja ja ajattelutapoja. Toisaalta medioista riippumaton, ei-kaupallinen blogimaailma kehittynee edelleen pääosin minä-mediana, joka välittää subjektiivisia ja koettuja näkemyksiä eikä puhu journalismin tavoin yleisestä ja neutraalista näkökulmasta. Tässä mielessä blogit vahvistavat ruohonjuuritason elämismaailman nousemista esiin ja tavallisten ihmisten tunkeutumista media välitteiseen julkisuuteen”. (viitattu Suominen, Östman, Saarikoski & Turtiainen 2013, 97 mukaan).

Internet on kehittynyt viime vuosina kohti yhteisöllistä alustaa, jonka ytimessä ovat luovuus, leikkisyys, sosiaalinen verkostoituminen, käyttäjien itse tuottaman sisällön jakaminen, interaktiivinen yhteistyö ja sisällön tuottaminen yhdessä (Koskinen 2014, 129). Sosiaalinen media muuttaa Koskinen (2014, 129) mukaan niin osallistujien rooleja, viestinnän pelisääntöjä ja valtasuhteita kuin ajan ja paikan merkitystäänkin. Yksi esimerkki tämän kaltaisesta sisällöstä

ovatkin juuri blogit, joita kirjoitetaan perinteistä kotisivua interaktiivisemmille ja dynaamisemmille alustoille, joille lukijoita kannustetaan kommentoimaan ja osallistumaan keskusteluun. Koskinen (2014, 131) mainitseekin, että blogigenressä on piirteitä, jotka ovat tuttuja toisaalta yksityisestä päiväkirjasta, toisaalta printtimedian julkisesta kolumniperinteestä ja pamflettikirjallisuudesta.

Sosiaalinen media on lisännyt avoimuutta ja nopeuttanut tiedon kulkua. Kuka tahansa voi julkaista mitä tahansa materiaalia verkossa, ja mikäli julkaistu materiaali on kiinnostavaa, se leviää nopeasti esimerkiksi bloggaajan omaa seuraajakuntaa pidemmälle sosiaalisen median jakojen kautta. Harto (2014, 27) kiteyttääkin sosiaalisen median uuden avoimuuden kommentoimalla, että jokainen somen käyttäjä on oma mediansa. Internet on alusta alkaen ollut pullollaan tietoa, kirjoittaa Harto *Sosiaalisen median käsikirjassa* (29), mutta sosiaalisen median myötä sen tietomäärä on lisääntynyt räjähdysmäisesti. Sosiaalinen media on tehnyt tavallisista netinkäyttäjistä paitsi sisältöjen jakajia myös niiden tuottajia.

Sosiaalinen media perustuu avoimuuden lisäksi ihmisten välisiin suhteisiin verkossa sekä yhteisten merkitysten syntymiseen (Harto 2014, 12). Uskonkin erityisesti matkablogien osalta niiden suosion perustuvan Hartonkin (30) mainitsemaan tutkimustietoon siitä, että muilta ihmisiltä verkossa saatuun tietoon luotetaan enemmän kuin suoraan yrityksiltä saatuun tietoon. Ihmisten aidot kokemukset mielletään siis luotettavammiksi kuin markkinointitarkoituksessa tehdyt tekstit. Muiden ihmisten netissä kertomat kokemukset voivat olla ratkaisevia, kun tehdään esimerkiksi ostopäätöksiä tai suunnitellaan kesälomamatkan kohteita. Harto (30) sanookin suoraan, että suurin osa sosiaalisen median käyttäjistä ei ole kiinnostunut yrityksistä ja brändeistä vaan muista ihmisistä.

4 MATKABLOGGAAJIEN JUTUT BENGTSKÄRILTÄ

Tässä luvussa esittelen lyhyesti ja pääpiirteittäin tutkimusaineistooni kuuluvat blogijutut. Tutkimusaineistoni koostuu 21:stä blogijutusta, joissa jutun kirjoittaja matkaa Bengtskärin majakalle joko päiväretkelle tai jää saarelle yöpymään (13 juttua on päiväkävijöiden kirjoittamia, 8 yöpyjien). Osa bloggaajista matkustaa yksin, osa puolison, ystävien tai lasten kanssa. Kirjoittajista 12 on naisia, 6 miehiä, yksi pariskunta ja kaksi tuntematonta. Kussakin analysoidussa blogijutussa on keskimäärin 580 sanaa ja 22 kuvaa.

Kolmea kirjoittajaa lukuun ottamatta (Kaukokaipuu-blogissa saarelle tultiin omalla veneellä, Endorfiininmetsästäjä-blogissa luistellen ja Merimelontaa-blogissa kajakilla meloen) kaikki matkabloggaajat ovat saapuneet Bengtskärille risteillen joko Hangosta tai Kasnäsisistä Rosalan viikinkikeskuksen kautta. Kuvailut muualta kuin itse majakalta tai sinne vievältä merimatkalta on kuitenkin rajattu tämän analyysin ulkopuolelle.

Analysoin tässä tutkimuksessa lähinnä matkabloggaajien juttujen tekstisisältöä. Aineiston analyysi on esitelty teemoittain kappaleissa 5.1-5.7. Jutuissa esiintyvistä valokuvista on otettu tekstien analyysiin mukaan mahdolliset kuvatekstit. Valokuvat on lisäksi lyhyesti analysoitu kappaleessa 5.8 määrällisesti ja teemoittain.

Ajatusmatkalla-blogin jutussa *Yö Bengtskärin majakalla* (julkaistu 2.8.2018) matka majakalle on kirjoittajalle hänen omien sanojensa mukaan reissu-unelma. Kirjoittaja yöpyy saarella. Ajatusmatkalla-blogin juttu on hyvin yksityiskohtainen kuvaus kaikesta siitä, mitä majakkasaarella on tarjota, ja jutusta saakin helposti vaikutelman, että kirjoittaja on joko majakka-asiantuntija (siis sellainen matkailija, joka mainitaan luvussa 3.2.2 ja jota kuvaillaan sanoin ”asiantuntijat taas ovat kiinnostuneita myös teknisistä ratkaisuista, valolaitteista, lyhtyhuoneesta ja niin edelleen”) tai vaihtoehtoisesti hänen kirjoitustyyliinsä kuuluu fakta- ja historiatietojen huolellinen läpikäyminen.

Ajatusmatkalla-blogin juttu on selkeästi tekstipainotteinen. Kirjoitettu teksti on yksityiskohtaisen kuvailevaa, ja kirjoittaja mainitsee myös seikkoja, jotka eivät tule esiin

monessakaan muussa jutussa (esimerkiksi Bengtskärin majakan arkkitehdin nimi on mainittu Ajatusmatkalla-blogin lisäksi vain yhdessä muussa jutussa). Valokuvien osalta taas on merkillepantavaa, että jutussa ei ole yhtään kuvaa esimerkiksi majakan linssistöstä, kierreportaista tai ikkunoista, jotka kuitenkin esiintyvät enemmistössä analysoiduista blogijutuista.

Endorfiininmetsästäjä-blogin juttu *Bengtskär – Retkiluistelijan lottovoitto* (julkaistu 5.3.2018) eroaa eniten kaikista muista tutkimusaineiston jutuista. Se on ainoa, jossa majakalla vierailaan talvella eli majakka on kiinni eikä sen sisällä käydä. Kyseessä on siis päiväretki. Itse Bengtskärin majakka, vaikka se onkin retkiluistelupäivän odotettu päämäärä, on jutussa vain sivuosassa; pääosassa on pikemminkin retkiluistelusta (ja retkiruokailusta) kertominen. Näin ollen myös jutun yhteensä 18 kuvasta vain viisi on otettu majakkasaarelta tai -saaresta.

Juttu alkaa matkan odotuksen, edellisen kylmässä mökissä vietetyn yön ja talvisen luonnon kuvailulla. Sen jälkeen kuvaillaan matkaa ahtojääkenttien halki kohti horisontissa häämöttävää majakkaa, ja itse majakkasaarella olemisesta kertoo jutussa vain lause ”Nojaamme majakkavanhuksen suojaisaan seinustaan.” Sen jälkeen jutussa laitetaan taas retkiluistimet jalkaan ja lähdetään paluumatkalle kohti maneretta. Tämän jälkeen jutussa käsitellään vielä muun muassa ruuanlaittoa talviretkiolosuhteissa ja punajuuripesto saa nimekseen Pesto Bengtskär.

Himomatkajaajan turinoita -blogin kirjoittaja kertoo *Jylhä Bengtskärin majakka* -jutun (julkaistu 31.7.2017) alussa kiertäneensä Kemiönsaaria viikon verran ja Bengtskärin majakan olleen yksi kohde tällä kesälomareissulla. Kirjoittaja kuvaa useamman kappaleen verran merimatkaa Rosalasta Bengtskärille sekä majakkasaarelle rantautumisen haasteita. Hän on lisäksi ainoa, joka kertoo tarkemmin opastuksesta: hänelle on jäänyt esimerkiksi mieleen oppaan kertoma tarina erään majakanvartijaperheen 8-vuotiaasta pojasta, joka oli nähnyt ensimmäistä kertaa elämässään puita käydessään Rosalassa. Majakan kahvilassa kirjoittajaa houkuttelivat erityisesti tuoksut: hän mainitsee erikseen tuoreen pullan tuoksun sekä kutkuttavan hyvän kalakeiton hajun. Kirjoittaja on Bengtskärillä päiväretkellä, mutta sen päätteeksi hän tekee päätöksen palata saarelle vielä joskus yöksi.

Kaukokaipuu-blogin jutun *Bengtskär – kahvimaito unohtui mantereelle* (julkaistu 3.9.2015) erikoispiirre on se, että Bengtskärille saavutaan omalla veneellä päiväretkelle. Jutun kahdeksassa kuvassa viidestä esiintyykin vene tai ihmisiä/koira veneessä. Majakkamatkan motiivina on ”kuvata uutta kotimaan matkailusarjaa” eli sinne ei olla menossa viettämään vapaapäivää. Itse jutussa ei lopulta käsitelläkään majakkasaarella oloa kuin kolmessa sen luontoa kuvaavassa lauseessa. Kirjoittaja selittää tätä seuraavasti: ” Tämä oli vasta alkusoitto. Kuulette tarinasta loputkin, kunhan Antti ehtii lähettämään kuvia.”

Kiertelyä kameroiden kanssa -blogin juttu *Bengtskärin majakkasaarella* (julkaistu 15.7.2018) on hyvin kuvapainotteinen, valokuvia on kaikkiaan 71. Kirjoittaja on saarella päiväretkellä. Bloggaaja kiinnittää huomionsa jutussaan moniin sellaisiin seikkoihin, jotka ovat jääneet useassa muussa analysoidussa jutussa ilman huomiota, kuten esimerkiksi hylkeisiin, joita näkyy laivamatkalla makoilemassa luodoilla. Majakalla hän on lisäksi ottanut kuvia rakennuksen yksityiskohdista kuten vanhasta lukosta, palotikkaista ja postilaatikosta. Myös teksti kertoo siitä, että bloggaaja on halunnut tutustua majakkasaareen ja sen yksityiskohtiin niin kokonaisvaltaisesti kuin vain päiväretkellä on ehtinyt.

Kohteena maailma -blogin jutussa *Bengtskär – vietä kesäviikonloppu kaveriporukalla majakalla* (julkaistu 11.1.2015) Bengtskärin majakkasaari on vuokrattu yhdeksi vuorokaudeksi kokonaan bloggaajan ja hänen vieraidensa käyttöön. Jutussa keskitytäänkin majakan historian ja kulttuuriympäristön sijaan kertomaan siitä, miten viikonloppu majakalla sujui omalla porukalla ja minkälaisia aktiviteetteja siellä voi harrastaa.

Lähiömutsi-blogin jutussa *Muumimainen yöretki Bengtskärin majakalle* (julkaistu 11.5.2018) majakalle matkustetaan yön yli retkelle lasten kanssa. Lähiömutsin kirjoitustyyli on monessa kohtaa hyvin maalailevaa ja runollistakin, ja hän nostaa useasti esiin tuntemuksiaan majakalta: tuoksua, ääniä ja majakkavierailun herättämiä ajatuksia. Lähiömutsin blogijuttu on analysoitavista jutuista ainoa, jossa on tehty yhteistyötä jonkin kaupallisen tahon kanssa. Jutusta ei ole kuitenkaan maksanut Bengtskär vaan Partioaitta, ja yhteistyö näkyy jutussa vain kahden kappaleen verran, joissa bloggaaja kertoo mitä ja miten majakkalomalle kannattaisi pakata.

Maailman äärellä -blogin juttu *Bengtskärin majakalla* (julkaistu 31.7.2016) alkaa majakan historian kertaamisella. Bloggaaja eläytyy historiaan ja erityisesti Bengtskärin taisteluun kirjoittamalla siitä kuin eläisi tuota tapahtumaa tässä hetkessä: ”On vuosi 1941, heinäkuun sumuinen yö”. Taistelua kuvattuaan bloggaaja palauttaa lukijan nykyhetkeen otsikoimalla seuraavan kappaleen ”75 vuotta myöhemmin” ja kertomalla omista tuntemuksistaan Bengtskärin auringonpaisteisella kalliolla. Kalliot ovatkin jutun kantava teema: ne ”kuiskivat tarinoita” kirjoittajalle ja toistuvat myös blogijutun kuvissa kaikkiaan 10 kertaa. Kirjoittaja on majakalla päiväretkellä.

Maisemaonnellinen -blogin jutussa *Bengtskär, haahkojen paratiisi* (julkaistu 22.8.2016) isossa osassa ovat jutun otsikonkin mukaisesti haahkat. Vain kahdessa muussa blogijutussa Maisemaonnellisen lisäksi on mainittu haahkat. Haahkojen lisäksi bloggaaja kiinnittää muutenkin paljon huomiota saaren luontoon. Hän esimerkiksi huomaa pienet vesilammikot Bengtskärin kallioluotojen painaumisissa ja ihmettelee ”kuinka kaunista voikaan olla hennon vihreä, puhdas levä, joka kasvaa altaiden pohjassa”. Myös tässä blogissa kuvat Bengtskärin kallioluodoista ovat tärkeässä roolissa ja niitä on kaikkiaan 15. Kirjoittaja on vierailut Bengtskärillä päiväretkellä.

Matkakuumeinen-blogin juttu *Bengtskär – matka majakkasaarelle* (julkaistu 19.7.2015) on tässä tutkimuksessa esitellyistä jutuista lyhyin (69 sanaa ja 7 valokuvaa). Bloggaaja on majakalla päiväretkellä. Muutaman lauseen pituisessa jutussa kirjoittaja ehtii kuitenkin kertoa melko paljon: kuvailla vallitsevaa säätä, viitata Bengtskärin entisaikojen asukkaiden historiaan, mainita että majoitustakin löytyy, sekä suositella saarella käymistä.

Merimelontaa-blogin juttu *Bengtskär* (julkaistu 18.9.2017) on myös hyvin lyhyt (144 sanaa ja 18 valokuvaa). Se on analysoiduista blogijutuista ainoa hieman negatiivissävyinen, tai kuten kirjoittaja itse sanoo ”jäi vähän ristiriitaiset fiilikset”. Erikoista tässä jutussa on myös se, että bloggaaja saapuu Bengtskärille kajakilla melomalla. Kirjoittaja on käymässä saarella päiväretkellä.

Itse majakkasaarta kuvaillaan tässä blogijutussa kahden kappaleen verran. Kirjoittaja on kiivennyt torniin, nauttinut kahvilassa munkkikahvit ja käynyt museossakin. Jutun kuvista huomaa, että hän on lisäksi käynyt kappelissa, huomionnut tornin ikkunasyvennyksissä esillä olevat vanhat esineet, ottanut kuvan linssistä ja Bengtskärillä kaatuneiden muistolaatasta. Kaiken kaikkiaan paikka on tehnyt kirjoittajaan vaikutuksen, mutta toisaalta hän kokee, että paikka on ”vain hotelli keskellä merta. Matkamuistomyymälöineen. Rahat pois turisteilta jne”.

Muurahaisten poluilla -blogin jutussa *Lasten kanssa yötä Bengtskärin majakassa* (julkaistu 25.7.2017) on matkassa koko perhe eli vanhemmat ja kaksi lasta. Kirjoittajan matkasta Bengtskäriin on kirjoitusvaiheessa kulunut kolme vuotta, ja hän kertoo koko perheen muistelevan matkaa edelleen lämmöllä: ”Bengtskär teki 5-vuotiaaseenkin niin ison vaikutuksen, että seuraavana jouluna mummu sai leipoa piparkakkutalon sijaan piparkakkumajakan ja nimenomaan Bengtskärin majakan. Edelleen, kolme vuotta myöhemmin, poika muistelee saarta ja oppaan kertomuksia majakan historiasta.”

Bloggaaja perheineen yöpyy majakalla ja he ovat olleet kyseisenä yönä ainoita saarella yöpyjiä. Yöpyminen tekee häneen suuren vaikutuksen: hän kirjoittaa jopa salaa toivovansa, että ”nousisi myrsky, joka estäisi risteilylaivojen kulun ja pakottaisi meidät jäämään saareen useammaksi päiväksi.”

Reko Kapuaa -blogin juttu *Bengtskär, Turun saaristo* (julkaistu 23.7.2015) alkaa kuvitteellisella merisäätiedotuksella: ”Bengtskär koillinen 3...”. Radion merisäätiedotuksessa kuullut paikannimet ovatkin jääneet kirjoittajalle lapsuudesta mieleen, ja myöhemmin hän on törmännyt Bengtskäriin myös koulussa jatkosodan historiaa opiskellessaan. Molempia teemoja, säätä merellä ja jatkosodan tapahtumia, käsitelläänkin blogijutussa varsin kattavasti. Näiden lisäksi bloggaaja löytää saarelta omien sanojensa mukaan sen ”zen-hengen”. Kirjoittaja yöpyi majakalla.

Rimma + Laura -blogin jutussa *Saaristomeren eteläisin helmi – Bengtskärin majakka* (julkaistu 3.9.2014) majakalle matkustetaan päiväretkelle pitkäaikaista haavetta toteuttamaan. Blogitekstissä annetaan eniten tilaa majakan historialle: sille miksi ja milloin majakka on

rakennettu, Bengtskärin vuoden 1941 taistelulle, sekä rappion ja lopulta majakan pelastamisen vuosikymmenille. Majakan luonto ja ympäristö näkyy tekstin sijaan blogijutun kuvissa.

Scenic Road Hunters -blogin jutussa *Road trip Bengtskärin majakkaluodolle* (julkaistu 11.8.2016) matkaan on otsikon mukaisesti lähdetty roadtrip-hengessä Helsingistä ja jutun alussa kerrotaankin muun muassa matkan reittivalinnoista. Bloggaaja esittelee sen jälkeen lyhyesti majakan palveluja ja historiaa, ja kiinnittää huomiota melko yllättävään seikkaan, jota yhdessäkään toisessa analysoidussa blogijutussa ei ole mainittu: ”Luodon WC -tiloilta ei kannata kovin luksusta odottaa. Naisten käymälästä en tietenkään tiedä mutta miehillä oli ainoastaan ”kusilaari”. Kai siellä jokin huussin tapainenkin täytyy jossain olla, asuu siellä kuitenkin tuota opas-porukkaa”. Kirjoittaja on ollut saarella päiväretkellä.

Sinisen repun kirous -blogin jutussa *”Lite spännande” risteily Bengtskärin majakalle* (julkaistu 23.7.2018) annetaan paljon tilaa jännittävän merimatkan kuvailulle. Siitä kerrotaan värikkäin sanakääntein, kuten heti jutun avauksessa seuraavasti: ”Kuvitelkaapa, jos ajaisitte sohjossa autoa, jossa on kesärenkaat ja perässä väärin (yli)kuormattu peräkärri. Sellaiselta voisinkin arvella, että venekuskista tuntui ohjatessaan yhteysalusta Kasnäsin satamasta Rosalan viikinkikylän kautta Bengtskärin majakalle”.

Kirjoittaja on tullut majakalle päiväretkelle. Perille majakalle päästyään hän pohtii, että majakka on ”komea, ja syystäkin suosittu. Vaan onko se jo liiankin suosittu?”. Hän kokee esimerkiksi, että kierreportaissa ja lyhtyhuoneessa oli jatkuvasti tungos.

Travelling, yes please! -blogin jutussa *Lähilomalla: myrskyinen yö Bengtskärin majakalla* (julkaistu 14.8.2017) motiivina majakkamatkalle on kirjoittajan läheisen 60-vuotissyntymäpäivien juhliminen. Matkaan lähtee kaikkiaan kahdeksan aikuista ja yksi lapsi, ja seurue yöpyy majakalla. Pääosassa blogijutussa on erilaisten majakkamatkaan kuuluneiden aktiviteettien kuvailu, itse majakasta kertominen jää vähemmälle. Esimerkiksi Bengtskärin sotahistoriaa ei jutussa mainita sanallakaan, sen sijaan kirjoittaja tekee mielenkiintoisia huomioita esimerkiksi saaren ”nyrkinkokoisista sammakoista” ja saaren käyttövedestä (juomavesi tuodaan Rosalasta, muuten käytetään sadevettä).

Tädin ja tytön matkablogi -blogin juttu *Visit Bengtskär* (julkaistu 30.6.2017) on yksi niistä yllättävän monista jutuista, joissa viitataan tavalla tai toisella Muumeihin. Tälle bloggaajalle Muumien seikkailut tulevat mieleen, kun hän miettii kasvien kasvattamista tuulisella majakalla. Kirjoittaja myös mielenkiintoisesti vertaa majakkasaaren ympäristöä näyttämöön: ”Vihreät penkit majakan edessä, kuin katsomo. Näyttämönä meri, aina muuttuva, aina voimakas, ei koskaan tylsä eikä koskaan tyyni. Joskus vaarallinen.”

Lisäksi on huomionarvoista, että Tädin ja tytön matkablogin juttu on yksi harvoista, joissa mainitaan tarkkoja hintoja. Kirjoittaja pitää niitä kalliina, mutta seuraavassa lauseessa suo hinnoittelulle myös ymmärrystä: ”Sortimentit majakan kahvilassa ovat suppeat ja hinnat ovat kalliit, kuppikahvia 3 euroa ja munkki 3 euroa. Kahvikupin hintaan sisältyy santsikuppi, mutta silti hinta on huima. Toisaalta, koko visiitti majakkasaarelle on huima, joten yksi kuppi kallista kahvia ei tunnu missään”. Kirjoittaja on käymässä Bengtskärillä päiväretkellä.

Vaelluskengissä-blogin kuvapainotteinen juttu *Bengtskärin majakka* (julkaistu 24.6.2018) kertoo kirjoittajan ”pitkäaikaisesta haaveesta”: yöretkestä Bengtskärin majakalle. Jutun kuvissa esiintyy huomattavan monta otosta kallioluodoista ja linnuista ja hän kirjoittaakin erityisesti kyhmyjoutsenten tehneen häneen niin suuren vaikutuksen, että hän osti majakan myymälästä joutsenkorvakorut muistoksi. Kirjoittaja on lisäksi selkeästi kiinnostunut majakkasaaren historiasta ja siitä kerrotaan lukijoille usean kappaleen verran.

Villi lapsi -blogin kirjoittaja kuvaa jutussaan *Yö Bengtskärin majakalla* (julkaistu 20.7.2018) 30-vuotissyntymäpäivälahjaksi saamaansa matkaa yöksi majakalle. Aiemmin hän on jo käynyt Bengtskärillä päiväretkellä. Kun hän nyt vertaa kokemuksiinsa päivä- ja yöretkeltä majakkasaarelle, hän toteaa monen muun yöpyjän tavoin päivän parhaan hetken olleen se, kun päiväturistit poistuvat saarelta ja yöpyjät saavat sen kokonaan itselleen. ”Tuntui melkein siltä, kun olisimme ottaneet aikamatkan taaksepäin ja kuuluneet majakanvartioiden perheisiin, jotka asuivat saarella läpi vuoden”, blogijutussa kirjoitetaan.

Yksin matkustava -blogin juttu *Bengtskärin majakka* (julkaistu 11.1.2016) on tutkimusaineiston toiseksi lyhyin juttu (73 sanaa ja 15 valokuvaa). Kirjoittaja käy saarella

päiväretkellä. Itse majakkasaaresta jutussa kerrotaan vain kolmen lauseen verran: ”Mutta Bengtskär oli sitäkin hienompi kohde ja sääkin sattui olemaan upea. Luoto on todella kaunis niinkuin itse majakkakin. Matkapakettiin kuuluu Bengtskärin esittely majakan ulkopuolella, itse majakkaan tutustuminen tapahtui omatoimisesti”. Vaikkei tekstissä tämän enempää majakasta kerrotakaan, on jutussa kuitenkin valokuvia myös muun muassa majakan tornista ja saaren muista rakennuksista, kappelista ja museosta.

5 BENGTSKÄR – ”ONHAN SE HIENO PAIKKA JA HIENO MAJAKKA HISTORIOINEEN KAIKKINEEN”

Tutkimusaineiston, teoreettisen viitekehyksen ja tutkimuskysymysten vuoropuhelusta on sisällönanalyysin avulla noussut esiin seitsemän pääteemaa – majakkasaaren historia, sankarimajakka sodassa, torni majakan tärkeimpänä symbolina, majakka matkakohteena, majakka säiden armoilla, karu ja puuton luoto, sekä majakkavierailun herättämät tuntemukset – jotka esittelen tässä luvussa. Olen tarkoituksella nostanut aineistosta tähän lukuun melko paljon suoria sitaatteja, sillä ne auttavat vastaamaan tutkimuskysymykseen *miten* matkabloggaajat kokevat majakoiden kulttuuriympäristön ja *kuinka* he kuvailevat sitä sekä *miten* kulttuuriympäristö näyttäytyy matkailijalle.

Tutkimuksen pääosassa ovat blogijuttujen tekstit. Niiden lisäksi olen huomioinut jutuissa käytetyt kuvat lähinnä määrällisesti. Alaluvussa 5.8 esitellään lyhyt aineiston valokuvien analyysi.

5.1 Majakkasaaren historia

Majakkasaaren historia on paitsi majakan rakentamisen historiaa 1900-luvun alkuvuosilta, niin myös siellä asuneiden ja eläneiden ihmisten historiaa sitä seuranneina vuosikymmeninä. Myöhemmässä vaiheessa, 1990-luvulta lähtien, majakan autioitumisen ja rappion vuosikymmenten jälkeen, tärkeässä osassa saaren historiaa ovat olleet siellä tehdyt kunnostustyöt. Niiden ansiosta Bengtskärin majakka sai myös uuden elämän matkakohteena.

Bengtskärin majakkasaaren historiaa käsitellään blogijutuissa hyvin eri tavoin ja eri laajuudessa. Osassa aineiston jutuista majakkarakennusten rakennusvaiheiden tai entisaikojen majakanvartijoiden elämäntyylin pohtiminen on isossakin roolissa, mutta toisaalta melko yllättäen neljässä blogijutussa historiaan ei viitata sanallakaan. Näille neljälle

matkabloggaajille majakkasaari lieneekin tärkeämpi omalaatuisena, mutta ei varsinaisesti historiallisena, matkakohteena.

Olen jakanut blogijutuista poimitut Bengtskärin historiaan viittaavat ilmaukset neljään alaluokkaan: majakan rakentamisen motiivi ja historia, majakka merenkävijöiden pelastajana, elämää menneinä aikoina, ja majakan kunnostus ja entisöinti. Bengtskärin sotahistorian olen tulkinnut omaksi pääteemakseen ja esittelen sen erikseen alaluvussa 5.2.

5.1.1 Majakan rakentamisen motiivi ja historia

Bengtskärin majakan rakentamiseen liittyvät olennaisena osana sen merialueella tapahtuneet haaksirikot ja erityisesti höyrylaiva Helsingforsin haaksirikkoutuminen. Tämän tarkemman rakentamisen motiivin mainitseekin neljä bloggaajaa:

”Viimeisen naulan haaksirikkojen arkuun tuli, kun höyrylaiva Helsingfors haaksirikkoutui saaristoon. Tällöin vuonna 1905 Keisarillinen senaatti myönsi varat kivimajakan rakentamiseen.” (Himomatkaajan turinoita)

”Höyrylaiva Helsingforsin haaksirikko vuonna 1905 sai aikaan lopullisen sysäyksen: majakka on rakennettava!” (Maailman äärellä)

”Majakkaa kaivattiin pitkään, sillä karikkoiset vedet olivat olleet monen laivan surma. Lopullisen sysäyksen majakan rakentamiseen antoi höyrylaiva Helsingforsin haaksirikko 1905, jonka jälkeen Keisarillinen senaatti myönsi varat komean kivimajakan rakentamiseen.” (Tädin ja tytön matkablogi)

”Bengtskärin luona tapahtui onnettomuuksia toisensa perään, mutta vasta höyrylaiva S/S Helsingforsin haaksirikkoutuminen sai päättäjät hereille.” (Villi lapsi)

Majakan rakentaminen saarelle alkoi siis Keisarillisen senaatin käskystä vuonna 1905, ja rakentamisen historian erikoisuuksiin kuuluu muun muassa se, että kaikki rakennuksiin käytetty graniitti louhittiin suoraan saaren kalliosta. Vain tiiliä tuotiin paikan päälle mantereelta. Kaikkiaan 11 bloggaajaa mainitsee Bengtskärin majakan rakennusvuoden, minkä tulkitsen merkitsevän sitä, että nimenomaan sen pitkä, yhtäjaksoinen yli 110-vuotias olemassaolo koetaan olennaiseksi osaksi sen kulttuuriympäristöarvoa. Moni on myös

maininnut rakentamisen erityispiirteitä kuten juuri sen, että rakennuksen graniitti on louhittu paikan päältä ja että rakennustöissä on ollut mukana 120 miestä:

”Vuonna 1906 Bengtskärin majakan rakennustöissä ahersi 120 työntekijää.” (Tädin ja tytön matkablogi)

”Opas kertoi, että rakennusmateriaali on louhittu tältä saarelta.” (Kiertelyä kameroiden kanssa)

”Arkkitehti Granholm on siis tehnyt hyvää työtä suunnitellessaan Bengtskärin majakkarakennukset” (Ajatusmatkalla)

Kaiken kaikkiaan majakan rakentaminen nähdään melkoiseksi saavutukseksi, joka herättää bloggaajissa ihmetystä ja kunnioitusta:

”Hatun nosto majakanrakentajille, jos ajattelee, ettei nykyaikaisia nostokoneita ollut käytettävissä!” (Himomatkaaajan turinoita)

”Ai niin, siitä tornista. - - Aivan uskomaton rakennelma. Miten hitossa se on rakennettu?” (Merimelontaa)

5.1.2 Majakka merenkävijöiden pelastajana

Majakoiden tärkein tehtävä ympäri maailman on ohjata merenkävijöitä – niin ihmisiä kuin rahtiakin – turvallisille vesille. Käytännöllisesti ajateltuna kaikki muu – majakan arkkitehtuuri, sitä ympäröivä luonto, ja erityisesti Bengtskärin kohdalla sen uusi rooli matkailukohteena – ovat toissijaisia. Sille miksi Bengtskär on rakennettu juuri tälle karulla luodolle, on selitys, ja se on merenkulun turvaaminen.

Majakoiden roolia pelastajana on helppo romantisoida, ja mielikuvilla myrskyn läpi loistavasta majakanvalosta voidaan markkinoida majakkaa myös seikkailunhaluisille matkailijoille. On itse asiassa melko yllättävää, että Bengtskärillä ei kerrota (tai ainakaan yksikään matkabloggaaja ei mainitse esimerkiksi oppaan kertoneen tällaisia tarinoita tai

törmänneensä niihin majakanvartijan museossa) enempää tarinoita majakanvartijoiden työstä pelastajina tai näillä karikoilla pelastuneista tai viimeisen matkansa tehneistä merimiehistä.

Majakoiden rooli pelastajana on ollut ensiarvoisen tärkeää historiallisina aikoina, jolloin laivat seilasivat maailman merillä ilman nykyaikaisia navigointivälineitä. Kaikki viisi Bengtskärin majakan pelastajan ja suojelejan roolin sekä Saaristomeren arvaamattomuuden maininnutta bloggaajaakin viittaavat menneeseen aikaan. Vaikka Bengtskärin majakassa palaa edelleen öisin valo laivojen suunnistuksen apuna, lasken kuitenkin tämän alaluokan kuuluvaksi osaksi majakkasaaren historiaa.

”Moni laiva miehistöinen oli päättänyt tänne Bengtskäriä ympäröivään karikkoon viimeisen retkensä.” (Maailman äärellä)

”Majakkaa kaivattiin pitkään, sillä karikkoiset vedet olivat olleet monen laivan surma.” (Tädin ja tytön matkablogi)

”Majakat olivat pelastajia” (Ajatusmatkalla)

5.1.3 Elämää menneinä aikoina

Majakat edustavat monelle paitsi pelastusta keskellä myrskyävää merta, niin myös nostalgista mennyttä aikaa. Majakkasaarilla on eletty omavaraista ja omalaatuista elämää avomeren eristämänä: elämää, jota voi myöhemmin tarkastella kuin aikakapselissa. Raivo (2002, 126-127) selittää menneisyyteen liittyvien matkakohteiden suosion kasvamista vieraantumisen tunteella. Muun muassa kaupungistuminen on irrottanut ihmiset omasta menneisyydestään ja sen paikoista, ja matkailijat korvaavat omakohtaiset kokemukset tuotetulla ja tulkitulla kollektiivisella perinteellä, joka voidaan kokea museoiden ja perinnemaisemien kautta. Raivon mukaan nostalgia ja siihen liittyvä pako kuviteltuun menneisyyteen ovat olennainen osa perinne(matkailu)teollisuutta. Hän kirjoittaa myös, että nostalgia ei ole vain kaipuuta menneeseen aikaan ja paikkaan, vaan myös kaipuuta menneisyyden sosiaalisiin suhteisiin ja arvoihin. (Raivo 2002, 127).

Kaikkiaan seitsemän matkabloggaajaa pohti jutussaan sitä, millaista saarella eläneiden majakanvartijoiden ja heidän perheidensä elämä on ollut.

”Majakantornin kyljessä olevaan asuinrakennukseen asettuivatkin asumaan majakkamestari, kolme majakanvartijaa ja sumusireenihoitaja. Saarelle muuttivat myös heidän perheensä. Enimmillään saaren kallioilla viipotti menemään 21 lasta, joille saarelle myöskin muuttanut kotiopettajatar piti koulua.” (Lähiömutsi)

”Rva Wilson kertoi, että saarella on aikoinaan asunut kolme lapsiperhettä. Itsekseni mietin, että siinä ei ole perheriidan päätteeksi kannattanut ovet paukkuen lähteä, kun ei kotikallioita pidemmälle päässyt.” (Matkakuumeinen)

”Täällä on rakastettu, on vihattu ja sodittu. On kujeiltu ja tehty kepposia. Paettu tornin ylimpiin asuinkerroksiin valtavia myrskyaaltoja. On hoidettu lampaita ja ankoja, kalastettu, linnustettu ja pyydetty hylkeitä, kuunneltu saaren omaa opettajatarta.” (Maaailman äärellä)

Tarkkasilmäinen löytää Bengtskärin kallioista myös historiallisia kalliokaiverruksia, joita saaren asukkaat ovat vuosikymmeniä sitten luodolle raapustaneet. Ne ovat olennainen osa Bengtskärin erityislaatuista historiaa ja kulttuuriympäristöä. Esimerkiksi Museoliitto määrittelee rakennusperinnön lisäksi kulttuuriympäristöön kuuluvaksi ihmisen toiminnan jäljet maisemassa: ”Kulttuuriympäristöllä tarkoitetaan ihmisen käyttämää, hoitamaa, rakentamaa tai muuten muuttamaa ympäristöä, jonka maisemakuvassa ihmisen toiminnan jäljet näkyvät (Museoliitto).”

Muun muassa Kiertelyä kameroiden kanssa -blogin jutussa mainitaan kalliokaiverrukset seuraavasti:

”Majakan edustan kallioon on moni vuosikymmenten aikana hakannut oman puumerkinsä. Erikoisin näkemämme oli tämä vuodelta 1941. Kuvasta erottu selvästi lottapukuinen nainen, Suomen lippu ja ruusu.”

Neljä bloggaajaa on myös kiinnittänyt huomiota tornin ikkunasyvennyksiin esille laitettuihin entisajan esineisiin ja työkaluihin. Niitä on myös kuvannut moni, kuten valokuvien analyysistä luvussa 5.8 on nähtävissä.

5.1.4 Majakan kunnostus ja entisöinti

Bengtskärin majakka pääsi automatisoinnin jälkeen 1960-luvulla rapistumaan huonoon kuntoon, kun saarella ei enää ollut henkilökuntaa pitämässä siitä huolta. Entisöintitoimet aloitettiin 1990-luvulla ja suoritettiin menneen ajan tunnelmaa ja alkuperäistä ulkoasua kunnioittaen. Museovirasto onkin lausunut Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 2019 antamassa rakennussuojelupäätöksessä (päätös VARELY/2070/2015, 2) seuraavasti: ”Korjaukset on tehty rakennusten kulttuurihistorialliset arvot huomioivilla korjaustavoilla ja sisätilojen nykyasu ilmentää hyvin alkuperäisiä interiöörejä. Alkuperäistä kiinteää sisustusta on säilynyt huonon ylläpidon jaksoista ja laajoista korjaustöistä huolimatta. Sisätilat koostuvat kerroksellisesti eri aikakausien materiaaleista.”

Majakan automatisoinnin ja sen jälkeiset rappion vuosikymmenet mainitsee viisi matkabloggaajaa. Niitä seuranneen restauroinnin, kunnostamisen, korjauksen tai entisöinnin mainitsee myös viisi bloggaajaa.

”1960-luvun lopussa majakka automatisoitiin ja majakanvartijoiden virat lakkautettiin. - - Vuosikymmenien saatossa tyhjilleen jäänyt majakka alkoi rappeutua kärsien niin ilkeillä kuin kosteusvaurioistakin.” (Rimma+Laura)

”Majakan kunnostustyöt kulttuuriteko” (Ajatusmatkalla)

”Olen - - kiitollinen siitä, että on ollut ihmisiä, jotka ovat ottaneet majakan hoitaakseen ja jakaakseen sen meille kaikille. Sillä se on osa meidän historiaa ja kulttuuriperinnettä ja olisi sääli, jos Bengtskär olisi kokenut joidenkin majakkatovereiden kohtalon ja tullut räjäytetyksi huonokuntoisena.” (Tädin ja tytön matkablogi)

5.2 Sankarimajakka sodassa

Bengtskärin historian ehkä olennaisin ja omalaatuinen osa on majakan rooli 1900-luvun sodassa, erityisesti jatkosodassa. Majakka joutui sotatoimien kohteeksi jo ensimmäisessä maailmansodassa 1914, mutta tuolloin vältettiin henkilövahingot ja rakennuskin selvisi vähäisillä vaurioilla. Varsinaisen sankarimajakan nimen Bengtskär sai vuonna 1941 käydyn

Bengtskärin taistelun jälkeen, jossa suomalaiset sotilaat puolustivat saarta kahden vuorokauden ajan ajaen lopulta venäläiset hyökkääjät pois. Bengtskärin taistelussa kuoli 32 suomalaista sotilasta.

Raivo (2002, 125-126) kirjoittaa artikkelissaan, että sotahistoriaan liittyvien kohteiden on arvioitu muodostavan nykyisin maailman suurimman yksittäisen matkailullisen nähtävyyshistorian ja ne ovat kasvattaneet suosiotaan myös Suomessa. Raivo lainaa Haatajaa ja Anttosta todetessaan, että etenkin toinen maailmansota tapahtumineen ja muistopaikkoinaan on oleellinen osa Suomen kansakunnan suurta kertomusta ja kulttuuri-identiteettiä, jossa puolustuseetos on keskeinen kollektiivisen muistin peruspilari (Raivo 2002, 126).

Toisen maailmansodan aikaisesta ajasta on tullut nostalgisen kiinnostuksen kohde, koska se liitetään ajatuksiin nykyisyyttä paremmista arvoista, kuten kansallisesta yksituumaisuudesta, omistautumisesta oikeaksi katsotulle asialle ja uhrautumisesta yhteisön puolesta. Isänmaallisuuden katoamista surraan, ja kaipauksen tueksi tarvitaan konkreettisia menneisyyden todisteita kuten sotahistorian taistelupaikkoja ja sankaripatsaita. (Raivo 2002, 127).

Niin iso osa majakkasaaren historiaa kuin taistelu onkin, vain puolet (11) kirjoittajista mainitsee sotahistorian. Blogijuttuja lukiessa on melko selvää, että osalle kirjoittajia majakan sotahistoria on erittäin tärkeäksi koettu osa omaa matkailukokemusta, osalle se on vain maininta sivulauseessa, ja etenkin niiltä, jotka eivät osallistu majakalla viralliseen opastukseen tai käy majakan alakerran näyttelyssä, koko asia saattaa mennä kokonaan ohi. Tarkemmin, eli vähintään useammalla lauseella, Bengtskärin taisteluista kertoo viisi kirjoittajaa. Esimerkkinä Vaelluskengissä-blogin kuvaus:

”Majakan tuhoisimpia tapahtumia on ollut Bengtskärin taistelu vuonna 1941, jolloin työntekijät perheineen evakuoitiin jälleen. Venäläisten oli tarkoitus räjäyttää majakka, jotta se ei häiritseisi heidän sotatoimia. Bengtskärin taisteluun osallistui yhteensä 1000 suomalaista ja venäläistä maalla, merellä ja ilmassa. Taistelu päättyi suomalaisten voittoon, vaikka venäläiset pommittivat majakkaa lentokoneista vielä seuraavana päivänä, jolloin se sai myös suurimmat vauriot.”

Bengtskärin sotahistoria näkyy tänä päivänä majakalla sen Bengtskär 1941 -näyttelyssä, kranaatinjälkeenä yhdessä majakan portaista sekä tykkitulen osumajälkinä kallioissa ja majakan ulkoseinissä. Saarella on myös sodanaikainen bunkkeri sekä seinässä muistolaatta Bengtskärissä kaatuneille. Raivo toteaaakin sotahistoriallista matkailua käsittelevässä artikkelissaan, että menneisyyden on näyttäytyttävä, jotta se olisi uskottavaa. Varsinkin sotahistoriallisten kohteiden osalta näkyvät merkit ja jäljet ovat tärkeitä, koska ne dramatisoivat maisemaan liittyvää tarinaa ja auttavat luomaan ja ylläpitämään paikan henkeä. (Raivo 2002, 134).

Menneisyyteen viittaavien paikkojen matkailullinen merkitseminen, kuten Bengtskärin tapauksessa esimerkiksi kaatuneiden muistolaatta, muotoilee nähtävyyteen liitettyä viestiä ja ohjaa niin sanottua turistista katsetta (Raivo 2002, 134). Kahdeksan tutkimusaineiston kirjoittajaa mainitseekin jonkin tai joitakin Bengtskärin sotahistoriaan liittyvistä näkyvistä jäljistä tai merkeistä:

”Kävimme nopeasti Bengtskär 1941-näyttelyssä. Näyttely kertoo sodasta ja majakan kohtalonhetkistä vuonna 1941. Museon seinillä on majakkaa puolustaneiden suomalaisten kuvia sekä mietteitä tapahtuman kulusta.” (Himomatkajaajan turinoita)

”Kranaatin jäljet majakan tornin 14. portaassa. Tarina kertoo, että torniin kiivenneet puolustajat olisivat pudottaneet viimeisen kranaattinsa alas tornista ja se pysäytti hyökkäyksen toviksi.” (Ajatusmatkalla)

”Seinällä on muistolaatat: Kaatuneita Bengtskäristä ja Bengtskärin taistelussa kaatuneet.” (Kiertelyä kameroiden kanssa)

”Kallioissa näkyvät myös taisteluiden jäljet, mutta kuvaan mieluummin kaunista merimaisemaa kuin ammusten väkivalloin repimää graniittia. Sota on hirveä asia.” (Maisemaonnellinen)

5.3 Torni majakan tärkeimpänä symbolina

Museovirasto on listannut Bengtskärin majakan valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi ja kuvailee sitä sivuillaan muun muassa näin: ”Bengtskärin majakka on merenkulun tärkeimpiä rakennusperintökohteita ja siihen liittyy huomattavia arkkitehtonisia

arvoja. Majakka on myös historiallinen taistelupaikka. Avomerellä, paljaalla kallioluodolla sijaitseva majakka on hallitseva maisemaelementti.” (Museovirasto 2009).

Vuonna 2019 annetussa rakennussuojelupäätöksessä Museovirasto kuvailee Bengtskärin seuraavasti: ”Bengtskärin majakka on valmistunut vuonna 1906 ja saunarakennus vuonna 1907. Bengtskärin majakan ja saunan arkkitehtuuria on luonnehdittu tyyliltään kansallisromanttiseksi. Molemmissa rakennuksissa rakennusrunkona on täystiilimuuraus, joka on verhottu rakennuspaikalta louhitulla graniittiverhouksella. Majakkarakennus koostuu asuinsiivestä ja majakan tornista. Asuinsiiven julkisivujäsentelyn erikoisuutena on vintille sijoitettu sumutorvi, joka on myöhemmin muutettu lapeikkunaksi.” (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2019).

Majakan tornia voidaan pitää sen kaikkein tärkeimpänä symbolina ja tunnistettavimpana elementtinä. Ilman korkeaa, majakalle tyypillistä tornia se olisi vain yksi rakennus muiden joukossa. Kaikissa aineiston blogijutuissa yhtä lukuun ottamatta viitataan majakan torniin tavalla tai toisella.

Tutkimuksessa analysoiduissa blogijutuissa nousee esiin neljä tärkeää tornin piirrettä, joita käsittelen tämän pääteeman alla: se että Bengtskärin torni on Pohjoismaiden korkein majakka, tornin kokeminen itse kiipeämällä, majakan valohuone, ja näkymät tornin huipulta.

5.3.1 Pohjoismaiden korkein majakka

52 metrin korkeuteen kohoava Bengtskärin majakan torni on Pohjoismaiden korkein. Tornin korkeuden esille tuominen ja korostaminen saattaa olla matkabloggaajilta tarkoituksellista huomion kiinnittämistä majakan jylhään ja mahtipontiseen ulkonäköön tai vaihtoehtoisesti vain yhden Bengtskärin erityispiirteen mainitsemista. Joka tapauksessa kaikkiaan 11 bloggaajaa mainitsee joko majakan tarkan korkeuden, sen, että se on Pohjoismaiden korkein tai nämä molemmat yksityiskohdat. Näiden lisäksi kaksi muuta kirjoittajaa mainitsee yleisesti tornin olevan korkea. Esimerkkejä teksteistä:

”Ja niimpä Bengtskäriin rakennutettiin Pohjoismaiden korkein majakka, jota se edelleenkin edustaa.” (Villi lapsi)

”Bengtskär-majakan tornin huippu kimaltelee auringossa 52 metriä merenpinnan yläpuolella.” (Lähiömutsi)

”Majakka itsessään on aika näyttävä ilmestys, sillä sen torni kohoaa todella korkealle.” (Scenic Road Hunters)

5.3.2 Tornin kokeminen kiipeämällä

Blake (2007, 11) mainitsee artikkelissaan majakan tornin vertikaalisuuden omakohtaisen kokemisen olevan tärkeää monelle majakkamatkailijalle. *”Miksipä mennä Bengtskäriin, ellei kävisi myös majakan tornissa? Sehän kuuluu toki asiaan”*, todetaan myös Sinisen repun kirous-blogin jutussa. Yli puolelle (13) matkabloggaajista ei riitäkään tornin ja sen korkeuden ihastelu ulkoapäin vaan ylös kiipeämisestä on kirjoitettu erikseen. Kahdeksan kirjoittajaa mainitsee jopa tornin kierreportaiden askelmien määrän ja moni kuvailee kiipeämistä ikään kuin erillisenä aktiviteettina: porrastreeninä, päiväjumppana, hikisenä hommana ja niin edelleen.

”Lähdimme kipuamaan ylös majakkatorniin: 252 porrasta, kahdet tikkaat ja huipulla oltiin!” (Travelling, yes please!)

”Aamupuurojen jälkeen kiipeämme majakkatorniin. Sinne vievät 252 betonista porrasta kiertyvät yhdessä spiraalille.” (Himomatkaajan turinoita)

”Majakan huipulla käynti kävi silti hyvästä porrastreenistä.” (Kohteena maailma)

Huipulle kapuamisen ohessa neljä bloggaajaa on erityisesti maininnut kierreportaat ja kuusi tornin erikoiset ikkunat. Tornin paksut tiiliseinät ovat herättäneet vastakkaisia tunteuksia eri kirjoittajissa: Lähiömutsi kirjoittaa *”tiiliseinä on kylmä ja kostea”* kun taas Travelling, yes please! toteaa, että *”majakka ei ollut sisältä yhtään kostea tai kylmä”*.

”Matkalla pitää kuitenkin muistaa pysähtyä myös ihaillemaan kaunista portaikkoa. Tämä lienee yksi Suomen kuvatuimmista portaikoista. Eikä ihme. Onhan se kaunis.” (Maisemaonnellinen)

”Rakennuksessa oli monennäköisiä ja -mallisia ikkunoita. Ikkuna-aukoista näkee, kuinka paksuja seinät ovat.” (Kiertelyä kameroiden kanssa)

5.3.3 Majakan valohuone

Tornin kaikki 252 porrasta kiivennyt matkailija päätyy lopulta ylös majakan valohuoneeseen. Sen keskellä sijaitsee vanha, käytöstä poistettu valolaite, ja sivuilla sähkölamput, jotka ovat edelleen yöaikaan aktiivisessa käytössä.

Luvussa 3.2.2 viittasin Majakkamatkailun kehittämissuunnitelma Suomessa ja Virossa 2008 – 2013 -julkaisun esittämään majakoille matkustavien ihmisten jaotteluun tavallisiin matkailijoihin ja majakka-asiantuntijoihin. Sen mukaan vain majakka-asiantuntijat olisivat kiinnostuneita esimerkiksi majakan valolaitteista ja lyhtyhuoneesta. Tämän tutkimuksen 21:stä bloggaajasta seitsemän on maininnut Bengtskärin majakan valolaitteen, ja kolmessa muussa blogijutussa mainitaan, että majakan valo on edelleen aktiivinen.

*”Majakan tornissa tietty odottaa se massiivinen lamppu, missä riittää ihmeteltävää.”
(Reko kapuaa)*

”Majakan alkuperäinen valo tilattiin Pariisista asti ja se saatiin käyttökuntoon vuoden 1906 lopulla.” (Ajatusmatkalla)

”Bengtskärin majakan valo on yhä toiminnassa oleva, mutta se on ollut täysin automatisoitu jo vuodesta 1968.” (Lähiömutsi)

5.3.4 Näkymät tornin huipulta

Kallioluodot ja etenkin majakan ympärillä kaikkiin ilmansuuntiin aukeavat näkymät aavalle merelle vakuuttavat kävijät jo alhaalla majakan juurella, mutta ne upeimmat maisemat nähdäkseen täytyy kiivetä ylös 52 metriä merenpinnan yläpuolella sijaitsevaan torniin. Kaksi bloggaajaa on huomionnut, että kirkaana päivänä tornista voi nähdä jopa Hankoon asti. Toisaalta muutaman kirjoittajan kokemusta on häirinnyt sumuinen ilma tai valohuoneen

likaiset ikkunalasit. Kaikkiaan kymmenestä blogijutusta löytyy joka tapauksessa maininta näkymistä tornin huipulta.

*”Majakkan huipulta aukeavat näkymät kauas merelle ja toisaalta myös itse luodolle. Meri näyttäytyy ylhäältä katsoen aivan erilaisena kuin rannalla seisten.”
(Muurahaisten poluilla)*

”Ikkunat olisi voineet olla puhtaammat mutta hyvin sieltä näkyi ympärille. Kirkkaina päivinä näkyvyys on Hankoon asti.” (Travelling, yes please!)

”Illalla majakan tornista ei nähnyt mitään sumun takia eikä aamulla näkyvyys ollut yhtään parempi. Merinäköala olisi ollut varmasti huikea majakkatornin huipulta, mutta merellä ollessa sää voi olla mitä vaan.” (Kohteena maailma)

5.4 Majakka matkakohteena

Bengtskär ei vaikean saavutettavuutensa vuoksi ole mikään läpikulkukohde tai lyhyt pysähdys matkalla varsinaiseen matkakohteeseen, vaan se on käytännössä jokaiselle tässä tutkimuksessakin analysoidulle matkabloggaajalle matkan varsinainen kohde. Vain yhdellä, Bengtskärille talvella luistelleella Endorfiininmetsästäjä-blogin kirjoittajalla, ei ole ollut vuodenajan takia mahdollisuutta käyttää hyväkseen mitään saaren matkailupalveluja. Majakka matkakohteena -teema on jaettu neljään alaluokkaan: matkustamisen motiivi, matkailupalvelut (jotka ovat tarjolla sekä päiväkävijöille että yöpyjille), saarella yöpyneiden kokemukset sekä aktiviteetit.

5.4.1 Matkustamisen motiivi

Miksi majakalle matkustetaan? Mistä syystä matkailija tekee päätöksen matkustaa hankalasti saavutettavalle majakkasaarelle? Tähän olisi mielenkiintoista löytää tarkempiakin vastauksia ja tutkia laajempaa aineistoa, mutta tässä tutkimuksessa tyydyn viidentoista aiheesta blogijuttuunsa kirjoittaneen bloggaajan vastauksiin. Kuusi bloggaajaa mainitsee matkan majakalle (joko majakalle yleensä tai nimenomaan Bengtskäriin) olleen pitkäaikainen unelma.

Heidän lisäksi kaksi kirjoittajaa on matkustanut Bengtskärille viettämään joko omaa tai jonkun läheisensä syntymäpäivää. Majakkamatkaan on myös käytännöllisempiä syitä, kuten Kaukokaipuu-blogin kirjoittajalla, jonka ”reissun tarkoituksena oli kuvata uutta kotimaan matkailusarjaa”.

”Tämä on ollut haaveeni vuosien ajan.” (Lähiömutsi)

”Yksi pitkäaikaisista haaveistani on hetken päästä toteutumassa.” (Rimma+Laura)

”Myöhemmin Bengtskär tuli vastaan ohimennen jatkosodan historiassa, tosin se ohitettiin usein aika nopeasti kunnes satuin spottaamaan sen uudestaan selatessani Jatkosodan Pikku Jättiläistä. Tsekkasin sen pohjalta, että onkohan majakalle mitään mahdollisuutta päästä ja onhan sinne.” (Reko kapuaa)

”Sain tammikuussa synttärilahjaksi reissun Bengtskärin majakalle. Päiväreissulla olenkin jo ollut, mutta tämä lahja sisälsi myös yön.” (Villi lapsi)

5.4.2 Matkailupalvelut

Bengtskärin majakan palveluita ylläpitää Bengtskär Oy, jonka toimitusjohtajana toimii tässäkin tutkimuksessa jo aiemmin mainittu Paula Wilson. Majakka palveluineen on avoinna yleisölle keväästä syksyyn, ja tänä aikana tarjolla on majoitus- ja ruokailupalveluita sekä ilman erillistä maksua pääsy majakan torniin, Bengtskär 1941 -näyttelyyn, kahvilan yhteydessä sijaitsevaan majakanvartijan museoon ja kappeliin. Majakalla on myös matkamuistomyymälä ja mahdollisuus järjestää kokouksia. Sauna lämpiää ainoastaan majakalla yöpyville. Kaikkiin järjestettyihin retkipaketteihin niin Rosalasta kuin Hangosta sisältyy opastus majakalla.

Bengtskärillä vierailee vuosittain 13 000–15 000 kävijää (Bengtskär.fi, 2018). Bengtskärin majakka ei ole kuitenkaan mikä tahansa merellinen matkakohde, vaan se on ensisijaisesti historiallinen paikka, joka ottaa myös vieraita vastaan. Paula Wilson on tähdentänyt (2009, 154-157), että kaikessa toiminnassa Bengtskärin majakalla huomioidaan sen menneisyys ja perinteet. Paitsi että mennyttä elämää esitellään majakan museoissa, se heijastuu jopa kahvilan tarjoamaan ruokaan ja koko majakan sisustukseen.

Matkailupalveluiden elämyksellisyyden ja tarinallisuuden kehittäminen onkin ollut matkailualan kantavin trendi viime vuosien ajan. Esimerkiksi Kylänen (2012, 32) kirjoittaa aiheesta seuraavasti: ”Muutos voidaankin tiivistää elämystaloudeksi, joka merkitsee kokonaisvaltaista ansaintalogiikan muutosta. Käytännössä tämä tarkoittaa tuotteiden jalostusasteen nostamista. Lisäarvoa tulisikin tarjota yhä enemmän tarinallisuus, elämyksellisyys ja merkityssisältöisyys edellä, koska ne ovat lisäarvoa tarjoavien tuotteiden voimavara. Hän toteaa myös, että ”asiakaskäyttäytymisen muutoksen taustalla on siirtyminen materialistisesta elämäntavasta jälkimaterialistiseen ajatteluun, jossa henkiset, elvyttävät, ihmisten elämänhistorioihin kiinnittyvät kokemukset vallitsevat. Ihmiset haluavat, että tuotteet tukevat heidän identiteettityötään ja arkeaan tarjoten heille siten merkityksiä”.

Bengtskärille yöksi jäävät matkailijat ovatkin kiinnittäneet jonkin verran huomiota matkailupalveluiden kokonaisvaltaiseen elämyksellisyyteen (yöpyjien kokemuksista tarkemmin alaluokassa 5.4.2), mutta muuten palveluiden osalta Wilsonin mainitsema menneen elämän esittely ei ole joko tarpeeksi tavoittanut kävijöitä tai sitä ei ole nähty tarpeelliseksi tuoda blogijutuissa esiin. Elämyksellisyyden ja tarinallisuuden edelleen kehittämisessä olisi siis yksi mahdollinen kehittämiskohde majakan ylläpitäjille – sen kirkastaminen voisi vähentää myös ”rahat pois turisteilta” ja ”oli aika tyyristä” -tyyppisiä kokemuksia.

Kahvilan tai ruokailun (osa ei ole käyttänyt näitä palveluita itse, mutta huomioinut niiden olemassaolon) mainitsee 14 bloggaajaa, museon ja/tai näyttelyn 9, kappelin 2 ja mahdollisuuden ostaa matkamuuistoja tai lähettää postikortteja 9. Opastuksesta kirjoitetaan yhdeksässä blogijutussa. Kuusi päiväkävijää mainitsee mahdollisuuden yöpyä. Alla näihin liittyviä tarkempia huomioita ja lainauksia.

Kahvilla ja pullalla on käynyt useampi bloggaaja. Päiväretkeläisten pakettiin ei kuulu ruokailuja, joten muutama löysi moitittavaa hinnoista:

”Jo ovelta tulvahti tuoreen pullantuoksu nenään, ja eihän sitä tuoksua voinut vastustaa. Munkit olivat herkullisia! Naapuripöydässä kauppaansa tekivät voisilmäpullat niin hyvin, että koko retkue kävi hakemassa niin santsikahvit kuin – pullatkin. Myös liedellä porisseen kalakeiton haju oli kutkuttavan hyvä.”
(Himomatkaajan turinoita)

”Sisällä olevassa kahvilassa voi nauttia kahvia ja teetä ja jotain pientä. Sortimentit majakan kahvilassa ovat suppeat ja hinnat ovat kalliit, kuppikahvia 3 euroa ja munkki 3 euroa. Kahvikupin hintaan sisältyy santsikuppi, mutta silti hinta on huima. Toisaalta, koko visiitti majakkasaarelle on huima, joten yksi kuppi kallista kahvia ei tunnu missään. Ja kuuluuhan hintaan mahtavat maisemat.” (Tädin ja tytön matkablogi)

”Majakan yhteydessä on pieni myymälä, mutta sinne kannattaa kyllä tuoda maista mukana kaikki, mitä haluaa, koska hinnat ovat aika suolaiset (35g Geisha-patukka noin 2€).” (Travelling, yes please!)

Niin kahvilan yhteyteen sisustettu majakanvartijan koti -museo kuin alakerran Bengtskär 1941 -näyttelykin keräsi yllättäen blogijutuissa lähinnä vain mainintoja ilman sen tarkempia kuvauksia:

”Majakan sisällä on entisöity majakanvartijan asunto” (Muurahaisten poluilla)

”Katselin museot ja muut läpi.” (Merimelontaa)

”Majakan ensimmäisessä kerroksessa on museo” (Scenic Road Hunters)

Enemmän bloggaajien huomiota saivat niin mahdollisuus lähettää postia Bengtskär-postileimalla kuin ostaa matkamuistoja:

”Saarelta pystyy lähettämään postia, ja kaikki Bengtskäristä lähetetyt kortit ja kirjeet saavat itseensä erityisen Bengtskär-leiman.” (Travelling, yes please!)

”Erityisesti luodon ympäristössä asustava kyhmyjoutsenpari teki minuun suuren vaikutuksen. Ostin jopa matkamuistoksi hopeiset ”timantein” somistetut joutsen korvakorut.” (Vaelluskengissä)

”Kahviosta saa munkkikahvien lisäksi majakka-aiheisia tuotteita majakkahimon hoitoon. Matkaani lähtee kotinviemisiksi tyylikäs t-paita.” (Maisemaonnellinen)

Opaspalvelut kuuluvat automaattisesti jokaiselle, joka on ostanut Bengtskärin retken laivamatkoineen. On mielenkiintoista huomata, että vaikka opastus onkin tiettyssä mielessä tilaamatta saatu palvelu (toisin sanoen ei ole olemassa tietoa siitä kuinka moni valitsisi opastuksen tai maksaisi siitä jos se ei automaattisesti kuuluisi retkipakettiin), oli se vakuuttanut useamman bloggaajan kertomaan siitä lähemmin:

”Perillä Bengtskärissä opas kertoo meille elämästä saarella ja saaren historiasta. Kuuntelemme hipi hiljaa riveissä, ylvään majakan varjossa.” (Maailman äärellä)

”Ulkona majakan kyljessä istuen, opas kertoi meille eloisesti majakan historiasta, nykyisestä käyttötarkoituksesta ja hieman myös itsestään sekä muista nuorista oppaista. Kuuleman mukaan, tälle saarelle palataan.” (Himomatkajaajan turinoita)

”Matkapakettiin kuuluu Bengtskärin esittely majakan ulkopuolella, itse majakkaan tutustuminen tapahtui omatoimisesti.” (Yksin matkustava)

5.4.2 Yöpyjien kokemukset

Olen koonnut yöpyjien kokemukset matkailupalveluista omaksi alaluokakseen niiltä osin kuin ne selkeästi eroavat päiväkävijöistä. Esimerkiksi saunominen on mahdollista vain yöpyjille, ja yöpyjät käyttävät automaattisesti ainakin joitakin ruokailupalveluita siinä missä päiväkävijät eivät välttämättä asioi retkensä aikana kahvilassa ollenkaan. Päiväkävijät eivät myöskään pääse näkemään majoitustiloja tai kokemaan Bengtskärin tunnelmaa muina vuorokauden aikoina kuin päivällä.

Museovirasto kuvailee Bengtskärin majakan matkailukäytössä olevia sisätiloja lausunnossaan näin: ”Asuinsiiven sisätilat on alun perin suunniteltu kolmelle majakanvartijalle, sumusireenin hoitajalle ja majakkamestarille perheineen. Asuinsiiven tilajaossa on tehty jonkin verran muutoksia, mutta alkuperäinen huonejako on edelleen tunnistettavissa. Majakan automatisoinnin johdosta ja vakituisen asutuksen päätyttyä vuonna 1968 majakka oli pitkään heikosti ylläpidetty. Molemmissa rakennuksissa tehtiin laajoja korjauksia 1990-luvun aikana ja nykyisin majakka toimii matkailukäytössä. Asuinsiiven ensimmäisessä kerroksessa on museotiloja. Toisessa kerroksessa sijaitsee kahvila ja keittiö. Kolmas kerros on muutettu majoitushuoneiksi ja neuvottelutilaksi. Isoimmat muutostyöt on tehty rakennuksen vinttikerroksessa, jossa on pääasiassa henkilökunnan majoitus- ja toimistotiloja.” (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2019).

Kahdeksasta yöpyjästä kuusi mainitsee tai kuvailee jutussaan huonetta, jossa yöpyy:

”Henkilökunta toivotti tervetulleeksi ja opasti majoittumaan entisten majakanvartijoiden ja sumusireeninhoitajan huoneisiin. Kohdallemme osui sumusireeninhoitaja Lindebrandtin entinen asuinhuoneisto. Majakassa on kaikkiaan kuus huonetta, joista seuraavan yön olisi käytössä lisäksemme kolme.”
(Vaelluskengissä)

”Me saamme huoneen, jonka ruskeat lausalattiat narisevat kotoisasti ja jonka korkeille seinille on ripustettu ristipistotöitä. Huoneen ikkunoista merelle aukeavaa näkymää ovat tuijottaneet myös majakakanvartijat. Nurkassa oleva vanha puuhellan huuva kertoo sekin menneestä.” (Lähiömutsi)

”Majakan huoneet ovat alkeellisesti mutta riittävästi varustettu niin kuin asiaan kuuluukin ja oikeastaan siellä ei juuri muuta tullut oltua kuin muutaman tunnin yöunet.” (Kohteena maailma)

Erityisen huomioitavaa on se, että jokainen Bengtskärillä yöpynyt kirjoittaja mainitsee ruokailun saarella – osa tarkemmin ja osa yleisemmin. Erityisesti majakan ylläpitäjiä ilahduttanevat vierailijoiden huomiot perinteisestä saaristolaisruuasta.

”Tarjoiltu ruoka on saaristomeiningin mukaisesti täyttävää ja tarpeeksi hyvää.” (Reko kapuaa)

”Ruoka majakalla oli perinteistä ja hyvää.” (Vaelluskengissä)

”Maukas saaristolaisruoka täyttää vatsan.” (Ajatusmatkalla)

”- - saaristolaisillallinen seisovasta pöydästä, mikä olikin erittäin maittava.”
(Kohteena maailma)

Yöpyjät ovat myös kuvanneet tarkemmin eri vuorokaudenaikoja saarella – erityisesti niitä hetkiä, jolloin saari on ollut ”kokonaan heidän” eli edelliset päiväkävijät ovat poistuneet eivätkä seuraavat ole vielä saapuneet. Neljä bloggaajaa kuvailee niin iltaa, yötä kuin aamuakin saarella. Erityisesti illan rauhoittumisessa on taikaa:

”Alkuillasta majakkasaari rauhoittui vain yöpyjille.” (Kohteena maailma)

”Kun päiväkävijät olivat lähteneet, alkoivat parhaat hetken saarella.” (Muurahaisten poluilla)

*”Meininki muuttuu maagiseksi klo 5 jälkeen kun kaikki päivävieraat ovat poistuneet.”
(Reko kapuaa)*

”Kaikkein ihaninta oli, kun viimeiset päiväturistit suuntasivat veneensä aavalle merelle ja me muutamat yöpyjät jäimme saarelle yksinämme, henkilökunnan lisäksi tietenkin.” (Villi lapsi)

Viisi bloggaajaa on erikseen maininnut auringonlaskun, esimerkiksi näin:

*”Aurinko alkoi laskemaan mailleen ja saimme ihailla sitä koko saunavuoron ajan.”
(Vaelluskengissä)*

”Ilta päättyi auringonlaskun ihailuun luodon kallioilta.” (Ajatusmatkalla)

Yö majakassa on ollut rentouttava – paitsi ehkä niille, jotka ovat käyttäneet sen nukkumisen sijasta johonkin muuhun:

”Yö majakkarakennuksessa oli hieno ja rentouttava kokemus.” (Ajatusmatkalla)

”Yön nukuimme kuin tukit.” (Vaelluskengissä)

”Saaren ylle alkaa hiipiä pimeys, kun muut huoneessa jo nukkuvat. Väsy painaa omiakin silmäluomia, mutta päätän kiskoa vaelluskengät jalkaan ja lähteä ulos. Tämän mahdollisuuden ohi en tahdo nukkua. Kävelen kallioille. Ympärillä on vain syvän sinistä ja meren kuohunta. Päivän lämpö on muuttumassa saariston yöksi, ja hyinen tuuli saa vetämään villapipoa paremmin korville. Silti seison pitkät tovit vain katsellen, tuntien ja hengittäen kaikkea sitä ympäröivää. Majakan hahmo seisoo mustana yössä, ja aina välillä tornissa läikähtelee valo. Värisyttää, enkä tiedä, onko syynä kylmyys vai tämän kaiken kokonaisvaltainen upeus.” (Lähiömutsi)

”Itse keskityinkin yöllä myös valokuvaukseen, jossa oli omat haasteensa yön pimeydessä loikkiessa rantakallioilla.” (Kohteena maailma)

Majakkan aamuissakin on ihan oma tunnelmansa:

”Aamu tuntui ihanan pitkältä aamiaisen ja aamu-uinnin puitteissa. Hitaan aamun jälkeen maihin alkoi hiljalleen rantautua erilaista elämää ja oli hauska seurata, miten tunnelma jälleen muuttui.” (Villi lapsi)

*”Ja koska aamupala tarjoiltiin vasta yhdeksältä, saimme pitkän yön ja hitaan aamun.”
(Ajatusmatkalla)*

Majakkayöpyymisen hintaan kuuluu kaikille halukkaille tunnin saunavuoro. Saunomista kuvaileekin seitsemän kahdeksasta yöpyjästä. Etenkin saunarakennuksen 100-vuotias historia on tehnyt vaikutuksen.

”Majakan vieressä nököttää yli satavuotias puusauna, jonka löylyissä on monet merikarhut ja maakravut kylvetetty. Könyämme noen tummentamille ylälauteille. Palava puu paukkuu hiljalleen saunanpesässä ja ikkunasta avautuu maisema merelle. Saareen ei tule juoksevaa vettä, ja pesemme itsemme padassa lämmitetyllä sadevedellä. Taivaanranta alkaa maalata meren ylle illan punaista, kun vilvoittelemme saunan edustalla.” (Lähiömutsi)

”Saunoimme vanhassa tunnelmallisessa saunassa.” (Muurahaisten poluilla)

”Bengtškärin majakan puusauna on rakennettu samana vuonna kuin majakkakin, 1906. Sen löylyjä odotin mielenkiinnolla.” (Vaelluskengissä)

5.4.3 Aktiviteetit

Miten aika kuluu pienellä kallioisella luodolla, jolla on rajallinen määrä tekemistä ja näkemistä? Päiväkävijöillä on saarella aikaa noin 2-3 tuntia, yöpyjillä kokonainen vuorokausi. Kuten jo aiemmissa luvuissa on mainittu, on kaikkiaan 13 bloggaajaa kirjoittanut majakan torniin kiipeämisestä (luku 5.3.2) ja 15 on käyttänyt ainakin jotakin majakan matkailupalvelua. Lisäksi seitsemän yöpyjää on saunonut Bengtškärin 100-vuotiaassa puusaunassa.

Tässä alaluvussa esittelen muut kuin jo yllä mainitut aineistossa kuvatut aktiviteetit. Koska päiväkävijä ei välttämättä ehdi tehdä saarella juuri enempää kuin kiivetä majakan torniin, tutustua mahdollisesti museoihin ja näyttelyihin ja nauttia esimerkiksi pullakahvit, on suurin osa muun tekemisen kuvailusta yöpyjien blogijutuista.

Viisi bloggaajaa kuvailee saarta pieneksi ja mainitsee sen, ettei siellä todellakaan ole paljon tekemistä – mutta se ei haittaa:

”Kiersin luodon, ja vaikka saari ei ole kovin iso, sieltä löytyi kaikenlaista katsottavaa”. (Himomatkaajan turinoita)

”Saari on, noh, pieni ja eroosion syövä kivimöhkäle, jonka päälle on rakennettu majakka. Se antaakin siis hyvin tilaa zenmäiselle kävelylle, istuskelulle, aaltojen ihmettelylle ja majakan torniin kapuamiselle.” (Reko kapuaa)

”Bengtskär ei ole kovin iso, mutta siellä riittää lapsille kallionkoloja ja lammikoita tutkittaviksi ja kiviä kiipeltäviksi.” (Muurahaisten poluilla)

”Vaikka käytännössä luodolla ei juuri tekemistä ole, ei aikamme käynyt pitkäksi.” (Vaelluskengissä)

”Vaikka Bengtskär onkin pieni, riittää siellä mielettömästi tutkittavaa.” (Villi lapsi)

Suosittua ajanvietettä bloggaajien keskuudessa onkin ihan vaan oleminen, katseleminen ja kuunteleminen. Kolmessa blogijutussa mainitaan rantakallioilla makoilu tai pötköttely ja kuudessa ”vain ollaan”:

”Porukalla maattiin kallioilla” (Kohteena maailma)

”Vain olimme, rauhassa.” (Villi lapsi)

”Aika kului kallioilla oleskellen ja kävellen, sekä majakan historiasta kertovaa kirjallisuutta lukien ja jutellen.” (Vaelluskengissä)

Asteen verran aktiivisemmasta tekemisestä mainitaan muun muassa ulkoilu (viisi blogijuttua), uiminen (neljä blogijuttua) ja lintujen tarkkailu (kaksi blogijuttua):

”Tänne tehdäänkin lintubongausreissuja, ja myös me kaivamme kiikarit esiin.” (Lähiömutsi)

”Sunnuntai tulikin vietettyä melko pitkälle ulkona, välillä kalliolla pomppiessa ja välillä porukalla istuessa ja höpötellessä.” (Travelling, yes please!)

”Bengtskärin etelä-osassa pääsee myös hyppimään mereen, oi näitä ikuisen lapsen iloja.” (Villi lapsi)

5.5 Majakka säiden armoilla

Keskellä aavaa merta sijaitsevalla pienellä Bengtskärin luodolla säällä on suuri merkitys. Kova tuuli tai korkea aallokko voivat pahimmillaan estää koko majakkamatkan toteutumisen ja pitää veneet satamassa, sillä Bengtskärin kallioiseen rantaan on äärimmäisen vaikea kiinnittyä. Paikan päälläkin sääolosuhteilla on merkitystä ja moni kirjoittaja on huomannut, että luodolla on esimerkiksi erittäin vähän kasvillisuutta tuulen ja aaltojen viedessä mullat mennessään. Käsitellen tämän teeman alla omina alateemoinaan merimatkaa majakalle ja säätä paikan päällä saarella.

Matkailijan kokemus jostakin tietystä kohteesta muodostuu hyvin monen tekijän yhdistelmästä. Sää on merkittävä tekijä niin vaikkapa rantalomalla kuin majakkamatkallakin. Jeuring ja Peters, jotka ovat tutkineet sään vaikutusta matkailijan kokemuksiin niin ikään matkabloggaajien tekstien kautta toteavat, että sää tarjoaa viitekehysten, jonka avulla muistoihin voi päästä käsiksi ja niitä voi muotoilla. Sää voi tuoda matkakohteelle myös lisäarvoa ja korostaa kohteen autenttisuutta tai omalaatuisuutta. (Jeuring & Peters 2013, 210).

Majakkamatkailun kohdalla on hyvä huomioida myös se, että tyyni ja aurinkoinen sää ei välttämättä aina olekaan matkailijan mielestä se ihanteellisin vaihtoehto. Kuten Jeuring ja Peterskin (2012, 214-215) huomauttavat, matkabloggaajat kuvailevat vallitsevaa säätilaa kokemuksellisenä ja tilannesidonnaisena ilmiönä. Sää ei ole matkakohteesta erillään oleva ilmiö: sen vaikutus ja merkitys liittyvät matkailijan muihin havaintoihin ja arvioihin. Moni kirjoittaja esimerkiksi kokee, että majakkakokemukseen kuuluu myrsky ja kova merenkäynti.

5.5.1 Merimatka majakalle

Merimatka majakalle on ilmeisen tärkeä osa kokonaiskokemusta, sillä sen mainitsee kaikkiaan 17 kirjoittajaa. Se on enemmän kuin esimerkiksi maininnat torniin kiipeämisestä (11) tai majakan matkailupalveluiden käyttämisestä (15).

Kuusi matkabloggaajaa sai nauttia aurinkoisesta ja tyynestä säästä merimatkallaan:

”Sää oli aivan upea. Meri oli aivan tyyni, ulompana tuntui, että meri ja taivas olivat samaa sinisyyttä. Aurinko paistoi ohuen pilviverhon takaa.” (Kiertelyä kameroiden kanssa)

”Helteinen heinäkuun loppu, paatin tasainen puksutus, lokkien kimeät äänet ja sinisen tyynenä kimmeltävä Itämeri.” (Rimma + Laura)

”Tuulten jumalat ovat tänään suosiollisia. Meri on lähes tyyni.” (Maisemaonnellinen)

Viisi muuta bloggaajaa taas joutui matkustamaan kovemmassa aallokossa – kyydissä, jota kuvaillaan muun muassa sanoilla muhkurainen, räyhäkkä ja jännittävä:

”Alkumatka kului jouhevasti saaristomaisemia ihailien, mutta mitä lähemmäksi majakka tuli, sitä muhkuraisemmaksi kyyti kävi.” (Himomatkajaajan turinoita)

”Parhaimmillaan mentiin ihan kunnon loikilla.” (Sinisen repun kirous)

”Saariston suojassa tuuli ei tuntunut oikein missään, mutta lähempänä majakkasaarta meno veneessä alkoi muistuttaa huvipuiston viikinkilaivaa. Pieni matkustajavene keikkui laineilla ylös ja alas ja sivulle ja toiselle sivulle. Noin puolen tunnin matkan jälkeen saariston suoja loppui lähes kokonaan ja meno laineilla senkuin yltyi.” (Tädin ja tytön matkablogi)

Viisi matkabloggaajaa mainitsee myös merisairauden mahdollisuuden, vaikkei kukaan myönnäkään kokeneensa sitä itse:

”Jos epäilee, että saattaa voida pahoin kandee suosiolla mennä suojaan ohjaamotilaan missä höykytys ei ole ihan vastaavaa.” (Reko kapuaa)

”Helposti merisairaudesta kärsivälle matkalaiselle se voi olla tuskaisen pitkä aika, mutta onneksi tuulet olivat suotuisia ja mahan ei tarvinut velloa yhtä tahtia meren kanssa.” (Rimma + Laura)

”Toivoin, että kunpa pääsisimme perille nopeasti, ennen kuin Rosalassa nautittu lounas ponkaisi ylös ja syliin.” (Tädin ja tytön matkablogi)

Tuulen mainitsee moni kirjoittaja, mutta peräti viisi kirjaa ylös jopa tarkemmat tuulilukemat. Lisäksi kaksi kirjoittajaa mainitsee Bengtskärin risteilyjen tuulirajan.

”Tarkistin tuuli- ja säätiedot Kasnäisistä ja Bengtskäristä, ja ellen ihan väärin muista, keskituulen nopeudeksi oli sääennusteessa kerrottu n. 10 metriä sekunnissa.” (Sinisen repun kirous)

”Kuulemma keskiaallonkorkeuden pitäisi olla 3m, jotta veneet eivän lähtisi merille... Musta se on pari metriä liikaa!” (Travelling, yes please!)

Merimatkan jännitykseltä monet ovat kuitenkin ehtineet myös katsella maisemia ja nähdä muun muassa hylkeitä ja lintuja:

”Saaristomeri Kasnäsin takana oli täynnä kuin hieman huolimattomasti sinne tänne ripoteltuja lyijynharmaita luotoja.” (Kaukokaipuu)

”Lintuja näkyi pitkin matkaa. Linjataulun päällä istui merikotka, jota lokki jostain syystä hätyytteli.” (Kiertelyä kameroiden kanssa)

”Pahuumatkallakin näimme yhden hylkeen lepäilemässä pienellä luodolla.” (Kiertelyä kameroiden kanssa)

Kapteenin työskentelyynkin on kiinnittänyt huomiota neljä matkabloggaajaa, samoin kuin vaativaan Bengtskärille rantautumiseen:

”Veneen ohjaaminen pahan tuntuisessa tuulessa ja aallokossa olikin yllättävän kova urakka nuorelle kipparille, joka tosiaan sai veivata ruoria hauikset punaisina ja seurata navigointilaitteiston näyttöä herkeämättä.” (Sinisen repun kirous)

”Matkaamme sävyttivät lukemattomat sileäksi hioutuneet kalliosaaret ja -luodot, joiden välistä kapteenimme pujottelee tottuneesti.” (Ajatusmatkalla)

”Veneen ensimmäinen yritys Bengtskärin laituriin ei onnistunut ja saimme hyvän tilaisuuden ihailta majakkaa toiseltakin puolelta. Toisella kurvauksella kippari sai veneen laituriin.” (Tädin ja tytön matkablogi)

”On helppo ymmärtää että tuulta ei täällä ulkosaaristossa tarvitse olla juuri nimeksikään, kun tänne on jo vaikea rantautua.” (Maisemaonnellinen)

Nimenomaan vaikea saavutettavuus onkin selkeästi yksi Bengtskärin, kuten muidenkin suomalaisten majakoiden, matkailuvalteista. Olisiko päiväretki tai yöpyminen Bengtskärissä niin vaikuttava kokemus, jos sinne pääsisi esimerkiksi ajamaan autolla suoraan pihaan? Kuten Himomatkaajan turinoita -bloggaaja sanoo: *”Bengtskärin risteily oli merenkäynnistä*

huolimatta mahtava kokemus” ja Ajatusmatkalla-blogin kirjoittaja kuvaa sitä hetkeä kun ”viimein horisontissa häämöttää korkea tornirakennus, joka säväyttää heti ensi näkemällään majesteettisella korkeudellaan”.

5.5.2 Sää majakkaluodolla

Sää voi olla perillä majakkasaarellakin yhtä vaihteleva kuin merellä, tai kuten Travelling, yes please! -bloggaaja kirjoittaa: *”sääolosuhteet voivat vaihtua eli päivällä shortsit jalassa ja illalla tuulta pitävät takit oli pop”*. Kahdeksan matkabloggaajaa on päässyt nauttimaan aurinkoisesta kelistä, neljä mainitsee tuulisen sään. Kaikkiaan 14 blogijutussa kuvaillaan sääitä majakkasaarella.

”Istun auringonpaisteisella kalliolla heinäkuun komeimpana päivänä.” (Maailman äärellä)

”Onneksi sattui hieno ilma.” (Matkakuumeinen)

”Luoto on tuulinen ja kylmä vaikka silloiset oppaana toimivat opiskelijat olivatkin omien sanojensa mukaan kävelleet kesäkuun alusta asti paljain jaloin.” (Scenic Road Hunters)

Majakkamatkalla vallitsevan sään kuvailun lisäksi muutama bloggaaja innostuu haaveilemaan toisenlaisesta säästä ja tarkemmin ottaen siitä millaista majakalla olisi myrskyssä:

”Melkein harmittaa. Jotenkin majakkaretken tunnelmaan olisi sopinut kevään tähän asti kauneimman päivän sijaan pauhaava tuuli ja mylvivä meri. Tai edes pieni ripaus mystisyyttä tuovaa sumua.” (Lähiömutsi)

”Yö majakkasaarella olisi varmasti upea kokemus, ja erityisesti myrskyävällä säällä olisi mahtavaa katsella majakan ikkunoista, kun talon korkuiset aallot iskisivät majakkaan ja vesi pärskyisi ikkunoihin.” (Tädin ja tytön matkablogi)

5.6 Karu ja puuton luoto

Luonto on erottamaton osa Bengtskärin viehätystä matkakohteena. Majakkasaari sijaitsee keskellä Ympäristöministeriön vuonna 1994 Suomen kansallismaisemienkin joukkoon valitsemaa Saaristomerta (Akkanen, 2017, 64-65). Kasvillisuutta tällä kallioisella luodolla ei juuri ole. Pahimmilla myrskyillä aallot huuhtovat yli koko Bengtskärin luodon vieden mennessään vähäisetkin siellä sinnittelevät kasvit. Kasvillisuuteen tai sen puuttumiseen onkin kiinnittänyt huomiota seitsemän kirjoittajaa.

”Muutoin kasvillisuus on niukkaa. Armoton meri vie herkkähipiäiset ja puuvartiset mennessään.” (Maisemaonnellinen)

”Oikeastaan mitään muuta elollista ei ole näköpiirissä kuin muutama heinätuppo vihreiden penkkien alla.” (Tädin ja tytön matkablogi)

”Muutamissa paikoissa saattoi nähdä kallioiden välissä sinnitteleviä kasveja.” (Ajatusmatkalla)

Niinpä luontokokemusten pääosassa onkin saaren kallioiden kauneus ja monimuotoisuus: ne kiinnittävät kymmenen bloggaajan huomion.

”Siellä alkukallio nimittäin nousee Saaristomerestä toistaen muhkuraisista muotoa, joka tekee luodosta melkoisen kummuttaren.” (Kaukokaipuu)

”Sen kalliot ja kivikot tekivät lähtemättömän vaikutuksen sileillä pinnoillaan.” (Vaelluskengissä)

”Näkyvillä on lähinnä sileäksi hioituneita kallioita.” (Ajatusmatkalla)

Kallioiden väleihin pieniin altaisiin muodostuneet vesilammikot ihastuttavat myös useampaa kirjoittajaa:

”Kallioilla oli muutama tällainen lammikko, majakka heijastui hienosti veteen.” (Kiertelyä kameroiden kanssa)

”Tämä on myös kallioallasfanien paratiisi. Kuinka kaunista voikaan olla hennon vihreä, puhdas levä, joka kasvaa altaiden pohjassa. Joissakin altaissa kasvaa myrskytyrskyjen heittämiä pikkukaloja ja -katkoja.” (Maisemaonnellinen)

Kahdeksan bloggaajaa on nähnyt luodolla eläimiäkin, tai ainakin niiden pesiä:

”Saarella asustaa paljon valtavia, melkein nyrkinkokoisia ihmisiä pelkäämättömiä sammakoita (tai rupikonna ne taisivat oikeasti olla); erityisesti sateen yhteydessä ne kaikki kömpivät esiin ja valloittavat kivet ja kalliot.” (Travelling, yes please!)

”Majakanvierustan suojissa on muniaan hautovia haahkoja kylkikyljessä, ja meri näyttää poreilevan tuhatpäisen haahkaparven pitäessä siellä kokoontumistaan.” (Lähiömutsi)

Kasvillisuuden, kallioiden ja eläimistön lisäksi neljäntenä tärkeänä luontoteemana mainitaan merimaisemat. Etenkin meren äärettömyys on tehnyt vaikutuksen moneen kirjoittajaan.

”Avointa merta silmäkantamattomiin.” (Kiertelyä kameroiden kanssa)

”Mahtavat merimaisemat rantaan iskevine tyrskyineen ja tuulen sekä veden siloittamine kallioineen.” (Sinisen repun kirous)

”Ympärillä on vain syvän sinistä ja meren kuohunta.” (Lähiömutsi)

5.7 Majakkavierailun herättämät tunteet

Paitsi siitä minkälaisista konkreettisista asioista ja kokemuksista matkabloggaajat Bengtskärin majakkasaarelta blogijutuissaan viestivät, olen tässä tutkimuksessa kiinnostunut myös siitä, miten he kuvailevat noiden asioiden ja kokemusten herättämiä tunteita ja tunnelmia. Ehkäpä tähän teemaan kootut tunteet vastaavat parhaiten myös pohdintaan siitä kannustaako matkabloggaajien Bengtskärin majakalta lukijoilleen välittämä kuvailu majakkamatkailuun ja majakoiden kulttuuriympäristöihin tutustumiseen.

Tässä teemassa on viisi alaluokkaa: raukeat ja rentoutuneet tunteet, jännittävyys ja kiehtovuus, onnellisuus ja odotuksien täyttyminen, ristiriitaiset tunteet, ja lopputulema eli miltä tuntuu matkan jälkeen.

Räikkönen (2007, 27-28) kirjoittaa, että matkailijan kokemus muodostuu tapahtumista ja tunteista, jotka tulevat esiin matkaa odotellessa, sen aikana ja jälkeenpäin muistoissa. Hän myös huomauttaa, että matkailuelinkeino tarjoaa matkailijalle mahdollisuuksia kokea, mutta kokemukset syntyvät lopulta aina matkailijan omasta tulkinnasta. Se taas voi olla juuri sellainen kuin kokemuksen tuottaja on tarkoittanutkin – tai sitten täysin toisenlainen.

Räikkönen on tutkinut Helsingin Sanomien järjestämään Oliko hyvä matka?

-kirjoituskilpailuun vuonna 2006 osallistuneita kertomuksia. Kilpailussa lukijoilta pyydettiin sadalla sanalla ja mahdollisella valokuvalla vastauksia kysymyksiin: Oliko hyvä lomamatka? Miksi se oli hyvä? Tekikö matkasta hyvän sään, onnistunut kohteen valinta vai jokin erityinen tapahtuma? Hänen tutkimansa kertomukset ovat mielestäni melko hyvin rinnastettavissa tässä yhteydessä omaan tutkimusaineistooni, tietysti sillä erotuksella että ne on kirjoitettu vastauksena annettuihin kysymyksiin siinä missä tutkimieni blogikirjoitusten muoto ja se tapalla millä kukin bloggaaja on käsitellyt valitsemiaan aiheita on ollut täysin vapaa.

Räikkönen toteaa tutkimistaan matkakuvauksista, että ”kertomukset eivät kuvasta kokemuksia ja mielikuvia suoraan, vaan niissä on kyse myös tilannekohtaisesta kertojan ja kuulijoiden välisestä vuorovaikutuksesta sekä asioiden esittämisestä tietynlaisiksi tiettyjen vaikutusten aikaansaamiseksi”. Matkakertomusten avulla matkailupalveluiden tuottajien on Räikkösen mukaan myös mahdollista selvittää ja tunnistaa niitä elementtejä, joilla on matkailijoille erityistä painoarvoa. (Räikkönen 2007, 30).

Yhteenvedossaan tutkimiansa kertomusten vastauksista siihen mikä tekee matkakokemuksesta hyvän, Räikkönen huomioi, että ”kertomuksissa saatettiin kertoa laajasti matkailukohteista ja aktiviteeteista loman aikana, mutta kuitenkin päätyä siihen, että parasta lomalla oli matkaseura tai vapaus ja aikatauluttomuus”. Hän toteaa myös, että ”matkailijat tuovat kertomuksissaan huomattavan paljon esiin erilaisia aineettomia tekijöitä, esimerkiksi tunnetiloja ja tunnelmia, joiden vaikutus matkailukokemuksen onnistumiseen on merkittävä”. (Räikkönen 2007, 49).

5.7.1 ”Tuli paikasta vahva tunne siitä, että tällaista se on, kun aika ei tunnu liikkuvan mihinkään”

Viisi matkabloggaajaa kirjoitti raukeista, rentoutuneista ja pysähtyneistä tuntemuksista. On hyvä huomioda tässä yhteydessä myös, että näiden viiden lisäksi viisi muuta matkabloggaajaa on kuvaillut tekemisiään saarella alaluvussa 5.4.3 Aktiviteetit hieman samaan tapaan, esimerkiksi Vaelluskengissä-blogin jutussa sanoilla ”luodolla ei juuri tekemistä ole”.

”Miljöön on kuitenkin sen verran omalaatuinen, että tuolla aaltojen keskellä on hyvä rauhoittua ja pysähtyä.” (Reko kapuaa)

”Tuli paikasta vahva tunne siitä, että tällaista se on, kun aika ei tunnu liikkuvan mihinkään.” (Travelling, yes please!)

”Bengtskär on paikka, missä aika pysähtyy. Täällä herkkäkorvainen voi kuulla majakan kertovan ja kallion kuiskaavan. Risteily Bengtskärin majakalle on retki menneeseen päivään, retki joka jättää jäljen.” (Maailman äärellä)

”Saunassa sai irrotettua itsestään viimeiset hienrippeet ja löydettyä mukavan raukean tunnelman.” (Ajatusmatkalla)

5.7.2 ”Värisyttää, enkä tiedä, onko syynä kylmyys vai tämän kaiken kokonaisvaltainen upeus”

Tähän alaluokkaa nousivat maininnat kiehtovista, jännittävistä, taianomaisista ja pelottavistakin tuntemuksista majakkavierailun aikana. Mielenkiintoinen yksityiskohta on se, että peräti viisi matkabloggaajaa on viitannut Muumien seikkailuihin joko suoralla sitaatilla Muumikirjoista tai esimerkiksi kuvailemalla omaa majakkaretkeään ’muumimaiseksi’. Koska viittaukset Muumeihin ovat käytännössä viittauksia jännittäviin seikkailuihin, olen laskenut myös ne kuuluvaksi tähän alaluokkaan. Yhteensä yhdeksän kirjoittajaa kuvailee kiehtovia, jännittäviä, taianomaisia tai pelottavia tuntemuksiaan.

”Meille maakrapuille meri on samaan aikaan jännittävä kuin pelottavakin paikka.” (Himomatkajaajan turinoita)

”Värisyttää, enkä tiedä, onko syynä kylmyys vai tämän kaiken kokonaisvaltainen upeus.” (Lähiömutsi)

*”Uskallanko sanoa mitään? Katoaako taika, jos inahdankaan?”
(Endorfiininmetsästäjä)*

*”Olin varma, että majakassa kummittelisi yöllä, mutta niin ei onneksi käynyt.”
(Vaelluskengissä)*

”Vuosi sitten, kun kuulin, että nyt elokuussa tulee vietettyä yksi yö majakkasaarella, mieleen tuli heti muumit ja heidän seikkailunsa majakalla.” (Travelling, yes please!)

”Vai olisiko ruusutarha parempi maalata majakan seiniin niin kuin Muumimamma teki majakkasaarella, jonne Muumipappa oli tuonut perheen asumaan. Tuo muumien seikkailu yksinäisellä majakkasaarella tulee väistämättä mieleen seisossa Bengtskärin kivisellä kallioryppäällä.” (Tädin ja tytön matkablogi)

5.7.3 ”Olen onnellinen”

Tähän alaluokkaan kuuluu onnen ja odotusten täyttymisen tunteiden kuvailuja. Niitä kirjasi ylös neljä matkabloggaajaa esimerkiksi seuraavaan tapaan:

*”Silti kaikkien näiden vuosien pitkän odotuksen jälkeen tuntuu kuin tapaisin kauan kadoksissa olleen vanhan ystävän, kun majakan siluetti vihdoinkin ilmestyy horisonttiin.”
(Maisemaonnellinen)*

”Olen onnellinen, että pääsin kylään näin upeaan paikkaan ja kiitollinen siitä, että on ollut ihmisiä, jotka ovat ottaneet majakan hoitaakseen ja jakaakseen sen meille kaikille.” (Tädin ja tytön matkablogi)

”Olin onnellinen, koska yksi haaveistani oli juuri toteutunut ja tullut päätökseen täydellisesti.” (Vaelluskengissä)

5.7.4 ”Majakkasaaresta jäi vähän ristiriitaiset fiilikset”

Vaikka suurin osa tutkimusaineiston blogijutuissa kuvailluista tuntemuksista oli positiivisia, löytyi joukosta myös muutamia ristiriitaisia tunnelmia. Yksi matkabloggaaja kertoi ’rahat pois

turisteilta’ -ajatuksistaan ja lisäksi poimin tähän alaluokkaan ne neljä muuta, jotka mainitsivat matkailijoiden liian suuren määrän:

”Majakkasaaresta jäi vähän ristiriitaiset fiilikset. On se hieno ja erikoinen paikka. Teki vaikutuksen ja suosittelen käymään. Toisaalta se on "vain" hotelli keskellä merta. Matkamuistomyymälöineen. Rahat pois turisteilta jne. En oikein tiedä mitä ajatella. Ehkä ei pitäisi edes yrittää.” (Merimelontaa)

”Matkalla voi toki pysähtyä ihailemaan ikkunoista merelle aukenevia maisemia – ellei perässä tule letkallinen muita turisteja.” (Maailman äärellä)

”On se komea, ja syystäkin suosittu. Vaan onko se jo liiankin suosittu? Bengtskärin majakalla vierailee vuosittain reilusti toistakymmentätuhatta kävijää, mikä on mielestäni aika paljon tämän kokoiselle paikalle.” (Sinisen repun kirous)

”Ympäriällä on myös riittävästi kalliopintaa, joten omaa tilaa saa tarvittaessa, jos monisatapäinen turistilauma alkaa ahdistamaan.” (Ajatusmatkalla)

”Silloinkin saarelta löytyy aina joku suojaista poukama, missä voit olla muilta majoittujilta rauhassa.” (Kohteena maailma)

5.7.5 Onnistunut vierailu vai ”tulipa käyty”?

Viimeiseen alaluokkaan kokosin kirjoittajien tunnelmia majakkamatkan jälkeen: sen minkälaisia ajatuksia he kirjoittivat kokemuksestaan kokonaisuutena. Majakalla käynnin, oli se sitten päiväretki tai yöpyminen, jälkeen suurin osa (12) matkabloggaajista kuvailee matkan tehneen vaikutuksen tai olleen onnistunut:

”Kokonaisuudessaan tämä pieni majakkaseikkailu oli mieletön! Pääsi näkemään meren voiman erittäin läheltä ja nauttimaan yksinkertaisista asioista.” (Travelling, yes please!)

”Kaiken kaikkiaan Bengtskärillä käynti oli kerrassaan loistoreissu.” (Kohteena maailma)

”Bengtskär teki 5-vuotiaaseenkin niin ison vaikutuksen, että seuraavana jouluna mummu sai leipoa piparkakkutalon sijaan piparkakkumajakan ja nimenomaan Bengtskärin majakan. Edelleen, kolme vuotta myöhemmin, poika muistelee saarta ja oppaan kertomuksia majakan historiasta.” (Muurahaisten poluilla)

”Ja miellyttävää olikin, kaikin puolin.” (Villi lapsi)

Kaksi matkabloggaajaa on neutraalimmalla ”tulipa käytyä” -miehellä:

”Reissu oli ihan kiva tutustumisretki majakkaan sekä Suomen historiaan. En usko, että minun tulee siellä käytyä tämän enempää mutta reissua voin silti suositella kaikille, ketkä eivät ole vielä siihen tutustuneet.” (Scenic Road Hunters)

”Tulipa käytyä.” (Merimelontaa)

Lisäyötä tai yöpymistä ylipäänsä jää kaipaamaan seitsemän kirjoittajaa:

”Siinä istuessa päätimme, että joku kerta jäämme tänne yöksi.” (Himomatkaajan turinoita)

”Tänne haluaisin tulla joskus yöksi. Saamaan kokonaisen 24 tunnin majakka-annokseni.” (Maisemaonnellinen)

”Ainoa asia, jota jäin kaipaamaan oli lisäyöpyminen saarella.” (Ajatusmatkalla)

Kahdeksan matkabloggaajaa kirjaa ylös suosituksensa majakkamatkalle:

”Bengtskär on todellakin ainutlaatuinen paikka, jossa vierailua voin koko sydämestäni suositella.” (Rimma+Laura)

”Suosittelen!” (Reko kapuaa)

”Jos jokin majakka on elämäsi aikana käytävä katsomassa, suosittelen, että se on tämä – Bengtskärin majakka!” (Himomatkaajan turinoita)

5.8 Valokuvien analyysi

Tämä tutkimus keskittyy valittujen blogijuttujen tekstien sisältöjen analysointiin. Jutuissa esiintyvät valokuvat on lisäksi analysoitu lähinnä määrällisesti. Taulukossa 1 näkyy blogijutuissa käytettyjen valokuvien määrä pääteemoittain (esimerkiksi valokuva, jossa

etualalla on bloggaaja itse poseeraamassa ja taka-alalla majakkarakennus on luokiteltu pääteemaltaan omakuvaksi). Taulukossa 2 esitetään kunkin kuva-aiheen esiintyminen blogijutuissa ja taulukossa 3 valokuvien määrä tekstisisältöjen pääteemojen mukaan.

Taulukossa 1. on esitelty kuvien kokonaismäärä sekä se kuinka monessa blogijutussa kuva-aihe esiintyy pääteemoittain.

TAULUKKO 1. Valokuvien lukumäärä teemoittain

Valokuvan pääteema	Määrä yhteensä kaikissa blogijutuissa	Kuinka monessa jutussa aihe esiintyy
Kalliot ja meri	84	19
Majakkarakennukset	71	21
Muu*	55	14
Majakkasaari mereltä kuvattuna	42	16
Merimaisema/satama muualla (Rosala, Hanko, matkalta)	25	14
Tornin ikkunat	24	16
Majakanvartijan koti -museo	19	5
Majakan kierreportaat	17	15
Yhteysalus	14	7
Lintuja	13	4
Maisema kuvattuna linssistöstä	11	8
Majoitustilat	11	4
Omakehuva	10	7
Kalliopiirros	9	6
Alakerran museon näyttely	8	4
Kasvillisuus	8	5
Pihamaa	8	4
Sauna	7	5
Kappeli	6	4
Majakan linssistö	6	6
Bunkkeri	5	5
Muistolaatta	5	4
Auringonlasku	4	4
Vanhaa esineistöä ikkunasyvennyksessä	4	4
Eläimiä	3	2
Kranaatin jäljet	3	3

Patsas/veistos	3	2
Ruokailu/kahvila	3	3
Uiminen	3	3

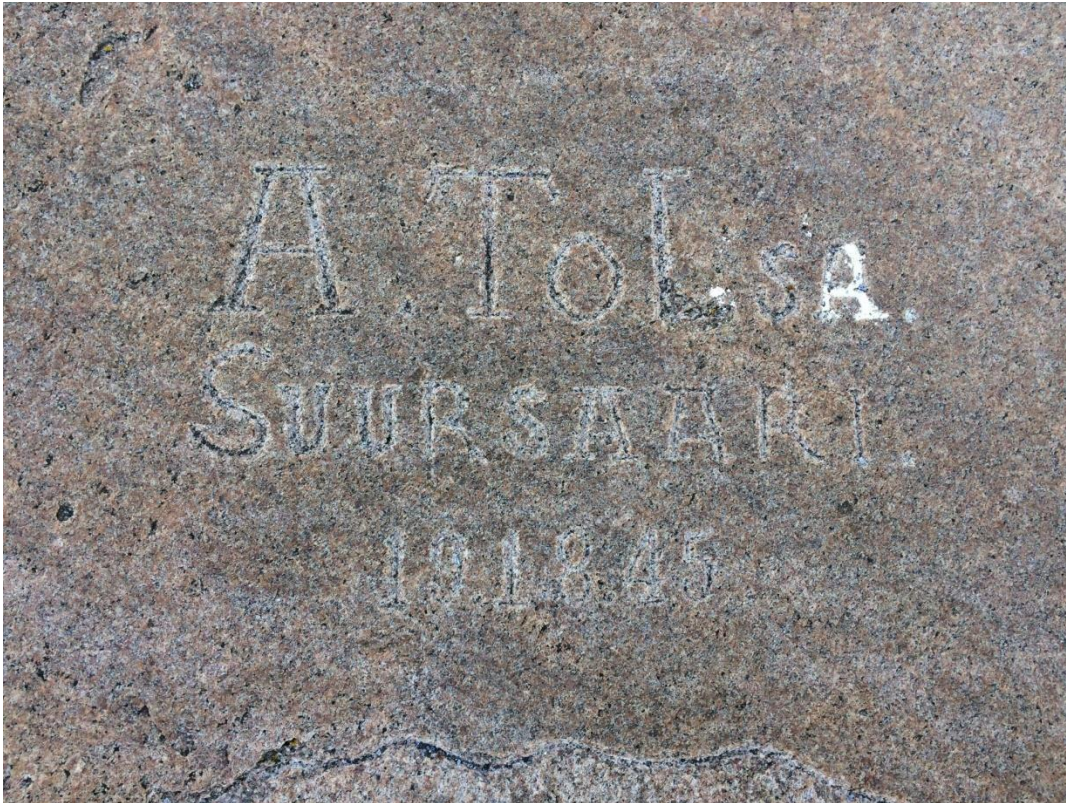
*Muu: retkiluistelijoita, lossi, oman veneen sisältä, merimerkki, postilaatikko, rakennusten yksityiskohtia, Rosalan viikinkikylä, varusteita.

Kuva 1. Ajatusmatkalla-blogin kuva majoitustiloista

Kuva 2. Endorfiininmetsästäjä-blogin omakuva Bengtskärin seinustalla.

Kuva 3. Himomatkajaan turinoita -blogin kuva kalliopirroksista.

Kuva 4. Kohteena Maailma -blogin kuva saunojista

Kuva 5. Lähiömutsi-blogin kuva yöpyjille tarjotusta illallisesta

Kuva 6. Maailman äärellä -blogin kuva majakan tornin kierreportaista.

Kuva 7. Rimma+Laura-blogin kuva majakan linssistöstä.

TAULUKKO 2. Kuva-aiheiden esiintyminen blogijutuissa, sivu 1.

Blogin nimi	Majakka- rakennukset	Majakka- saari- mereltä kuvattuna	Majakkan kierre- portaat	Tornin ikkunat	Majakkan linssistö	Maisema kuvattuna linssistöstä	Kappeli	Majoitus- tilat	Pihamaa	Ruokailu/ kahvila	Bunkkeri	Sauna	Uiminen	Vanhaa esineistöä ikkuna- syvennyksessä	Alakerran museon näyttely
Ajatusmatkalla	x	x				x		x			x	x		x	
Endorfiininmetsästäjä	x	x													
Himomatkaajan turinoita	x	x	x	x	x	x					x			x	x
Kaukokaipuu	x	x													
Kiertelyä kameroiden kanssa	x	x	x	x			x		x		x	x	x	x	x
Kohteena maailma	x	x	x						x				x		
Lähiömutsi	x	x	x	x	x			x	x	x		x			
Maailman äärellä	x	x	x	x											
Maisemaonnellinen	x	x	x	x	x					x					
Matkakuumeinen	x		x	x											
Merimelontaa	x	x	x	x	x	x	x							x	x
Muurahaisten poluilla	x					x						x			
Reko Kapuaa	x	x	x	x	x										
Rimma + Laura	x	x	x	x	x	x									
Scenic Road Hunters	x		x	x							x				x
Sinisen repun kirous	x	x		x		x									
Travelling, yes please!	x	x	x	x				x		x					
Tädin ja tytön matkablogi	x	x	x	x											
Vaelluskengissä	x	x	x	x			x		x		x	x			
Villi lapsi	x		x	x		x		x					x		
Yksin matkustava	x			x		x	x								

TAULUKKO 2. Kuva-aiheiden esiintyminen blogijutuissa, sivu 2.

Blogin nimi	Majakan- vartijan koti- -museo	Kranaatin jäljet	Patsas/ veistos	Muisto- laatta	Kalliot ja meri	Kallio- piirros	Kasvillisuus	Lintuja	Eläimiä	Merimaisema/ satama muualla (Rosala, Hanko, matkalta)	Yhteysalus	Auringon- lasku	Omakuva	Muu
Ajatusmatkalla		x			x		x					x	x	
Endorfiininmetsästäjä					x					x			x	x
Himomatkaajan turinoita	x	x	x		x	x	x			x	x			x
Kaukokaipuu													x	x
Kiertelyä kameroiden kanssa	x		x	x	x	x	x		x	x	x			x
Kohteena maailma					x							x	x	x
Lähiömutsi	x				x			x					x	x
Maailman äärellä					x	x	x			x	x			
Maisemaonnellinen					x	x				x				x
Matkakuumeinen					x					x				x
Merimelontaa				x						x				
Muurahaisten poluilla					x						x			
Reko Kapuaa		x			x					x				
Rimma + Laura				x	x	x	x			x	x		x	x
Scenic Road Hunters				x	x					x				x
Sinisen repun kirous					x			x		x	x			x
Travelling, yes please!					x				x	x				x
Tädin ja tytön matkablogi					x			x		x	x			
Vaelluskengissä	x				x	x		x				x		x
Villi lapsi					x					x		x	x	x
Yksin matkustava	x				x									

Taulukossa 2 on esitelty kuva-aiheiden pääteemojen esiintyminen kussakin analysoidussa blogijutussa.

Tämän lisäksi blogijuttujen valokuvia voi tarkastella myös aiemman tekstisisältöjen analyysin ja siitä nousseiden pääteemojen kautta. Taulukko 3 listaa kuva-aiheiden esiintymisen blogeissa tämän perusteella (pääteemat on esitelty luvuissa 5.1-5.7). Tässä yhteydessä olen tulkinut kunkin kuvan voivan kuulua myös useampaan kuin yhteen kategoriaan.

TAULUKKO 3. Valokuvien määrä pääteemojen mukaan.

Pääteema	Määrä yhteensä blogijutuissa	Kuinka monessa blogijutussa aihe esiintyy
Majakkasaaren historia	52	14
Torni majakan tärkeimpänä symbolina	174	21
Sankarimajakka sodassa	13	8
Majakka matkakohteena	59	13
Majakka säiden armoilla	76	19
Karu ja puuton luoto	144	20

Majakan torni on selkeästi kuvatuin aihe ja se esiintyy jokaisessa analysoidussa 21:ssä blogijutussa. Tekstianalyysissä vain yhdessä blogijutussa (Matkakuumeinen) torniin ei viitattu sanallisesti mitenkään, mutta myös kyseessä olevan blogijutun kuvissa torni kuitenkin esiintyy niin sisältä kuin ulkoa. Majakan luontoa on myös esitetty kuvamuodossa 20:ssä blogijutussa ja kuvien määrän osalta se on tornin ohella kattavin teema. Suurimmassa osassa tämän teeman kuvista esiintyy kallioita ja merta kuten taulukosta 1 nähdään. Määrällisesti kolmanneksi suurin teema on Majakka säiden armoilla, jota selittää se, että tähän alaluokkaan sisältyvät myös kuvat merimatkalta. Kuten jo tekstianalyysissä mainitsin, on mielestäni melko merkittävää, että matkan majakalle on maininnut tekstissäänkin kaikkiaan 17 kirjoittajaa, mikä on enemmän kuin esimerkiksi maininnut torniin kiipeämisestä (11) tai majakan matkailupalveluiden käyttämisestä (15).

Määrällisesti vähiten kuvia on Sankarimajakka sodassa -alaluokassa. Tekstien osalta 11 bloggaajaa oli maininnut Bengtskärin sotahistorian, mutta kuvien analyysistä huomataan, että

vain kahdeksan oli kuvannut jonkin sotahistoriaan liittyvän aiheen. Kuten jo aiemmin pohdin, saattaa olla niin että etenkin ne, jotka eivät osallistu majakan opastukseen tai käy alakerran museon näyttelyssä, voivat jopa huomaamattaan ohittaa tämän tärkeän osan Bengtskärin historiaa, tai syystä tai toisesta eivät ole nähneet tarpeelliseksi esittää sotahistoriaa valokuvien kautta blogijutussaan.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on ollut selvittää millaisena Bengtskärin majakka ja sen omalaatuinen kulttuuriympäristö näyttäytyvät matkabloggaajille ja sitä kautta heidän lukijoilleen. Tutkimuskysymyksenä kysyin Miten matkabloggaajat kokevat majakoiden kulttuuriympäristön ja kuinka he kuvailevat sitä? Miten kulttuuriympäristö näyttäytyy matkailijalle? Lisäksi halusin pohtia kannustaako matkabloggaajien Bengtskärin majakalta lukijoilleen välittämä kuvailu majakkamatkailuun ja majakoiden kulttuuriympäristöihin tutustumiseen.

Kulttuuriympäristö on määritelmän mukaisesti ihmisen toiminnasta sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta syntynyttä ympäristöä (Kulttuuriympäristöstrategia 2014, 9) kuten esimerkiksi kulttuurimaisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä. Bengtskärin majakkasaaren kulttuuriympäristö koostuu uniikin luonnon ja maiseman lisäksi kaikesta ihmisen vuosikymmenten kuluessa saarelle rakentamasta ja luomasta. Se pitää sisällään varsinaisen majakan lisäksi kaikki saaren rakennukset sisätiloineen.

Tutkimuksessa on analysoitu 21 Bengtskäriltä kirjoitettua matkablogijuttua. Blogijuttujen sisällönanalyysin avulla kirjoituksista nousi esiin seitsemän Bengtskärin kulttuuriympäristöön liittyvää pääteemaa: majakkasaaren historia, sankarimajakka sodassa, torni majakan tärkeimpänä symbolina, majakka matkakohteena, majakka säiden armoilla, karu ja puuton luoto sekä majakkavierailun herättämät tuntemukset. Näistä kuusi ensimmäistä kuvaa erilaisia menneisyyden tai nykyisyyden tapahtumia ja todellisuutta, ja erityinen mielenkiinto kohdistuu siihen mitä näkökulmia kirjoittajat ovat niistä halunneet nostaa kuvauksissaan esiin. Seitsemäs pääteema on abstraktimpi, ja se kokoaa yhteen niitä monenlaisia tunteita ja ajatuksia, joita Bengtskär kulttuuriympäristöineen on kirjoittajissa herättänyt.

Majakkasaaren historiaa kuvattiin blogijutuissa erityisesti neljästä näkökulmasta: majakan rakentamisen historiaa, majakkaa entisaikojen merenkävijöiden pelastajana, elämää saarella menneinä aikoina sekä majakan kunnostus- ja entisöintitöitä. Kaikkiaan 15 matkabloggaajaa käsittelee kirjoituksessaan näitä teemoja.

Majakat näyttäisivät tämän tutkimuksen perusteella edustavan monelle nostalgista mennyttä aikaa ja vanhojen perinteiden vaalimista. Useat bloggaajat pohtivat kirjoituksissaan sitä minkälaista arkea saarella on aikanaan vietetty. Esimerkiksi Maailman äärellä -blogin kirjoittaja maalaa kuvaa entisaikojen arjesta majakkasaarella näin: ”*Täällä on rakastettu, on vihattu ja sodittu. On kujeiltu ja tehty kepposia. Paettu tornin ylimpiin asuinkerroksiin valtavia myrskyaaltoja. On hoidettu lampaita ja ankoja, kalastettu, linnustettu ja pyydetty hylkeitä, kuunneltu saaren omaa opettajatarta*”. Tuloksista käy ilmi myös, että majakan kunnostustyöt nähdään kulttuuritekona ja vanhan perinteen säilyttämistä arvostetaan.

Bengtskärin majakan sotahistoriallista roolia olisi voinut käsitellä myös yhtenä majakan historian alateemana, mutta mielestäni se on niin merkittävä osa majakkasaaren historiaa ja niin omalaatuista Bengtskärille, että se tulee nähdä omana teemanaan. Myös Raivo (2002, 125-126) huomauttaa, että sotahistoriaan liittyvien kohteiden on arvioitu muodostavan nykyisin maailman suurimman yksittäisen matkailullisen nähtävyysskategorian, ja että etenkin toinen maailmansota tapahtumineen on oleellinen osa Suomen kansakunnan suurta kertomusta ja kulttuuri-identiteettiä.

Bengtskärin sotahistoriaa on käsitelty yhdessätoista blogijutussa. Osa kirjoittajista on kuvaillut toisen maailmansodan aikaisia Bengtskärin taistelun tapahtumia hyvinkin tarkasti, osa taas viittaa sotaan ylimalkaisemmin. Moni on sivunnut aihetta mainitsemalla tai valokuvaamalla taisteluiden majakkasaarelle jättämiä fyysisiä jälkiä kuten luotien ja kranaatin osumia rakennuksissa ja kallioissa. Tuloksista voidaan yleistäen tulkita, että sotahistorialla on merkitystä puolelle matkailijoista, mutta se ei ole esimerkiksi yhdenkään tässä tutkimuksessa analysoidun kirjoittajan varsinainen motiivi matkustaa Bengtskärille.

Majakan torni voidaan nähdä rakennuksen tärkeimpänä symbolina, ja erityisen tärkeää matkabloggaajille on sen korkeus ja sen kokeminen itse ylös kiipeämällä. Näiden lisäksi blogijutuista nousi esiin kaksi muuta majakan tornia käsittelevää teemaa: majakan valohuone ja näkymät tornin huipulta. Majakan tornia ovat jutuissaan käsitelleet tavalla tai toisella yhtä lukuun ottamatta kaikki kirjoittajat. Yli puolet kirjoittajista kuvailee erikseen ylös torniin kiipeämistä, ja heistä moni mainitsee kiipeämisen lisäksi majakan tunnusomaiset kierreportaat

ja jopa niiden askelmien määrän. Ylös majakan valohuoneeseen asti kiivenneistä matkabloggaajista kymmenen kuvailee myös sieltä avautuvia näkymiä.

Majakka matkakohteena -pääteeman alla tutkimuksessa käsiteltiin kuvauksia majakalle matkustamisen motiiveista, saarella tarjotuista matkailupalveluista, yöpyjien kokemuksista sekä aktiviteeteista, joita saarella voi harrastaa. Tähän pääteemaan sisältyvistä aiheista kirjoitti 19 matkabloggaajaa. Tuloksista nähdään, että suurin osa matkailijoista on käyttänyt tai vähintäänkin huomionnut majakan ruokailupalvelut (yöpyjistä jokainen). Noin puolet kirjoittajista mainitsee tutustuneensa myös majakan museoon ja/tai näyttelyyn.

Suurin osa yöpyjistä on kuvaillut erikseen majakan majoitustiloja ja huomionnut siinä yhteydessä myös sen, miten paikan historia ja kulttuuriympäristö on haluttu säilyttää ja entisöidä myös matkailun käyttöön. Esimerkiksi Vaelluskengissä-blogissa huonetta kuvataan näin: ”*Henkilökunta toivotti tervetulleeksi ja opasti majoittumaan entisten majakanvartijoiden ja sumusireeninhoitajan huoneisiin. Kohdallemme osui sumusireeninhoitaja Lindebrandtin entinen asuinhuoneisto*”. Moni on huomionnut myös tarjolla olevan ruuan edustavan ’perinteistä saaristolaisruokaa’.

Saaren aktiviteeteista suosituimmat ovat jo aiemmin mainittu majakan torniin kiipeäminen sekä yöpyjien keskuudessa saunominen (päiväkävijöillä ei ole mahdollisuutta saunoa). Näiden lisäksi suurin osa matkabloggaajista kuvailee vain nauttivansa olostaan ilman sen kummempaa tekemistä, mistä voinee vetää johtopäätöksen, että osa Bengtskärin viehätystä matkakohteena onkin juuri se, että siellä ei ole liiaksi tekemistä tai aktiviteetteja. Myös ulkona oleminen koetaan tärkeäksi osaksi majakkakokemusta, ja kallioilla istumisen, loikoilemisen tai kävelemisen lisäksi muutama matkabloggaaja on niiltä käsin tarkkaillut lintuja tai pulahtanut uimaan.

Bengtskärin majakalle matkustamisen motiiveiksi on suurimpana yksittäisenä syynä mainittu pitkäaikainen haave majakkamatkasta (joko Bengtskärille tai majakalle yleensä).

Majakka säiden armoilla -pääteeman alle nousivat kuvailut sekä merimatkalta majakalle että sääkokemukset itse majakkaluodolta. Näitä kuvaili kirjoituksissaan 18 matkabloggaajaa, josta on nähtävissä se, että säällä on merkittävä vaikutus majakkamatkakokemukseen.

Bengtskärin majakka on matkakohteena ainutlaatuinen siinä mielessä, että sinne päästäkseen on pakko matkustaa meritse (poikkeuksena yksi kirjoittaja, joka luisteli saarelle talvella). Sääolosuhteet merellä vaikuttavat suuresti siihen, minkälaisen alun merimatka luo tulevalle majakkakokemukselle. Niille, jotka joutuivat kokemaan kovaa merenkäyntiä, se tuntui kuitenkin olevan pikemminkin seikkailu ja tietynlainen saavutus kuin ikävä kokemus. Pomppuisen merimatkan aikaansaama ”jännitystä koko rahan edestä” kuvailtiin muutamassa blogijutussa hyvinkin yksityiskohtaisesti. Toisaalta merimatka on ollut positiivinen kokemus myös niille, jotka saivat nauttia tyynestä ja aurinkoisesta säästä. Merimatkaa on joka tapauksessa kuvailtu niin moni matkabloggaaja, että siitä voinee päätellä nimenomaan matkan majakalle ja sinne pääsemisen vaivannäön olevan tärkeä osa Bengtskärin viehätystä.

Myös perillä majakkasaarella sää on tärkeässä roolissa: yli puolet kirjoittajista kuvailevat säätä majakkasaarella. Samoin kuin merimatkan voimakkaampi aallokko tuntui jollakin tavalla sopivammalta majakkamatkalle kuin tyyni sää, kaipaa muutama matkabloggaaja saarella aurinkoisesta säästä myrskyä. Esimerkiksi Lähiömutsi-blogissa kirjoitetaan seuraavasti: ”*Melkein harmittaa. Jotenkin majakkaretken tunnelmaan olisi sopinut kevään tähän asti kauneimman päivän sijaan pauhaava tuuli ja mylvivä meri. Tai edes pieni ripaus mystisyyttä tuovaa sumua*”.

Karu ja puuton luoto -pääteeman alle kokosin tutkimuksessa blogijuttujen kuvaukset majakkasaaren luonnosta sen maisemanmuodoista kasvillisuuteen ja eläimistöön. Tästä teemasta kirjoitti 16 matkabloggaajaa. Pääosassa Bengtskärillä ovat sen meren sileiksi huuhtomat kalliit koloineen, kuoppineen ja merivesialtainen. Eläimistä saarella on havaittu sammakoita, haahkoja ja joutsenia. Tärkeä osa saaren luontokokemusta on kallioiden lisäksi merimaisemat, jotka tuntuvat jatkuvan äärettömiin asti. ”Avointa merta silmäkantamattomiin”, kuvaili Kiertelyä kameroiden kanssa -blogin kirjoittaja, ja ”ympärillä on vain syvän sinistä ja meren kuohunta” kirjoitti puolestaan Lähiömutsi.

Viimeisenä teemana tutkimuksena käsiteltiin niitä moninaisia tunteita ja ajatuksia, joita majakkamatka oli bloggaajissa herättänyt. Tuntemuksiin sisältyi niin onnellisia kuin ristiriitaisiakin tunteita: alateemoiksi teksteistä nousivat raukeat ja rentoutuneet tuntemukset, jännittävyys ja kiehtovuus, onnellisuus ja odotuksien täyttyminen, ristiriitaiset tunteet, ja lopputulema eli miltä tuntui matkan jälkeen. Yhtä lukuun ottamatta tuntemuksistaan kirjoittivat kaikki matkabloggaajat.

Määrällisesti suurin joukko kirjoitti majakkamatkaan liittyvistä kiehtovista, jännittävistä, taianomaisista ja pelonsekaisistakin tunteistaan. Majakkasaaren kuvailtiin kutkuttavan mielikuvitusta, siinä oli kirjoittajien mielestä taikaa ja vetovoimaa ja se herätti kunnioitusta. Monelle matkabloggaajalle majakkasaari toi myös mieleen Muumien seikkailut, ja Muumi-kirjoja siteerattiin suoraan sekä kuvailtiin omia 'muumimaisia' tuntemuksia, esimerkiksi tähän Lähiömutsin tyyliin: *”Muumipappa minussa tahtoisi nuuskia merituulen tarjoamia seikkailuita ja vetäytyä perheineen jonnekin tutkimattomien taivalten taa elämään luonnon ja mielikuvituksen armoilla”*.

Viisi matkabloggaajaa kirjoitti raukeista, rentoutuneista ja pysähtyneistä tuntemuksista, neljä onnellisuudesta ja odotusten täyttymisestä. Esimerkiksi Maisemaonnellinen-blogin kirjoittaja kuvasi tuntemuksiaan majakalta kirjoittaen, että oli kuin olisi pitkän odotuksen jälkeen tavannut kauan kadoksissa olleen vanhan ystävän. Travelling, yes please! -blogin kirjoittaja pohti, että *”tällaista se, on kun aika ei tunnu liikkuvan mihinkään”* ja Reko kapuaa -blogissa löydettiin Bengtskärin 'zen-henki'. Toisaalta kaikki eivät kuitenkaan kokeneet Bengtskärillä pelkkää rauhaa ja pysähtyneisyyttä, sillä neljä kirjoittajaa mainitsee myös esimerkiksi liian suuret matkailijamäärät.

Tässä tutkimuksessa analysoitujen blogijuttujen sisältämät motiivit majakalle matkustamisessa samoin kuin varsinaiset kuvaukset majakalla vietetystä ajasta ja se, mihin kukin kirjoittaja on kiinnittänyt erityistä huomiota, vaihtelivat. Osalle kirjoittajista saaren luonto on selkeästi ollut vaikuttavin yksittäinen elementti, kun taas osalle se on ollut esimerkiksi torniin kiipeäminen. Samoin majakalla koetut ja majakkamatkan herättämät tunteet vaihtelivat onnesta pelkoon ja ristiriitaisiin tunnelmiin.

Suurimmassa osassa blogijuttuja käsiteltiin vähintään kuutta tutkimuksessa esiin nousseesta seitsemästä pääteemasta. Tästä voidaan päätellä, että Bengtskärin majakkamatkailukokemuksen kokonaisvaltaisuuden kannalta tärkeitä elementtejä ovat kaikki tutkimuksessa esiin nousseet pääteemat: historia, sotahistoria, tornin kokeminen, matkailupalvelut, sää, luonto ja matkailijan omat tuntemukset.

Halusin tutkimuksessani selvittää myös kannustavatko bloggaajien kirjoitukset Bengtskäriltä majakkamatkailuun ja majakoiden kulttuuriympäristöön tutustumiseen. Suurin osa bloggaajista kirjoitti kokemuksistaan Bengtskärillä, niin päivämatkasta kuin yöpymisen sisältävästä käynnistäkin, positiivisia kokemuksia ja tunteitaan painottaen. Vain muutama bloggaaja kirjasi ylös ristiriitaisia tunteita kuten ”tulipa käytyä” tai ”vaan onko se jo liiankin suosittu?”. Yhdestäkään blogijutusta ei kuitenkaan mielestäni jää sellaista mielikuvaa, ettei kirjoittajan matka olisi lopulta ollut onnistunut tai matkakohde tehnyt positiivista vaikutusta. Esimerkiksi Merimelontaa-blogin kirjoittaja, joka toisaalta arvostelee Bengtskärää ”vain hotelliksi keskellä merta matkamuistomyymälöineen”, kirjoittaa toisaalta jutussaan majakan tehneen häneen vaikutuksen ja suosittelevansa lukijoilleen siellä käyntiä. Kaikkiaan kahdeksan bloggaajaa kirjaa ylös suoran suosittelemisen Bengtskärin matkalle.

Tätä tutkimusta tehdessäni huomasin jääväni pohtimaan tarkemmin erityisesti niitä motiiveja, jotka vaikuttavat siihen, miksi matkailija valitsee kohteekseen juuri majakan. Myös majakkamatkan kävijöissä herättämiä tunteita olisi mielenkiintoista selvittää tarkemmin, ja näissä aiheissa olisikin mielestäni edellytyksiä jatkotutkimukselle. Koska tämä tutkimus toteutettiin ainoastaan blogijuttujen kirjallisen sisällön analyysinä, olisi esimerkiksi näiden samojen blogien kirjoittajien henkilökohtaisella haastattelulla varmasti saavutettavissa lisää uusia, mielenkiintoisia näkökulmia aiheeseen.

”Kokonaisuudessaan tämä pieni majakkaseikkailu oli mieletön!
Pääsi näkemään meren voiman erittäin läheltä
ja nauttimaan yksinkertaisista asioista.”
(Travelling, yes please!, 2018)

7 LÄHTEET

Akkanen, Anu. 2017. ”Kansallismaisemassa”. Teoksessa *Luonto hyvinvoinnin lähteenä ja matkailun edistäjänä*, toimittaja Niina Ihalainen, 62-73. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarja.

Alasuutari, Pertti. 2011. *Laadullinen tutkimus 2.0*. Tampere: Vastapaino.

Azevedo, Antonio. 2018. ”Lighthouse tourism: is there a “dark” side?”. *International Journal of Tourism Cities*, 4 (1): 54-67.

Bengtskär.fi. 2018. Toiminta museo- ja vierailumajakkana vuodesta 1995. *Bengtskär.fi*, julkaistu 2018, luettu 18.12.2018. <http://www.bengtskar.fi/>

Blake, Kevin. 2007. “Lighthouse Symbolism in the American Landscape”. *Focus on Geography* 50 (1): 9-15.

Costa, Teresa. 2017. “To the Lighthouse: Sentinels at the Water’s Edge”. Teoksessa *Art and Identity at the Water's Edge*, toimittaja Tricia Cusack, 87-103. Abingdon: Routledge.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 2019. Päätös VARELY/2070/2015. Julkaistu 10.1.2019, luettu 26.2.2019. <https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/29437679/P%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+esityksest%C3%A4%20rakennusuojelu+Bengtsk%C3%A4rin+majakka+ja+saunarakennus+ymp%C3%A4rist%C3%B6ineen.pdf/03070138-41f0-4f83-9d89-d9002d74a9d2>

Eskola, Jari & Suoranta, Juha. 2014. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

Gómez y Patiño, Maria. 2010. “Recycling seaside tourism. The new social use of lighthouses.” *Tiltai*, 52 (3): 39-51.

Helasvuo, Marja-Liisa, Johansson, Marjut & Tanskanen, Sanna-Kaisa. 2014. ”Johdatus digitaaliseen vuorovaikutukseen”. Teoksessa *Kieli verkossa : Näkökulmia digitaaliseen vuorovaikutukseen*, toimittajat Marja-Liisa Helasvuo, Marjut Johansson ja Sanna-Kaisa Tanskanen, 9-28. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Hovi, Tuomas. 2011. ”Synkkä turismi.” *Sananjalka*, 53: 181-195.

Hovi, Tuomas. 2017. ”Kulttuurimatkailu”. Teoksessa *Matkailututkimuksen avainkäsitteet*, toimittajat Johan Edelheim ja Heli Ilola, 64-69. Rovaniemi: Lapland University Press.

Jeurings, Jelmer HG & Peters, Karin BM. 2013. “The influence of the weather on tourist experiences: Analysing travel blog narratives”. *Journal of Vacation Marketing*, 19 (3): 209-219.

Koskinen, Kaisa. 2014. ”Tunteella ja tuttavallisesti”. Teoksessa *Kieli verkossa : Näkökulmia digitaaliseen vuorovaikutukseen*, toimittajat Marja-Liisa Helasvuo, Marjut Johansson ja Sanna-Kaisa Tanskanen, 127-148. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Kulttuuriympäristömme.fi. 2015. ”Yleisiä käsitteitä”. Julkaistu 7.12.2015, luettu 19.11.2018. http://www.kulttuuriymparistomme.fi/fi-FI/Tutki_ja_tutustu/Kasitteita/Yleisia_kasitteita

Kylänen, Mika. 2012. ”Näkökulmia tulevaisuuden matkailupalveluiden kehittämiseen – elämyksellisyyden, tarinallisuuden ja vastuullisuuden merkitys”. Teoksessa *Matkalla tulevaan – matkailupalvelutuotannon näkymiä*, toimittaja Päivi Tommola, 32-47. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu.

Laurell, Seppo. 1999. *Suomen majakat*. Jyväskylä: Gummerus Oy

Majakat matkailutuotteeksi – Majakkamatkailun kehittäminen Etelä-Suomen ja Viron saaristoissa. 2008. *Majakkamatkailun kehittämissuunnitelma Suomessa ja Virossa 2008 – 2013*. Luettu 3.12.2018. http://www.lighthouse tourism.net/Kehittamissuunnitelma_suomi.pdf

Museoliitto. ”Kulttuuriympäristöt ja rakennusperintö”. Luettu 26.2.2019. <https://www.museoliitto.fi/kulttuuriymparistot>

Museovirasto. 2009. ”Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY : Bengtskärin majakka”. Julkaistu 22.12.2009, luettu 26.2.2019. http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=614

Nyman, Harri. 2009. ”*Meriväylien rakennusperintö*”. Museoviraston rakennushistorian osaston raportteja 21. Helsinki: Museovirasto.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Ympäristöministeriö. 2014. *Kulttuuriympäristöstrategia 2014–2020 : Valtioneuvoston periaatepäätös 20.3.2014*. Helsinki: Edita Prima Oy. [http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/Erillisjulkaisut/Kulttuuriymparistostrategia_20142020\(28693\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/Erillisjulkaisut/Kulttuuriymparistostrategia_20142020(28693))

Puotunen, Mia. 2012. ”*Porvoon Söderskärin majakkasaarten rakennusperintö*”. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 197. Helsinki: Edita Prima.

Pönkä, Harto. 2014. *Sosiaalisen median käsikirja*. Jyväskylä: Docendo oy Jyväskylä.

Raivo, Petri J. 2002. ”Sotahistorialliset matkakohteet Suomessa”. *Terra* 114 (3): 125-136.

Räikkönen, Juulia. 2007. ”Matkalla koettuja elämyksiä ja elettyjä kokemuksia : Millainen on hyvä matkailukokemus?”. *Matkailututkimus*, 3 (1): 27-52.

Saarinen, Jarkko. 2017. ”Matkailun maantiede”. Teoksessa *Matkailututkimuksen avainkäsitteet*, toimittajat Johan Edelman ja Heli Ilola, 42-47. Rovaniemi: Lapland University Press.

Suominen, Jaakko, Östman, Sari, Saarikoski, Petri ja Turtiainen, Riikka. 2013. *Sosiaalisen median lyhyt historia*. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Tuomi, Jouni ja Sarajarvi, Anneli. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. E-kirja. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2015. *Digitaalisen matkailumarkkinoinnin ja myynnin haasteet ja ratkaisuehdotukset*. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Innovaatio 69/2015. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74940/TEMjul_69_2015_web_17112015.pdf

Wilson, Paula. 2009. *Bengtskär : Majakka, koti ja taistelutanner*. Helsinki: Schildts Kustannus Oy.

Aineistona käytetyt blogijutut

Ajatusmatkalla. 2018. ”Yö Bengtskärin majakalla”. *Ajatusmatkalla* (blogi), julkaistu 2.8.2018, luettu 3.12.2018. <https://ajatusmatkalla.com/2018/08/02/yo-bengtskarin-majakalla/>.

Endorfiininmetsästäjä. 2018. “Bengtskär – Retkiluistelijan lottovoitto”. *Endorfiininmetsästäjä* (blogi), julkaistu 5.3.2018, luettu 3.12.2018. <https://endorfiininmetsastaja.fi/bengtskar-retkiluistelijan-lottovoitto/>

Himomatkaajan turinoita. 2017. ”Jylhä Bengtskärin majakka”. *Himomatkaajan turinoita* (blogi), julkaistu 31.7.2017, luettu 3.12.2018.

Kaukokaipuu. 2015. ”Bengtskär – kahvimaito unohtui mantereelle”. *Kaukokaipuu* (blogi), julkaistu 3.9.2015, luettu 3.12.2018. <https://kaukokaipuumatkablogi.net/kahvimaito-unohtui-mantereelle/>

Kiertelyä kameroiden kanssa. 2018. ”Bengtskärin majakkasaarella”. *Kiertelyä kameroiden kanssa* (blogi), julkaistu 15.7.2018, luettu 3.12.2018. <http://jotokset.blogspot.com/2018/07/bengtskarin-majakkasaarella.html>

Kohteena maailma. 2015. ”Bengtskär – vietä kesäviikonloppu kaveriporukalla majakalla”. *Kohteena maailma* (blogi), julkaistu 11.1.2015, luettu 3.12.2018. <https://kohteenamaailma.fi/extreme/bengtskar-vieta-kesaviikonloppu-kaveriporukalla-majakassa/>

Lähiömutsi. 2018. ”Muumimainen yöretki Bengtskärin majakalle”. *Lähiömutsi* (blogi), julkaistu 11.5.2018, luettu 3.12.2018. <https://lahiomutsi.fi/2018/05/11/muumimainen-yoretki-bengtskarin-majakalle/>

Maailman äärellä. 2016. ”Bengtskärin majakalla”. *Maailman äärellä* (blogi), julkaistu 31.7.2016, luettu 3.12.2018. <https://maailmanaarella.com/2016/07/31/bengtskarin-majakalla/>

Maisemaonnellinen. 2016. ”Bengtskär, haahkojen paratiisi”. *Maisemaonnellinen* (blogi), julkaistu 22.8.2016, luettu 3.12.2018. <https://johannasuomela.com/2016/08/22/haahkojen-paratiisissa/>

Matkakuumeinen. 2015. ”Bengtskär – matka majakkasaarelle”. *Matkakuumeinen* (blogi), julkaistu 19.7.2015, luettu 12.12.2018. <https://matkakuumeinen.wordpress.com/2015/07/19/bengtskar-matka-majakkasaarelle/>

Merimelontaa. 2017. ”Bengtskär”. *Merimelontaa* (blogi), julkaistu 18.9.2017, luettu 12.12.2018. <http://anttihanski.blogspot.com/2017/09/bengtskar.html>

Muurahaisten poluilla. 2017. ”Lasten kanssa yötä Bengtskärin majakassa”. *Muurahaisten poluilla* (blogi), julkaistu 25.7.2017, luettu 12.12.2018. <http://www.muurahaistenpoluilla.fi/2017/07/lasten-kanssa-yota-bengtskarin-majakassa.html>

Reko Kapuaa. 2015. ”Bengtskär, Turun saaristo”. *Reko Kapuaa* (blogi), julkaistu 23.7.2015, luettu 12.12.2018. <http://www.rekoukko.com/blog/2016/5/6/bengtskr-turun-saaristo>

Rimma + Laura. 2014. ”Saaristomeren eteläisin helmi – Bengtskärin majakka”. *Rimma + Laura* (blogi), julkaistu 3.9.2014, luettu 12.12.2018. <http://rimmalaura.com/2014/09/03/saaristomeren-etelaisin-helmi-html/>

Scenic Road Hunters. 2016. ”Road trip Bengtskärin majakkaluodolle”. *Scenic Road Hunters* (blogi), julkaistu 11.8.2016, luettu 12.12.2018. <https://scenicroadhunters.com/suomi/road-trip-bengtskarin-majakkaluodolle/>

Sinisen repun kirous. 2018. ””Lite spännande” risteily Bengtskärin majakalle”. *Sinisen repun kirous* (blogi), julkaistu 23.7.2018, luettu 12.12.2018. <https://sinisenrepunkirous.com/2018/07/23/lite-spannande-risteily-bengtskarin-majakalle/>

Travelling, yes please! 2018. ”Lähilomalla: myrskyinen yö Bengtskärin majakalla”. *Travelling, yes please!* (blogi), julkaistu 14.8.2017, luettu 12.12.2018. <https://www.rantapallo.fi/travellingyesplease/2017/08/14/lahilomalla-myrskyinen-yo-bengtskarin-majakalla/>

Tädin ja tytön matkablogi. 2017. ”Visit Bengtskär”. *Tädin ja tytön matkablogi* (blogi), julkaistu 30.6.2017, luettu 12.12.2018. <https://aunt-and-niece.com/2017/06/30/visit-bengtskar/>

Vaelluskengissä. 2018. ”Bengtskärin majakka”. *Vaelluskengissä* (blogi), julkaistu 24.6.2018, luettu 12.12.2018. <http://www.vaelluskengissa.fi/2018/06/bengtskarin-majakka.html>

Villi lapsi. 2018. ”Yö Bengtskärin majakalla”. *Villi lapsi* (blogi), julkaistu 20.7.2018, luettu 12.12.2018. <http://villilapsi.pallontallaajat.net/2018/07/20/yo-bengtskarin-majakalla/>

Yksin matkustava. 2016. ”Bengtskärin majakka”. *Yksin matkustava* (blogi), julkaistu 11.1.2016, luettu 12.12.2018. <https://yksinmatkustava.wordpress.com/2016/01/11/bengtskarin-majakka/>